

## Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 6 november 2023

**Tid:**

kl. 16:00-20:45

**Lokal:**

Rådssalen

**Närvarande:**

Se bilaga

§§1-32

Justerat den 13 november 2023 Anslaget den 14 november 2023

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Hans Altsjö  
Sekreterare

## ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) om planeringen för cykelbanor
- §2 Interpellation av Marcus Wangel (C) till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande förpackningsavfall
- §3 Interpellation av Jan Jönsson (L) till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om vikten av synlighet av HBTQI+-arbete på stadens ungdomsgårdar
- §4 Interpellation av Sergej Salnikov (SD) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om stadens motverkande av bidragsfusk
- §5 Tillfällig bordläggning av interpellationsbehandling
- §6 Frågestund
- §7 Mötet öppnas
- §8 Närvaro
- §9 Justering
- §10 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2023
- §11 Valärenden i kommunfullmäktige 2023
- §12 Svenska eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå och gymnasial nivå för ukrainska medborgare
- §13 Förskolerapport 2022
- §14 Ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- §15 Totalreivering av Skogskrematoriet, Heliga korsets, Trons och Hoppets kapell

- §16 Hastighetsplaner - Trafiksäkerhetsåtgärder i delområde 3 Östermalm etapp 2 och delområde 4 Bromma, Vantör och Älvsjö
- §17 Detaljplan för del av Postgården 1 m.fl. (Projekt Årstafältet etapp 3) i stadsdelen Östberga (463 bostäder, varav 6 LSS-boenden, centrum, gata, idrott, skola, förskola och elnätstation), DP 2014-15979-54
- §18 Överenskommelse om exploatering med tomträtt för centrumändamål inom fastigheten Södra Torn 1, Mälarterrassen vid Slussen, med Atrium Ljungberg Mälarterrassen AB samt förlängning av markanvisningar, projekt Slussen
- §19 Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Ulvsunda 1:1 på Lilla Essingen med Wästbygg Projektutveckling AB, Projekt Primus
- §20 Inriktningsbeslut för Bällsta hamn i stadsdelen Ulvsunda industriområde, projekt Bällsta hamn
- §21 Fördelning av medel ur Forsgrénka stiftelsen 2023
- §22 Motion om uteblivna granskningar av kulturstödmottagare under pandemin
- §23 Motion om ukrainare i Stockholm
- §24 Motion om feriejobb
- §25 Nyväckta motioner
- §26 Återupptagande av interpellationsbehandling
- §27 Interpellation av Dennis Wedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) gällande Medeltidsmuseets framtid
- §28 Interpellation av Per Rosencrantz (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) gällande brister i vuxenutbildning
- §29 Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om cykelbron över Söderström vid Slussen är värd investeringen?

- §30 Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) angående möjligheterna till prao för skolungdomar
- §31 Bordläggning av interpellationer
- §32 Mötet avslutas

**§ 1**

**Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet  
Lars Strömgren (MP) om planeringen för cykelbanor**

KS 2023/668

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Svante Linusson (C) har ställt en interpellation till trafikborgarrådet  
Lars Strömgren (MP) om planeringen för cykelbanor.

Kommunfullmäktige beslutade den 29 maj 2023 att interpellationen  
fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

## § 2

### **Interpellation av Marcus Wangel (C) till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande förpackningsavfall**

KS 2023/684

#### **Beslut**

Interpellationen är besvarad.

#### **Interpellationen**

Marcus Wangel (C) har ställt en interpellation till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande förpackningsavfall.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Lindhagen (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 3**

**Interpellation av Jan Jönsson (L) till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om vikten av synlighet av HBTQI+-arbete på stadens ungdomsgårdar**  
KS 2023/890

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om vikten av synlighet av HBTQI+-arbete på stadens ungdomsgårdar.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Mattsson (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

#### § 4

### **Interpellation av Sergej Salnikov (SD) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om stadens motverkande av bidragsfusk**

KS 2023/927

#### **Beslut**

Interpellationen är besvarad.

#### **Interpellationen**

Sergej Salnikov (SD) har ställt en interpellation till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) om stadens motverkande av bidragsfusk.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Boucher (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.



## **§ 5**

### **Tillfällig bordläggning av interpellationsbehandling**

Interpellationerna med nummer 3-5, 7 och 9-17 i kungörelsen bordläggs tillfälligt. Behandlingen av interpellationer återupptas senare under sammanträdet.

## § 6 Frågestund

### Fråga 1

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om Slussen och fördyringen av gång- och cykelbron.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

### Fråga 2

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om borgarrådet kommer att lyssna på grannarnas kritik och backa från bostäder ovanpå P-hus i Skarpnäck.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

### Fråga 3

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om vad som hände med vikten av samhandling.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

### Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om Sättra ishall.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

### Fråga 5

Andrea Hedin (M) ställer en fråga om beslut kring kameror på Aspuddens skola.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

### Fråga 6

Sergej Salnikov (SD) ställer en fråga om borgarrådet anser att de skärpta kraven, som bland annat miljö-och hälsoskydds nämnden fattat beslut om, kommer att försvåra bygget av bostäder.

Borgarrådet Lindhagen (S) svarar på frågan.

### Fråga 7

Hanna Wistrand (L) ställer en fråga om vad idrottsföreningarnas uppdrag är enligt majoriteten.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

**§ 7**  
**Mötet öppnas**

**§ 8  
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 9  
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 13 november 2023.

**§ 10**  
**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2023**

KS 2023/8

**Beslut**

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige och noteras i protokollet:

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 2 år 2023.

KS 2023/1188

**Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 12/10 2023 – 1/11 2023:**

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen

Beslut (2023-10-10) angående detaljplan för del av Blackeberg 3:1 med flera. Områden vid Blackebergsvägen och Blackebergbacken i stadsdelarna Blackeberg; nu fråga om prövningstillstånd, mål nr P 5415-23.

Mark- och miljööverdomstolen avvisar ett överklagande.

Vad gäller övriga överklaganden ger Mark- och miljööverdomstolen inte prövningstillstånd.

KS 2022/327-15

Länsstyrelsen Stockholm

Efter överprövning enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, beslutar länsstyrelsen att inte upphäva kommunfullmäktiges i Stockholm kommuns beslut att anta detaljplan för Gjutmästaren 6, fattat den 19 juni 2023 § 21.

Länsstyrelsen avskriver ärendet från vidare handläggning. Beslutet går inte att överklaga.

Beteckning 404-38260-2023

**§ 11  
Valärenden i kommunfullmäktige 2023**

KS 2023/4

**Beslut**

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Valärenden i kommunfullmäktige 2023.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

**§ 12****Svenska eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå och gymnasial nivå för ukrainska medborgare**

Framställan från arbetsmarknadsnämnden

KS 2023/1089

**Beslut**

1. Person som har ansökt om eller fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet ska utgöra en del av den målgrupp som har rätt att delta i kommunal vuxenutbildning i enlighet med 7 kap. 8 a § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.
2. Arbetsmarknadsnämnden får besluta om att upphöra, justera respektive fortsätta att erbjuda möjligheten till kommunal vuxenutbildning för målgruppen även om 7 kap. 8 a § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning skulle upphöra att gälla eller ändras.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Svenska eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå och gymnasial nivå för ukrainska medborgare.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Arvid Vikman Rindevall (S) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.



### § 13

#### **Förskolerapport 2022**

Framställan från förskolenämnden

KS 2023/579

#### **Beslut**

Förskolerapport 2022, *Förskola i Stockholm 2022*, bilaga till utlåtandet, godkänns.

#### **Reservationer**

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

#### **Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Förskolerapport 2022.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

#### **Förslag till beslut**

Borgarrådet Mattsson (V), Sophia Granswed Baat (M), Ewa Carlsson Hallberg (S) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) och Ismail Ali (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Linnea Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

#### **Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

## § 14

### **Ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)**

Framställan från socialnämnden

KS 2023/279

### **Beslut**

Socialnämndens framställan Förslag till ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) godkänns med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

### **Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Ändring av stadsdelsnämndernas myndighets- och kostnadsansvar för brukare som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

### **Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

## § 15

### **Totalrenovering av Skogskrematoriet, Heliga korsets, Trons och Hoppets kapell**

Genomförandebeslut

Framställan från kyrkogårdsnämnden

KS 2023/884

### **Beslut**

1. Kyrkogårdsnämnden medges rätt att genomföra totalrenovering av Skogskrematoriet, Heliga korsets, Trons och Hoppets kapell till en utgift om 292,0 mnkr.
2. Utgifterna för 2023 ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2024.

### **Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Totalrenovering av Skogskrematoriet, Heliga korsets, Trons och Hoppets kapell.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

### **Förslag till beslut**

Borgarrådet Lindblom (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

### **Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 16****Hastighetsplaner - Trafiksäkerhetsåtgärder i delområde 3 Östermalm etapp 2 och delområde 4 Bromma, Vantör och Älvsjö**

KS 2023/765

**Beslut**

1. Trafiknämnden medges rätt att genomföra trafiksäkerhetsåtgärder kopplade till nya hastighetsplaner i delområde 3 etapp 2 (Östermalm) och delområde 4 (Bromma, Vantör och Älvsjö) till en investeringsutgift om 128,0 mnkr, i enlighet med trafiknämndens förslag.
2. Utgifterna för 2023 ska inrymmas inom nämndens investeringsbudget.
3. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2024.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Hastighetsplaner - Trafiksäkerhetsåtgärder i delområde 3 Östermalm etapp 2 och delområde 4 Bromma, Vantör och Älvsjö.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 17**

**Detaljplan för del av Postgården 1 m.fl. (Projekt Årstafältet etapp 3) i stadsdelen Östberga (463 bostäder, varav 6 LSS-boenden, centrum, gata, idrott, skola, förskola och elnätstation), DP 2014-15979-54**

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden  
KS 2023/1069

**Beslut**

Detaljplan för del av Postgården 1 m. fl. i stadsdelen Östberga, DP 2014-15979-54, antas.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för del av Postgården 1 m.fl. (Projekt Årstafältet etapp 3) i stadsdelen Östberga (463 bostäder, varav 6 LSS-boenden, centrum, gata, idrott, skola, förskola och elnätstation), DP 2014-15979-54.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Handlingar i ärendet**

1. R2 Utlåtande Dnr KS 2023/1069-2
2. Plankarta 2023-09-01, dnr KS 2023/1069-1.2,
3. Planbeskrivning 2023-09-01, dnr KS 2023/1069-1.3
4. Samrådsredogörelse 2018-05-21, dnr KS 2023/1069-1.4
5. Granskningsutlåtande 2023-08-25, dnr KS 2023/1069-1.5

**§ 18****Överenskommelse om exploatering med tomträtt för centrumändamål inom fastigheten Södre Torn 1, Mälarterrassen vid Slussen, med Atrium Ljungberg Mälarterrassen AB samt förlängning av markanvisningar, projekt Slussen**

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2023/941

**Beslut**

1. Överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse inom fastigheten Södre Torn 1 med Atrium Ljungberg Mälarterrassen AB godkänns.
2. Förlängning av markanvisning avseende ett markområde för centrumändamål och handel inom fastigheterna Södermalm 6:36, blivande Blå Bodarna 1 och 7:87 vid Slussen på Södermalm med Atrium Ljungberg AB till 30 maj 2025 med möjlighet till ytterligare förlängning till ett år innan planerat tillträde om den tidpunkten förskjuts efter 1 juni 2026 godkänns.
3. Förlängning av markanvisning avseende ett markområde för kontor inom fastigheten Södermalm 7:87 i kvarteret Ryssbodarna till Tranbodarna 11 KB till 31 december 2026 med möjlighet till ytterligare förlängning till ett år innan planerat tillträde om den tidpunkten förskjuts efter 31 december 2027 godkänns.
4. Exploateringsnämnden får i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med tomträtt för centrumändamål inom fastigheten Södre Torn 1, Mälarterrassen vid Slussen, med Atrium Ljungberg Mälarterrassen AB samt förlängning av markanvisningar, projekt Slussen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

### **Förslag till beslut**

Anders Österberg (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anders Edin (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

### **Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 19****Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Ulvsunda 1:1 på Lilla Essingen med Wästbygg Projektutveckling AB, Projekt Primus**

Hemställan från exploateringsnämnden  
KS 2023/943

**Beslut**

Försäljning av mark inom fastigheten Ulvsunda 1:1 på Lilla Essingen med en preliminär köpeskilling om cirka 242 miljoner kronor godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Ulvsunda 1:1 på Lilla Essingen med Wästbygg Projektutveckling AB, Projekt Primus.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Cecilia Oberüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.



**§ 20****Inriktningsbeslut för Bällsta hamn i stadsdelen Ulvsunda  
industriområde, projekt Bällsta hamn**

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2023/942

**Beslut**

1. Inriktning för projekt Bällsta hamn godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planering för projekt Bällsta hamn upp till 67 miljoner kronor som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för år 2023 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2024.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Inriktningsbeslut för Bällsta hamn i stadsdelen Ulvsunda industriområde, projekt Bällsta hamn.

**Förslag till beslut**

Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 21**  
**Fördelning av medel ur Forsgrénka stiftelsen 2023**  
KS 2023/988

**Beslut**

Medel ur Forsgrénka stiftelsen fördelas för 2023 enligt bilaga till utlåtandet.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Fördelning av medel ur Forsgrénka stiftelsen 2023.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

## § 22

### **Motion om uteblivna granskningar av kulturstödmottagare under pandemin**

Motion av Sergej Salnikov (SD)

KS 2023/430

### **Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

### **Reservationer**

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

### **Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om uteblivna granskningar av kulturstödmottagare under pandemin.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

### **Förslag till beslut**

Borgarrådet Boucher (V) och Alma Carlsson (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar kommunstyrelsens förslag.

Sergej Salnikov (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

### **Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 23****Motion om ukrainare i Stockholm**

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2023/307

**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

**Reservationer**

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

**Ärendet**

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om ukrainare i Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**Förslag till beslut**

Arvid Vikman Rindevall (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Fjellner (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

**Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

## § 24

### Motion om feriejobb

Motion av Andréa Hedin och Per Rosencrantz (båda M)  
KS 2023/306

### Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

### Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

### Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om feriejobb.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

### Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

### Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

## § 25 Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 17 oktober till den 6 november 2023:

1. Motion av Emelie Wasserman (SD) om lunch till självkostnadspris för ålderspensionärer i Stockholms kommunala skolor. Rotel III. Dnr KS 2023/1200.
2. Motion av Andréa Hedin och Sophia Granswed Baat (båda M) om att motverka desinformationskampanjen mot socialtjänsten. Rotel IV. Dnr KS 2023/1216.
3. Motion av Dennis Wedin (M) om att levandegöra Hötorget. Rotel VIII. Dnr KS 2023/1217.
4. Motion av Dennis Wedin och Jonas Nilsson (båda M) om att stärka småbåtslivet i Stockholms stad. Rotel II. Dnr KS 2023/1218.
5. Motion av Annika Elmlund (M) om att upptäcka och åtgärda otrygghet på utsatta platser. Rotel IV. Dnr KS 2023/1219.
6. Motion av Gabriel Kroon och Anders Edin (båda SD) om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden. Rotel II. Dnr KS 2023/1229.
7. Motion av Gabriel Kroon och Linnéa Vinge (båda SD) om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen. Rotel VI. Dnr KS 2023/1230.
8. Motion av Jan Jönsson (L) om att införa Studieroteam. Rotel III. Dnr KS 2023/1231. Dnr KS 2023/1231.
9. Motion av Dennis Wedin och Torbjörn Erbe (båda M) om att använda Stockholms tunnlrar. Rotel VIII. Dnr KS 2023/1236.

**§ 26**  
**Återupptagande av interpellationsbehandling**

Behandlingen av interpellationer återupptas.

**§ 27****Interpellation av Dennis Wedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) gällande Medeltidsmuseets framtid**

KS 2023/932

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Dennis Wedin (M) har ställt en interpellation till till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) gällande Medeltidsmuseets framtid.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Boucher (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.



**§ 28**

**Interpellation av Per Rosencrantz (M) till utbildnings-,  
arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia  
Bjuggren (S) gällande brister i vuxenutbildning**

KS 2023/1019

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Per Rosencrantz (M) har ställt en interpellation till till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) gällande brister i vuxenutbildning.

Kommunfullmäktige beslutade den 25 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 29**

**Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till finansborgarrådet  
Karin Wanngård (S) om cykelbron över Söderström vid  
Slussen är värd investeringen?**

KS 2023/1024

**Beslut**

Interpellationen är besvarad.

**Interpellationen**

Gabriel Kroon (SD) har ställt en interpellation till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om cykelbron över Söderström vid Slussen är värd investeringen.

Kommunfullmäktige beslutade den 16 oktober 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

### § 30

#### **Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) angående möjligheterna till prao för skolungdomar**

KS 2023/1114

#### **Beslut**

Interpellationen är besvarad.

#### **Interpellationen**

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) angående möjligheterna till prao för skolungdomar.

Kommunfullmäktige beslutade den 16 oktober 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 31  
Bordläggning av interpellationer**

Interpellationerna med nummer 3-5, 7, 9-10, 12-13 och 16 i kungörelsen bordlades.

**§ 32**  
**Mötet avslutas**

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle		S	18:02	20:47
77	Brinck, Cecilia		M	16:01	20:47
47	Stenudd, Sara		V	16:53	20:44
56	Abdullahi Ali, Nassir	Stark, Emelie	S	16:09	20:47
105	Ali Hassan, Shamsa		V	18:07	20:47
42	Ali, Ismail		C	17:40	20:44
102	Aranda de Gutiérrez, Norma		S	15:59	20:47
92	Armstad, Stian	Nyberg, Berit	S	16:01	20:47
89	Badeli, Aida		MP	17:23	20:47
96	Bengtsson, Frida		S	16:01	20:44
23	Bjuggren, Emilia		S	15:59	20:44
8	Boucher, Torun		V	16:17	20:47
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	16:01	20:47
94	Carlsson, Alma		S	16:07	20:47
13	Cederschiöld, Anna	Cederhage, Roslana	M	16:01	20:47
80	Edin, Anders		SD	16:55	20:20
53	Edlund, Ingela		S	16:01	20:44
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:40	20:47
67	Elmlund, Annika		M	17:46	20:44
95	Finnveden, Felix		S	17:09	20:47
14	Forslund, Maurice		KD	17:13	19:49
69	Friberg, Annika		M	17:27	20:44
12	Granswed Baat, Sophia		M	17:44	20:47
103	Güler, Esme	Karlsson, Oscar	S	16:50	20:47
52	Göransson, Anders		S	17:56	20:43
51	Hansson, Martin		MP	16:38	20:47
4	Hedin, Andréa		M	16:59	20:47
66	Hedrup, Tom		M	17:47	20:44
61	Heinonen, Johan		S	16:00	20:47
34	Hellström, Anette		M	17:15	20:47
106	Herrström, Cecilia		V	16:03	20:47
37	Hollis, Michaela		KD	17:56	20:47
107	Holm, Jens	Jama, Hashim Mohamed	V	16:48	20:47
70	Hökmark, Christoffer		M	17:16	20:47
43	Ibrahim, Ashna		C	17:51	20:47
19	Jacobsson, Kristin		C	16:01	20:47
30	Jama, Hassan		V	17:52	20:47
88	Jama, Mansur		MP	17:59	20:44
31	Johansson, Tobias		V	18:38	20:47
79	Juntunen, Tapani		SD	17:31	19:49

Kommunfullmäktige 2023-11-06

18	Jönsson, Jan		L	16:15	20:47	Sida 39 (118)
101	Kazinic, Elvir	Sinisalo, Carolina	S	17:46	20:47	
62	Kratz, Tina		V	16:07	20:47	
86	Kroon, Gabriel		SD	16:00	20:47	
81	Kroon, Julian	Lindman, Anders	SD	17:36	19:55	
104	Körhan, Özlem		V	16:13	20:47	
36	Lennaárd, Fritz		M	17:55	20:47	
99	Lind, Andreas		S	17:15	20:47	
7	Lindblom, Clara		V	17:35	20:47	
60	Lindgren, Jimmy		S	16:01	20:44	
71	Lindström, Therese		M	17:18	20:47	
45	Linusson, Svante		C	16:01	19:56	
16	Ljung, Björn		L	16:38	20:44	
64	Ljuslin, Maria	Mayr, Marre	V	18:02	20:47	
97	Lorentzi, Ulrika		S	16:10	20:47	
11	Lutz, Kristina		M	17:42	20:47	
9	Mattsson, Alexandra		V	16:01	20:47	
63	Mjörnberg, Robert		V	16:45	20:47	
38	Modig, Aron		KD	18:00	20:47	
28	Mohammed, Rashid		V	17:35	20:44	
29	Mustonen, Maria		V	16:00	20:47	
20	Naddebo, Jonas		C	16:01	20:47	
41	Nilsson Söderström, Åsa	Wistrand, Hanna	L	16:27	20:47	
32	Nilsson, Johan		M	17:47	20:47	
10	Nilsson, Jonas		M	17:55	20:47	
44	Nyberg, Claes		C	16:39	20:47	
87	Obermüller, Cecilia		MP	17:44	20:47	
24	Ojanne, Alexander	Hansson, Curre	S	16:50	20:47	
33	Paccamonti, Johan	Erbe, Torbjörn	M	16:06	20:47	
100	Palm, Ulrika		S	16:01	20:47	
98	Piazzolla, Catharina		S	16:02	20:47	
93	Rashid, Sona	Bustos, Emil	S	16:04	20:47	
91	Risberg, Eva		S	16:01	20:47	
72	Rosencrantz, Per		M	16:39	20:47	
90	Runsten, Magnus		MP	17:36	20:47	
83	Salnikov, Sergej		SD	16:01	20:37	
27	Salvo, Maria-Elsa	Pettersson, Fredrik	S	16:03	20:47	
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:44	20:47	
54	Sjöberg, Ulla		S	16:01	20:47	
35	Sjölander, Henrik		M	17:36	20:47	
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	17:49	20:47	
57	Stavling, Margareta		S	16:01	20:44	

Kommunfullmäktige 2023-11-06

---

50	Strömgren, Lars		MP	16:01	20:47	Sida 40 (118)
74	Svanström, Sara	Nilsson, André	L	17:14	20:10	
84	Söderström, Leif		SD	17:35	20:37	
75	Tufvesson, Christina		L	16:04	20:47	
22	Valeskog, Jan		S	18:02	20:44	
26	Vikman Rindevall, Arvid		S	16:01	20:47	
85	Vinge, Linnéa		SD	18:02	19:49	
55	Walther, Ulf		S	18:03	20:47	
21	Wanngård, Karin		S	16:45	20:44	
82	Wassermann, Emelie		SD	17:11	20:38	
5	Wedin, Dennis		M	17:25	20:47	
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	16:33	20:44	
73	Werner, Hanna		M	17:20	20:47	
46	Wihlman, Thomas	Wangel, Marcus	C	16:01	20:47	
78	Åkerlund, Liliane		SD	16:57	20:38	
15	Örbrink, Nike		KD	16:52	20:47	
25	Österberg, Anders		S	16:01	20:47	
59	Österman, Gustav		S	16:01	20:47	
6	Fjellner, Christofer		M	16:37	20:47	
49	Lindhagen, Åsa		MP	16:00	20:47	



## Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 6 november 2023

*§ 1 Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet Lars Strömberg (MP) om planeringen för cykelbanor*

### Anförande nr 1

Borgarrådet S t r ö m b e r g (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

### Anförande nr 2

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först tacka trafikborgarrådet för svaret. Det verkar som att vi är överens, trafikborgarrådet och jag, om vikten av att det blir en bättre trafikmiljö för cyklister. Det ska både bli lättare att ta sig fram och att orientera sig och mindre risk att skadas. Genom att öka antalet cyklister skapar vi bättre luft och en trivsammare stadsmiljö.

Experterna på trafik finns som bekant på trafikkontoret, men när det gäller utvecklingen av nya områden sker planeringen på exploateringskontoret. Här finns ett systemfel med olika konsekvenser som jag vill lyfta fram med min interpellation i dag. Jag listar i interpellationen ett antal exempel där det har blivit tokigt. Jag har själv varit ledamot i exploateringsnämnden i tio månader nu, och jag kan konstatera att vi som politiker i nämnden inte ens får se planerna för hur gaturum ska byggas om. Vi får inte se dem i allmänhet, och i synnerhet inte när det gäller hur en cykelbana ska dras. Jag har påtalat detta vid ett flertal tillfällen, och jag hoppas att genom ett politiskt tryck i nämnden kunna få till en lite förändrad kultur. Men detta tryck måste också komma från majoriteten för att vi ska få till en sådan förändring.

Det bekymrar mig att trafikborgarrådet i sitt svar inte bemöter detta problem utan mer uppgivet konstaterar att det är så här det är. Har inte trafikborgarrådet eller någon annan från majoriteten några planer för hur detta systemfel kan åtgärdas? Det är min första fråga.

Den andra fråga som jag ställde i min interpellation, som alltså skrevs i maj, var denna: Kan trafikborgarrådet garantera att Slussen kommer att ha goda trafiklösningar för Stockholms cyklister? Jag noterar att frågan inte alls besvaras; den nämns faktiskt inte ens i borgarrådets svar. Svaret är skrivet nu, i oktober, efter det att majoriteten har bestämt sig för att ta bort den ena rampen på den viktiga gång- och cykelbron från Södermalmstorg till Munkbron.

Jag var mycket orolig för de bristfälliga cykelplanerna vid Slussen redan i maj. Nu känns det som att jag inte behöver vara orolig längre, för nu vet jag att det kommer att bli svårt och inte så bra för Stockholms cyklister. Det här kommer att fortsätta att vara en flaskhals som hindrar Stockholms utveckling som cykelstad.

Därför undrar jag om trafikborgarrådet inte har någonting att säga om hur detta kan motverkas. Är du verkligen nöjd med hur utformningen av cykelinfrastrukturen ser ut att bli vid Slussen? Sida 42 (118)

#### Anförande nr 3

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige och interpellanten Svante Linusson! Interpellationen gäller, som vi hörde här, frågor om hur vi planerar för cykel, inte minst när vi bygger nytt, det vill säga det som exploateringskontoret ansvarar för.

Jag vill först nämna att de planer och de riktlinjer vi har tagit fram i cykelplanen och i framkomlighetsstrategin gäller för alla bolag och alla nämnder. Så långt är allting bra. Där finns också tydliga breddmått, och det beskrivs att vi har en hierarki i trafikplaneringen: Gångtrafikanter ska vara överst, och därefter cyklister. De exempel som lyfts fram i interpellationen är projekt där det inte har gått som det ska och där vi inte har lyckats följa dessa planer. Det är exploateringskontoret och exploateringsnämnden som ansvarar för hur planeringen av cykelbanorna sker i exploateringsprojekt. Det fattas således inte beslut om dem i trafiknämnden, och det sköts inte i trafikkontoret. Men det finns ett nära samarbete mellan trafikkontorets trafikplanerare och de som jobbar i exploateringskontorets projekt. Ibland är det till och med samma personer, för trafikkontoret hyr så att säga ut sina planerare eller ställer dem till förfogande.

Som vi båda vet finns det väldigt mycket att tjäna på att saker görs rätt från början. Eftersom de exploateringsprojekt som blir klara sedan lämnas över till trafiknämnden och trafikkontoret blir det alltid mycket billigare och bättre, och det är ett mycket mer ansvarstagande sätt att hushålla med våra knappa resurser att göra rätt från början.

I övrigt kommer jag att hänvisa vidare frågor om planeringen av cykelbanor inom ramen för exploateringsprojekt till exploateringsnämnden.

#### Anförande nr 4

S v a n t e L i n u s s o n (C): Jag kan verkligen instämma i det sista som trafikborgarrådet sa: När staden planerar ett nytt område är det väldigt viktigt att det blir rätt från början. I dag har vi en situation där trafikkontoret håller på och bygger om gator i efterhand för att det oftast är farligt eller svårt för cyklister och fotgängare att ta sig fram. Det innebär att man måste flytta kantsten, vilket alla vet är väldigt dyrt. Ibland innebär det, som i fallet Västerbron, att man inte lyckas lägga någon ny bra asfalt, vilket jag uppfattar har gått utmärkt under tidigare decennier. Det blir ett väldigt slöseri med skattemedel, ett väldigt stök under ombyggnadstiden och många tappade år av god infrastruktur för cyklister och fotgängare.

Jag har tagit upp trafikfrågor vid flera möten i exploateringsnämnden. Om det är något jag skulle vilja åstadkomma under denna mandatperiod är det att få till mer fokus på trafikplaneringen i stadens exploateringsprojekt. En sak som fick mig att skriva interpellationen var det som hände när jag på exploateringsnämndens möte i maj tog upp frågan om hur cykelplaneringen är gjord under ombyggnationen av Slussen. Skulle man inte kanske kunna titta över den när de stora cyklistströmmarna skulle komma under sommaren? I dag går cykelbanorna ofta i rätt omotiverade svängar och har konstigt smala och konfliktyllda korsningspunkter. Den nya förvaltningschefen

var tyvärr inte närvarande på mötet, utan jag fick svar från annan chef på kontoret. Det svaret gick i princip tyvärr ut på att cyklister väl får cykla lite långsammare. Men så kan man inte resonera om man är en ansvarsfull väghållare. Man har ett ansvar för de trafikmiljöer man utformar. Tyvärr tror jag att detta svar är lite kännetecknande för en kultur som det vore bra om vi kunde ändra på. Sida 43 (118)

En väldigt stor andel av cykelolyckorna är singelolyckor, och många sker på grund av bristande belysning och farliga gropar eller kanter. Särskilt vid om- och nybyggnation är det stor risk för att cyklister råkar illa ut. Det finns mycket statistik på detta. Visst kan man säga att cyklister måste sakta ned, men då kommer man inte att ha en cykelinfrastruktur av världsklass, och man kommer inte att komma fram till jobbet eller andra målpunkter snabbt om man hela tiden måste sakta ned för att det är dålig cykelinfrastruktur.

Min fråga kvarstår: Hur får vi exploateringsnämnden att planera bra cykelinfrastruktur från början?

Anförande nr 5

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 6

M a r c u s W a n g e l (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I går var det den första söndagen i november. Runt om i Stockholm och i landets övriga tätorter hade säkert hundratals bostadsrättsföreningar sin höststädning med ideella krafter som hjälps åt med att ta hand om det gemensamma. Man tvättade med stor möda och omsorg ur sina redan begränsade soputrymmen och fiskade upp skräpet som landat bakom kärlen. Efteråt samlades man vid de gemensamma borden på gården för kaffe och kakor. Några grillade korv, och någon kanske tog en öl eller två. Då började de oroliga rösterna höjas. Hur ska vi egentligen göra med förpackningsavfallet? Folk vände sig till sina styrelseordförande: Vad händer egentligen efter årsskiftet? Vart ska vi gå med allt skräp vi samlar på oss under jul- och nyårshelgen?

Ännu har inga tydliga besked kommit från staden, med mindre än två månader kvar. Det interpellationssvar vi nu ska diskutera ger inte några riktigt konkreta besked, även om vi tycks dela den större problembilden att stockholmarna står inför särskilt stora utmaningar. Det gäller inte minst de hundratusentals som bor innanför tullarna.

Knäckfrågorna kvarstår alltså. Får stockholmarna fortsätta att lämna sitt förpackningsavfall vid återvinningsstationerna eller får vi inte det? Vilka investeringar står stadens bostadsrättsföreningar inför i ett redan svårt ekonomiskt läge med höga räntor? Vad kommer detta att innebära för allmännyttan, som också pressas av skenande kostnader?

Det interpellationssvar jag har fått säger att utmaningarna för Stockholm har lyfts upp till statlig nivå. Det ger också en liten antydning om att olika pragmatiska och lokala lösningar kan komma att gälla. Men ordet "kan" är inte jättebetyggande i sammanhanget när det samtidigt ställs ganska skarpa och strikta krav på redan pressade och ofta små bostadsrättsföreningar.

Jag vill därför börja med att fråga borgarrådet om hon har ytterligare, och tydligare, besked att ge till stadens många föreningar.

Anförande nr 7

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Tack till interpellanten för väldigt viktiga frågor! Jag tänker att bakgrunden till detta är att vi vet att forskning visar att ju närmare vi har till insamling och ju större möjligheter vi har att lätt kunna sortera avfall, desto mer kommer människor att göra detta.

Vi har en stor utmaning när det gäller insamlingen av avfallet och att det ska vara fastighetsnära. Det är också någonting som har lyfts ett antal gånger till den nationella nivån. Vi kommer inte att kunna ha en enskild lösning som kommer att underlätta för alla stockholmare, utan det kommer att behöva se olika ut. Här är det inte anpassat för Stockholm, och det är den stora utmaningen. Det är lättare för ett mindre samhälle. Stockholm har till exempel byggnader från 1800-talet, där man inte alls har

möjligheter att inrymma insamlingen i den egna fastigheten på något lätt sätt. Därför kommer vi att behöva olika typer av lösningar. Dels behöver vi titta på återvinningsstationer. Kommer man att kunna stötta detta på något sätt från stadens sida? Vi har lagt ett uppdrag i budgeten för kommande år att titta på om vi kan hitta platser för detta. Det handlar då om att Stockholm Vatten och Avfall, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska se över detta. Hur ska finansieringen i så fall se ut? Ansvaret ligger ju egentligen på de enskilda, till exempel bostadsrättsföreningarna eller fastighetsägarna.

Jag tror att vi kommer att behöva se om vi på något sätt kan ha mobila system som kan underlätta i en stad som är väldigt trång. Det handlar inte minst om att stötta en minskning av avfallet. Där skulle vi också kunna bli bättre. Hur ska staden kunna stötta det här om vi tittar på avfallstrappan, till exempel? Den handlar om att det bästa avfallet är det som över huvud taget inte uppstår. Vi håller också på att bygga en optisk sorteringsanläggning i Högdalen, inte minst vad gäller matavfall, där vi kommer att kunna sortera ut fraktioner.

Jag kan säga att det är en stor utmaning, och jag kan förstå att man som stockholmare undrar hur vi ska lösa det här. Det finns ett skäl till att Stockholm vid ett flertal tillfällen har lyft frågan: Vi har mycket svårare omständigheter än många andra kommuner. Det här är en utmaning, och vi kommer att behöva fortsätta att jobba med den.

#### Anförande nr 8

M a r c u s W a n g e l (C): Tack för svaret, borgarrådet! Jag instämmer i att forskningen i viss mån förespråkar fastighetsnära insamling. Men det jag också tror är viktigt att ta fasta på från forskningen är att titta på den sammantagna effekten. I det här fallet vore det olyckligt om cykelrum skulle behöva tas i anspråk, om redan små innergårdar skulle behöva byggas om så att det blir ännu mindre plats för barnen att leka på eller, i värsta fall, om små butikslokaler skulle behöva sägas upp för att ge plats för utökad insamling.

När man pratar om FNI tror jag också att man ska beakta att det kan leda till ännu fler körningar och ännu fler sophämtningar, med alla de olägenheter det innebär. Att ha en samlad insamling vid återvinningsstationerna kan i många fall vara mer transporteffektivt, så jag tror att man får se på detta lite från fall till fall. Det är också viktigt att tänka på att i dagsläget källsorterar ungefär 90 procent av invånarna. Det känns som att detta kan bli en ganska omfattande och kostsam historia för att få upp nivån några procent ytterligare. Återvinningsnivåerna på glas, kartong, metall och så vidare är redan en bra bit över 80–85 procent. Jag tror att skälet till att plasten ligger betydligt lägre är att det inte har så mycket med hushållen att göra som med plasttillverkningen.

Ur det perspektivet tror jag att det kanske är rimligare att jobba med storskaliga informationsinsatser, fler tömningar av ÅVS och bättre renhållning kring dessa. Sedan håller jag med dig om att anläggningen för resursåtervinning i Högdalen förhoppningsvis ska täcka upp ytterligare någon procent av det som trots allt slängs i restavfallet.

Nu har vi tre år på oss, till slutet av 2026, att utforma en lösning som fungerar för föreningar men som samtidigt bibehåller höga insamlings- och utsorteringsvolymerna. Du nämnde ett antal förvaltningar och bolagsstyrelser, men jag tänker också att man

kan bredda dialogen och få med HSB och fastighetsägarna i Stockholm. I den nya nationella förpackningsförordningen finns möjligheter för kommunerna att peka ut så kallade anvisade hämtplatser i de fall fastighetsnära insamling verkligen inte fungerar. Samtidigt ska det finnas något som heter lättillgängliga samlingsplatser. De är till för mer skrymmande förpackningar. Här bör staden kanske inte vara restriktiv utan försöka nyttja de här möjligheterna så långt det bara går för så många bostadshus som möjligt så att det inte bara blir ett fåtal hus som får tillgång till dessa. Jag tror att det med all säkerhet är en bättre lösning än att forcera fram insamling direkt i anslutning till varje enskild port och fastighet. Jobba i stället med de möjligheter – kanske rent av ventiler om man vill se det så – som finns i förordningen till alternativa lösningar!

Sida 46 (118)

#### Anförande nr 9

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tänker att det som interpellanten lyfter kring stöd och informationskampanjer är en jätteviktig poäng. Där har vi förstås ett ansvar. Staden har jobbat med kommunikation gentemot fastighetsägare, kunder och medborgare för att underlätta implementeringen av de kommande förändringarna. Men jag tror att vi kan göra mer, så jag tycker att det är en klok synpunkt som lyfts fram.

Att kunna samordna transporter etcetera är också en klok poäng. Det uppdrag som ligger i budgeten som jag nyss nämnde syftar just till att titta på om vi kan hitta platser. Sedan är det en utmaning i detta att kostnaderna rent lagstiftningsmässigt ska bäras av fastighetsägarna. Det är därför det finns en skrivning i budgeten för kommande år kring hur finansieringen ska fungera. Om det till exempel är trafiknämndens mark som upplåts – hur ska det kunna organiseras? Fungerar det i enlighet med lagstiftningen? Jag hoppas att detta ringar in lite av det som interpellanten är inne på.

Vi har tre år kvar till 2027, när den fastighetsnära insamlingen träder i kraft. Det är inte jättemycket tid. Men det är ändå tid som vi har att spela med, och vi kommer verkligen att behöva använda tiden. Jag beklagar att detta är särskilt utmanande ur Stockholms perspektiv. Men det är också i grunden någonting positivt att de här förändringarna görs, för det handlar om att vi behöver bli mycket bättre på att hantera vårt avfall. Vi behöver också bli mycket bättre på att få ned mängden avfall. Det är det allra viktigaste: att ta steg för att ställa om till ett cirkulärt samhälle i stället för detta ständiga uttag av naturresurser, som inte kommer att fungera i längden. Det här är i alla fall en del i att bli bättre på att samla in och bättre på att återvinna. Men vi behöver också bli bättre på att återanvända.

#### Anförande nr 10

M a r c u s W a n g e l (C): Jag instämmer helt i vad borgarrådet säger om att ta ett bredare perspektiv över hela livscykel. Men jag vill också återkoppla till det jag inledde med, nämligen den mänskliga faktorn och viljan att göra rätt för sig när det kommer till källsortering. Staden har som mål i sin avfallsplan att avfallshanteringen ska anpassas till människan. Att köra fullt ut på fastighetsnära insamling tror jag inte riktigt blir samma sak. Risken kan vara att vi skapar en större olust att källsortera när folk till exempel ser att innergårdar behöver byggas bort.

Det är viktigt att vara lite återhållsam och inte låsa in sig långsiktigt i fördyrande lösningar. Nu har vi sett en förändring i den nationella förpackningsförordningen. Om något år eller två träder förhoppningsvis en ny europeisk förpackningsförordning i

kraft, kanske med nya krav på insamling, utsortering och återvinning. Kanske leder det också till en minskning av onödiga förpackningar och till att minska överemballeringen. Om drygt ett år ska också textilier börja sorteras ut separat och samlas in av kommunen. Även när det gäller detta är det fortfarande oklart hur det ska gå till. Sida 47 (118)

Med andra ord: Det är otroligt mycket som händer på området både i Stockholm, i Sverige och i omvärlden. Jag tror att avfallslösningar måste vara så pragmatiska som möjligt och framför allt utgå från lokala förutsättningar. Här tror jag verkligen att en viss återhållsamhet och flexibilitet är grundläggande och att detta måste tas med i stadens fortsatta arbete.

#### Anförande nr 11

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag instämmer. Det händer väldigt mycket. Vi ska ju även ta över insamlingen av avfall från FTI nu vid årsskiftet. Det är också en stor utmaning, inte minst för Stockholms stad. Det är många viktiga frågor som Marcus Wangel tar upp, och jag vill tacka för att frågan får ta plats här i kommunfullmäktige.

Jag tror att vi kommer att behöva jobba ganska mycket med att stötta stockholmarna. I grunden har vi nog många människor i den här staden som vill vara med och leva mer hållbart än vad vi gör i dag, och då är vårt uppdrag i politiken alltid att se till hur vi kan underlätta för människor som vill vara med på omställningsresan, som är helt avgörande för vår stad men också för vår planet. Vårt uppdrag är att göra det enkelt. Precis som interpellanten var inne på mot slutet ska vi anpassa oss efter människor. Hur gör vi det enkelt och lätt? Just nu är det ganska stora utmaningar med att komma framåt, men jag tror att om vi löser frågorna och tar steg framåt kommer det att ha stor betydelse för klimat och miljö.

Anförande nr 12

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack, borgarrådet, för svaret! Bakgrunden till interpellationen är ett antal besök i våra fina fritidsgårdar runt om i staden, varav ett tillsammans med vår jämställdhetsminister, som också ansvarar för hbtqi+-frågorna i regeringen.

Jag har konstaterat att det ser väldigt olika ut i stadens fritidsgårdar vad gäller hur synliga symboler som till exempel prideflaggan är i de olika verksamheterna. En tydlig iakttagelse är att det i innerstaden och mer socioekonomiskt starka områden ofta är väldigt tydliga och synliga symboler. De är ofta centralt placerade, kanske i en kafeteria eller direkt i ingången. Personalen går runt med nyckelband och andra symboler som visar att det här är en fritidsgård som är öppen för alla. Så ser det dock inte ut i flera av våra ytterstadsstadsdelar. Specifikt i Järva är det tyvärr så att den hbtqi+-fritidsgård som vi har där i dagsläget är tvungen att befinna sig på hemlig adress eftersom ungdomar inte vågar visa öppet att de går till verksamheten.

I den bemärkelsen var detta en väldigt seriös fråga. Tyvärr har borgarrådet valt att använda ganska mycket textutrymme till att babbla om regeringen och Sverigedemokraterna och så vidare. Personligen känner jag mig inte över huvud taget träffad av det som står där, utan jag tycker att det hade varit mer intressant att veta vad borgarrådet nu avser att göra för att symboler och känslan av välkomnande ska finnas i alla verksamheter. Så kan vi normalisera snarare än att göra detta till en särskild fråga för vissa verksamheter. Det ska vara något som är helt normalt i våra fritidsgårdar. Det hoppas jag få ett lite tydligare svar om under denna interpellationsdebatt.

Anförande nr 14

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Jag vill inledningsvis tacka Jan Jönsson för interpellationen och framhållandet av vikten av synlighet av stadens hbtqi-arbete på fritidsgårdarna. Det är självklart att alla ska känna sig välkomna och trygga i våra fritidsverksamheter för barn och unga. Precis som Jan Jönsson skriver anser också jag att hbtqi-symboler ska vara en självklar del av alla stadens verksamheter. Detta gäller oavsett, som du själv var inne på, om det finns en uttalat riktad verksamhet eller inte. Det är ingenting som ska gömmas undan eller tas ned. Däremot finns det situationer där besökarnas trygghet måste gå före, och det var du ju också inne på. Jag tänkte inte gå in på det i detalj.

Stadens fritidsverksamheter för barn och unga är prioriterade av den rödgröna majoriteten; det såg vi i förra årets budget och även i den vi ska klubba senare i november. På våra öppna och avgiftsfria verksamheter är alla välkomna, och dit kan man gå oavsett ekonomi. Det är väldigt viktigt att det är öppet för alla. Där fortsätter vi att implementera den fritidsgårdsstrategi som ni var med och tog fram föregående mandatperiod, och vi kompetensutvecklar också personalen i bland annat hbtqi-frågor.



Hbtqi-frågor är nu en del av stadens introduktionsutbildning för alla som ska jobba på fritidsgårdar i Stockholm. Tidigare har det inte funnits någon samlad introduktionsutbildning när man blir anställd, men det finns nu. Vi kommer också att gå vidare framöver under hösten och nästa år med vidareutbildning i strategins olika målområden. Ett av dessa handlar om trygghet och öppenhet. Vi har ett pass som handlar bland annat om hbtqi-frågor och öppenhet, synlighet och så vidare. Jag tror att detta är rätt väg att gå framåt. Det handlar mycket om att kompetensutveckla personalen och att se till att detta finns överallt i hela staden, i innerstad såväl som i ytterstad.

Jag tänker också att vi alla bär ett ansvar för att skapa ett samhälle och ett samhällsklimat där vi ska kunna fortsätta att ha prideflaggor hängandes i Sverige. Man ska inte vara nervös eller rädd för att gå i sitt första pridetåg och så vidare. Det är viktigt att vi alla oavsett parti står upp för detta och att vi alla bär ett ansvar så att fritidsgårdarna ska kunna ha sina hbtqi-flaggor hängande utanför.

#### Anförande nr 15

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack för svaret, borgarrådet! Jag tycker att det är väldigt bra med den introduktionsutbildning som har kommit på plats och att den tar upp dessa aspekter, inte minst för att förtydliga att det finns en förväntan på den som är anställd i Stockholms stad: Man ska verka enligt den öppna och toleranta syn som vi som stad ska stå för.

Samtidigt har det, när jag har diskuterat frågan med en del chefer och verksamma inom fritidsgårdarna, sagts att det i en del fritidsgårdar finns en upplevelse av att detta är en känslig fråga också bland anställda. Man känner sig inte bekväm med att själv ha till exempel ett nyckelband med regnbågsfärgerna på sig. Man känner sig inte heller bekväm inför att föra den här typen av diskussioner och ibland också gränssätta ungdomar som kanske har ett kränkande språkbruk gentemot hbtqi+-personer. Jag tänker tyvärr att detta också i förlängningen mycket väl kan leda till att man inte heller tar till exempel kränkningar mot kvinnor eller tjejer på allvar, för de här sakerna brukar nämligen hänga ihop.

Därför vore det intressant att höra borgarrådets syn på vad vi kan ha för minimikrav på dem som är anställda på våra fritidsgårdar. Är det över huvud taget acceptabelt att frågan upplevs som känslig inom personalgrupper som faktiskt har fullmäktiges uppdrag att jobba utifrån den värdegrund som vi har beslutat att vi ska ha och inte utifrån vad man har för personliga värderingar? Sedan får man självklart ha vilka värderingar man vill när man är sitt privata jag, men på arbetsplatsen är det de här värderingarna som ska gälla.

Hur får vi bukt med att det de facto finns grupper av anställda som av olika anledningar känner sig obekväma med eller ibland till och med kritiskt inställda till hbtqi+-frågorna?

#### Anförande nr 16

Borgarrådet Mattsson (V): Det kan finnas många olika delar i varför man kan känna sig obekväma eller otrygg med att visa vissa symboler i dag. Det är väldigt tragiskt att vi har hamnat där vi har hamnat i Sverige. Vi har ju annars varit ett föregångsland i de här frågorna.

Jag tror att svaret handlar mycket om kompetensutveckling framåt hos personalen. Vi har först introduktionsutbildningen när man blir anställd; då genomgår alla den. Där är hbtqi-frågor bland annat ett av de pass man har. Men det handlar också om trygghet och andra frågor, inte minst nu med den ökande kriminaliteten. Det är också en del av utbildningarna kring hur vi kan erbjuda trygga fritidsgårdar och annat. Sida 50 (118)

Men vi måste också fundera lite kring det samhällsklimat som vi lever i, där det nu är så att vissa känner att man inte kan hänga en prideflagga utanför en fritidsgård och så vidare. Vi vill ha ett samhälle där ungdomar ska kunna känna sig trygga och gå i sin första prideparad, till exempel, och där inte hbtqi-verksamhet behöver gömmas undan, såsom det är i dag i Stockholm. Jag ser ändå att både Liberalerna, som du företräder, och det parti som i dagsläget regerar legitimerar en politik som kommer från Sverigedemokraterna. De vill ju bland annat förbjuda vissa typer av sagostunder på bibliotek, de vill vägra att hissa prideflaggor i de kommuner där de styr och så vidare. Där måste vi alla vara en tydlig motkraft.

#### Anförande nr 17

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag håller med om att det är väldigt viktigt att jobba med det nationella samhällsklimatet i de här frågorna. Inte minst jag själv har varit öppet och oerhört kritisk till en del av de uttalanden som har kommit från Sverigedemokraterna på riksplan. Jag tycker väl ändå att det för rättvisans skull ska sägas att jag faktiskt inte har hört något förslag från SD om att man ska göra de här sakerna i Stockholms stad. Det är bra att förtydliga det. Sedan finns det mycket annat som vi har skilda åsikter om i denna fråga.

Det som ändå är viktigt att få med här är att det väldigt tydligt står i slutet av ditt interpellationssvar att den rödgröna majoriteten aldrig kommer att sluta att vara den motkraft som behövs för att stoppa den skrämmande utveckling vi ser med att värderingar luckras upp och annat sker. Hur blir då den rödgröna majoriteten en tydlig motkraft om jag samtidigt upplever att det när det kommer till frågor om vilka symboler som ska finnas i våra verksamheter blir en fråga om fortbildning? Det kan det möjligtvis delvis vara när det gäller hur man pratar om sådana här frågor om man inte är van vid det, men själva symbolerna borde det inte råda någon tveksamhet om. Jag har själv en bakgrund i Skärholmen, och där har man sedan länge i alla fritidsgårdar varit väldigt tydlig med att ha symbolerna framme. Jag tror att all personal i hela stadsdelsförvaltningen använder den här typen av nyckelband och så vidare. Men vi ser inte detta på samma sätt i Järva, och vi ser det inte heller riktigt lika tydligt i en del andra områden.

Det är väl här jag skulle vilja höra lite tydligare krav och förväntningar från borgarrådet – något mer än att bara delta i utbildningen. Risken är ju att man deltar i den men inte tar till sig någonting, och då har vi ändå inte kommit någonvart. Det måste verkligen finnas en tydlig förväntan på alla verksamheter. Nu är det dags att ta nästa steg. Vi befinner oss ändå i 2023, och de här frågorna har vi diskuterat väldigt mycket under många, många år. Det råder ingen tvekan om var majoriteten i fullmäktige definitivt står någonstans i de här frågorna, så jag skulle verkligen önska detta besked.

#### Anförande nr 18

Claes Nyberg (C): När jag lyssnar på debatten blir jag också lite orolig för att det inte är så särskilt instrumentellt från borgarrådet när det gäller vilka insatser man

vill göra. Men jag vill också göra en ganska tydlig markering utifrån det Alexandra sa: Det beskrivs ofta som att Sverige ligger väldigt långt fram och att vi har varit ett föredöme på olika sätt. Jag menar att den bilden inte riktigt stämmer. Sverige har under väldigt lång tid, oavsett regering, ganska snabbt halkat ned på ILGA-listan när det gäller rättigheter. Man kan se att det finns en ganska kraftig tillbakagång attitydmässigt. Därför finns det behov av att vara lite mer framåtlutad i en storstad som Stockholm, som ska försöka göra anspråk på att vara en öppen stad.

Jag vill ge tydlig kredd till den beskrivning du samtidigt ger av att samhällsklimatet faktiskt försämras med den regering vi har nu. Jag tycker att vi alla måste ta till oss av att Stockholm just nu behöver vara en ganska kraftig motvikt till den utveckling vi ser under Tidöpartierna. Man klarar inte av att lösa ut centrala frihetsfrågor på Regeringskansliet utan tvingas flytta dem till riksdagen för att klara ut dem.

Det är viktigt att säga att frågor där vi behöver ta ett större steg fram framför allt gäller unga transpersoner i Stockholm, som har en otroligt pressad situation. Där ser vi i dag att Sverige är det absolut sista landet i Norden med att klara ut en del av de frihets- och rättighetsfrågor som behöver komma den här gruppen till del. Jag är väldigt orolig för det generella klimat som råder både inom regeringen och mellan Tidöpartierna och, faktiskt, också i riksdagen, där det behöver ske stora förändringar.

Jag skulle vilja höra lite mer framåtlutat från borgarrådets håll hur man tänker när det gäller attityder, den mediala debatten och själva debatten bortanför de interna processerna och de anställda. Har ni några planer där? Där skulle Stockholm nu verkligen behöva visa framfötterna.

#### Anförande nr 19

T i n a K r a t z (V): Tack så jättemycket för att vi lyfter denna viktiga fråga! Vi vet alla att hbtq-personer av alla varianter som finns drabbas ganska hårt just nu. Det är tufft, och läget för den psykiska ohälsan ser sämre ut just bland ungdomar i denna kategori. Det är alltså viktigare än på länge att vi håller regnbågsflaggan högt. Jag kommer själv från en ytterstadsstadsdel. I både Skarpnäck och på Skarpnäcksfältet vajar regnbågsflaggan varje dag utanför ungdomsgården och kulturhuset.

Samtidigt handlar det inte bara om synligheten. Den är en del av detta – att vi vågar synas och att vi vågar stå upp för det. Det är en jätteviktig del. Men det är också samtalet som är viktigt, det som sägs och hur man agerar. När jag nattvandrar och besöker ”mina” ungdomsgårdar i Skarpnäck ser jag detta väldigt tydligt. Det är påtagligt att man har ett öppet samtal och att man pratar om de här sakerna. Man står tydligt i att man har haft de här utbildningarna. Att ha det som en instegsutbildning ger en väldigt tydlig grund, och jag tycker att det är jättebra. Jag tror att vi alla är eniga om det; det är ingen som ifrågasätter detta.

Sedan skulle man ju önska att vi kunde gå fortare fram och göra mycket mer. Men det viktiga är hur vi bemöter varandra och hur man pratar på de här ställena. Det är också viktigt att samtalen kan vara öppna och att alla synpunkter kommer upp och att man kan diskutera dem. Det måste finnas en plats för de här samtalen, där man kan ha både normkritiska samtal och diskussioner kring maskulinitet och femininitet och de olika normer som finns i samhället. Det kan jag tycka känns som det viktigaste av allt. Jag tycker att vi ska göra allt vi kan för detta, och den strategi som vi har lagt fram nu hoppas jag ska genomsyra det här.

Det känns lovande och bra att vi är flera partier i den här församlingen som står tydligt på denna sida. Jag har också starka farhågor för det samarbete som finns i riksdagen; jag tycker att det är jätteskrämmande när vi ser hur det svajar. En rak rygg behövs i hela det liberala partiet, och jag hoppas att du, Jan, kan inspirera till det. Lycka till med det! Jag tänker att vi ändå är ganska eniga här inne om vikten av dessa frågor. Sida 52 (118)

Anförande nr 20

Borgarrådet M a t t s o n (V): Ordförande! Avslutningsvis tänkte jag bara säga att jag tyckte att jag inledde med att vara tydlig med att de här symbolerna självklart ska vara synliga på våra fritidsgårdar oavsett var de ligger.

Men jag vill ändå passa på att lyfta komplexiteten i frågan. Vi har det samhällsklimat vi har, och vi har och har haft många som arbetar på fritidsgårdar med olika utbildningsbakgrund. Man behöver samla ihop dessa och skapa en samsyn tillsammans. Det var ett arbete som påbörjades förra mandatperioden, då man tog över kulturförvaltningen och fick ett samordningsuppdrag för hela fritiden. Man har gjort det jättebra, och det finns en strategi och ett sätt att följa upp fritidsgårdarnas verksamhet och så vidare. Där är till exempel hbtqi-frågor nu en del. Förut fanns inte ens denna plattform för fritiden att utvecklas på.

I övrigt hänvisar jag till det svar som är utskickat.

Anförande nr 21

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag hänvisar till det redan utskickade svaret.

Anförande nr 22

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Ordförande! Kulturförvaltningen som offentlig verksamhet fördelar årligen cirka 200 miljoner kronor i stöd till kulturella evenemang och verksamheter och civilsamhällets kulturaktörer. Eftersom dessa finansieras av skattemedel är det av stor vikt att stödmottagarna följer god redovisningssed samt har välskött verksamhet och administration. I årsredogörelsen 2023 under punkten Bidrag till ideella föreningar är stadens revisorers samlade bedömning att nämnderna i olika utsträckning brast i att säkerställa att bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses.

Det rådande ekonomiska läget i Sverige leder till att opportunism i samhället samt bland föreningsaktörer växer som en konsekvens av lågkonjunktur och inflation. Ett av de problem som finns under varande riktlinjer är att det saknas krav på att redovisning av bidrag ska vara kvalitetssäkrat av en auktoriserad revisor, exempelvis. I stället är det nu tillräckligt att bidragstagaren upprättar en egen redovisning utan någon som helst garanti för att pengarna verkligen har gått till den verksamhet som har angivits i ansökan.

Jag har därför ställt ett antal frågor till kulturborgarrådet i min interpellation. Jag skulle vilja uppmärksamma fullmäktige på att av mina fyra ställda frågor har ingen fråga besvarats, vare sig skriftligt eller muntligt nu. Jag skulle vilja citera det inledande stycket av Toruns svar på min interpellation samt belysa andra delar av hennes svar. Hon skriver: ”Det är nu för andra gången i år som Sverigedemokraterna ställer en liknande fråga om noggrannare granskning av kulturstödmottagare. Det kan inte tolkas på annat sätt än att det finns en vilja att misskreditera det arbete som civilsamhället och kulturlivet gör.” Det är faktiskt första gången vi ställer den här frågan i fullmäktige. Innan dess har en motion med ett förslag lagts fram. Om Vänsterpartiet har problem med matte eller med att särskilja en fråga från ett förslag har vi ett problem redan här, förutom alla andra brister som är kopplade till bidragsgranskningen i sig.

Vidare vill jag inte misskreditera det arbete som civilsamhället och kulturlivet gör, utan det jag vill misskreditera är det bristfälliga arbete som kulturborgarrådet faktiskt gör samt bristande intern kontroll inom bidragssystemet.

Anförande nr 23

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag skulle nästan kunna säga att jag instämmer med mig själv. Det här skulle ha kunnat vara en relevant och intressant diskussion om det inte samtidigt vore så att vi har kunnat läsa i Sverigedemokraternas nyligen presenterade oppositionsbudget att det inte kommer att finnas något kulturstöd alls kvar med den budgeten. Ni är inte intresserade av vare sig det fria kulturlivet, studieförbunden eller de lokalförvaltande organisationernas fortsatta existens över huvud taget.

Den här interpellationen är en del av att misstänkliggöra och underminera Folkrörelsesverige. Därför kommer mitt svar att vara lite bredare. Jag kommer dock i mitt andra inlägg, om jag får ett sådant, svara mer konkret på frågan. Men jag vill först ha detta sagt: Det är ungefär 150 år sedan det svenska folket började organisera sig och 100 år sedan Sverige blev en demokrati. Organiseringen var bred och möttes då av stort motstånd. Det var alltifrån frikyrkorörelsen, nykterhetsrörelsen, arbetarrörelsen och kvinnorörelsen i bred bemärkelse till mer specifika projekt som gift kvinnas äganderätt, barmhärtighetsprojekt som arbetsstugorna eller rätten till barnbegränsning och så vidare.

Alla dessa projekt, alltifrån moralkonservativa till radikalanarkistiska rörelser, var med och formade det folkhem som ni ofta refererar till. Sverige gick från att ha varit ett av Europas fattigaste, smutsigaste, mest nersupna och faktiskt även mest strejkande länder i Europa till att bli det välfärdsland vi bekänner oss till i dag. Folkbiblioteket och Skådebanan har också sina rötter här. Kulturen och bildningen är grundstenar i det här bygget.

Jag medger att inte heller detta är ett konkret svar på er interpellation utan snarare ett försvarstal till stadens kulturstöd generellt sett. Men det var viktigt för mig att få säga detta, och jag återkommer gärna i mitt andra inlägg till mer konkreta svar.

Anförande nr 24

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Jag vill börja med att säga att vi inte vill strypa kulturstödet helt, utan det vi föreslår är att minska det med cirka 25 procent. Men nog om detta.

Så sent som den 31 oktober har åklagare vid Ekobrottsmyndigheten i Göteborg kommit ut med ett pressmeddelande om ett väckt åtal mot en företrädare för en ideell förening misstänkt för grova bokföringsbrott. Detta åtal gäller brottslighet som har pågått under 2020 till 2022. Målet rör sig om den somaliska ungdomsutvecklingsföreningen, som har sökt och beviljats bidrag dels från Skolverket för att bedriva läxhjälp, dels från Göteborgs stad för olika engagemang och aktiviteter för barn och ungdomar. I den fördjupande utredning som Ekobrottsmyndigheten har gjort har det framkommit att pengarna har använts till bland annat restaurangbesök, inköp av mobiltelefoner och annan it-utrustning samt överföringar till utländska mottagare via Money Transfer. Dessa händelser har inte bokförts alls eller bokförts felaktigt.

Om det finns någon skattebetalare som lyssnar på detta anförande: Tänk på att varje gång du betalar dina skattepengar till Stockholms stad kan dina pengar hamna antingen hos al-Qaida eller hos al-Shabab tack vare den politik som bedrivs av kulturborgarrådet!

Dessa oegentligheter skulle enkelt kunna upptäckas med de åtgärder som vi har föreslagit tidigare i vår motion, som behandlades i juni. Stockholm skulle både få minskad administration för granskning och uppföljning och öka själva kvaliteten på granskningen då detta skulle utföras av en auktoriserad revisor. Men denna motion viftades bort av finansborgarrådet med motivationen att det skulle gynna både en yrkesgrupp och mig personligen som en del av denna yrkesgrupp.

Jag tycker om att citera, så här är ytterligare ett citat: ”Vi ser en ökande trend att stats- och kommunbidrag används till helt andra ändamål än de avsedda.” Detta säger

Magnus Eriksson, skatterevisor och granskningsledare vid Skatteverket, som är med i det mål i Göteborg som jag belyste i början av mitt anförande. Även stadsrevisorer i Stockholms stad menar att den samlade bedömningen är att nämnderna i olika utsträckning brister i att säkerställa att bidrag beviljas och nyttjas på det sätt som avses. Sida 55 (118)

Göteborgs stad styrs tyvärr av samma konstellation som Stockholms stad. Det är ingen överraskning att med samma metoder och interna kontroll som kulturborgarrådet förespråkar har omfattande bidragsfusk ägt rum där. Det är bara en tidsfråga innan ett liknande fall dyker upp i Stockholms stad. Både finansborgarrådet och kulturborgarrådet menar att bidragsfusk inom kulturstödet är sällsynt. Det är klart att det är sällsynt när man inte ens försöker upptäcka det! Jag tror att det är där svaret ligger.

#### Anförande nr 25

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det är inte en tidsfråga innan vi upptäcker fusk. Det är inte på något sätt en akut fråga på det vis ledamoten framställer det. Jag skulle nog vilja påstå att kulturförvaltningen kanske är den förvaltning som är bäst på det här. De kan det här. Det här handlar varken om Göteborg eller någon annan förvaltning i den här staden, utan just om kulturförvaltningen, som har ett enormt gediget system. Det görs ett gediget granskningsarbete med strikta kontroller.

Den viktigaste delen i granskningsprocessen sker redan vid ansökan. Det gäller att säkerställa redan från början att det är en seriös aktör. Det är där grundkontrollen görs, för när pengarna redan är utbetalda är det egentligen redan för sent. I den här delen, när man ansöker, följs varje ansökan upp med förebyggande kontroller. Det finns en rätt omfattande ansökningsmodell i kulturförvaltningen, där man kontrollerar sökande organisation. Ett exempel av många är att man säkerställer gentemot Skatteverket och säkerställer att bankkontot stämmer med organisationsnumret och så vidare.

Det finns också krav på att man ska ha revisorer. Däremot är det omöjligt för ideella föreningar att ha auktoriserade revisorer; det har de helt enkelt inte råd med. Vill man ha ideella föreningar ska man alltså inte kräva auktoriserade revisorer. Det görs därutöver fördjupade analyser, där vi har ett externt företag som gör stickprov och i en fördjupad analys följer upp tio olika organisationer varje år. Varenda organisation går igenom detta system. Numera ligger även bidrag till Kulan inom denna modell. Det gjorde det däremot inte när vi svarade på interpellationen, men det är alltså en förändring sedan dess.

Det görs även platsbesök under året ute i alla verksamheter. Slutligen följer man upp detta i en redovisning. Det har hänt *en* gång sedan jag kom hit till huset att vi inte har gett bidrag på grund av att en organisation inte har uppfyllt demokrativillkoren. Det har inte någon gång hänt att vi har upptäckt fusk trots att vi gör dessa enormt noggranna genomgångar både före och under ansökningsprocessen, under verksamhetsåret och i den slutliga redovisningen. Jag har fullt förtroende för kulturförvaltningen i den här frågan, och de har inte fått någon riktad kritik mot sig från revisorerna.

#### Anförande nr 26

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vill bemöta det Vänsterpartiet säger om Sverigedemokraternas kulturbudget. Det är uppenbart att ni inte ens har bemödat er att läsa den över huvud taget. Om ni hade gjort det skulle ni ha sett att vi lägger ungefär

1,4 miljarder kronor på kulturbidrag – skattefinansierade kulturbidrag ut till verksamheterna. Sida 56 (118)

Det är däremot sant att vi sparar. Vi sparar in på en hel del onödiga skatteslöserier. Exempelvis tycker vi inte att det socialistiska studieförbundet ABF ska ha skattefinansierade kurser i Karl Marx. Vi tycker inte att det islamistiska Ibn Rushd ska ha skattefinansierade kurser i hijab och slöja. Folkrörelsen ska vi värna, men vi ska inte värna den socialistiska folkrorelsen. Den är död, och den ska inte tillbaka. Det vi ska fokusera på är föreningslivet och idrottslivet. Det är de verksamheter som drar människor och där människor vill engagera sig – inget annat.

#### Anförande nr 27

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, åhörare och ledamöter! Jag är engagerad i frågan, men vi får ta budgetdebatten i budgetdebatten. Jag tänker i stället flyga lite fritt en gång till.

I år är det 100 år sedan Kata Dalström avled. Jag vill verkligen lyfta minnet av henne. Hon föddes 1857 och avled i december 1923. Hon var i hela sitt liv engagerad inom alla de rörelser som jag talade om i mitt första inlägg. De sista åren av sitt liv åkte hon runt över hela landet för att människor skulle organisera sig. Det var själva organiseringen som hon ville främja. Organiseringen var ett sätt att skapa ordning och reda och struktur hos en svårt utsatt och som sagt ofta nersupen befolkning. Hon organiserade inte bara, utan hon föreläste också. Hon höll bildningsföredrag. Hon kunde dra 500 åhörare till sina föreläsningar, som hon inledde med orden: Boken är starkare än svärdet och farligare än hötjugorna. Hennes mål var att stärka kulturarbetet inom arbetarrörelsen.

Kulturstödet är i den traditionen. Det går till folkbildning, föreningsliv och kultur. Vi ska med alla medel värna kulturstödet och försvara det mot diverse hot, inte minst från Sverigedemokraterna. Det innebär inte att vi inte också ska eftersträva ordning och reda i finanserna. Det är också en del i att utbilda och skola oss i att vara delaktiga i samhället. Kulturstödet ger människor möjligheter att vara en del av samhället och att vara med och ta ansvar för men också påverka samhället. Det är naturligtvis farligt för alla som vill styra samhället utifrån egna positioner eller egna privilegier och utan inflytande från oliktankande eller andra grupper än den egna gruppen. Men det är själva grundbulsten i ett demokratiskt samhälle att vi ger utrymme och stöd till människors organisering och kulturskapande. Det här är en extremt viktig fråga; jag håller med om det. Men Sverigedemokraterna är inte denna frågas banförare.

#### Anförande nr 28

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Ordförande! Kulturförvaltningen gör en gedigen kontroll, påstår borgarrådet. Jag tror verkligen att förvaltningen gör det bästa jobb de kan. Men det man inte får glömma är att vad de får göra och vad de ska göra kommer från politiker. Det kommer från politiken. Det borgarrådet säger till dem att göra är det de gör.

Man gör en grundkontroll i samband med ansökan. Vi har tagit del av en del ansökningar och av de kontroller som görs. I många fall handlar det om en handskriven ekonomisk redogörelse som inte ens är en årsredovisning, ett årsbokslut eller något



sådant. Det är bara ett papper. Samma sak gäller stadgar och årsmötesprotokoll. Det är i princip handskrivna papper som inte har någon som helst validitet. Sida 57 (118)

Borgarrådet menar att vi kräver att ideella föreningar ska ha en auktoriserad revisor. Vi har aldrig sagt i någon debatt eller någon annanstans att vi kräver det. Det vi vill se är att när man får ett bidrag från Stockholms stad på en viss summa ska det kvalitetssäkras av en auktoriserad eller godkänd revisor. Det är helt olika saker. Du menar att aktörerna måste komma med bokföring och verifikationer, men vem är det som kvalitetssäkrar dessa verifikationer? Hur vet vi att det är på riktigt och att det stämmer överens? Det kan vi inte veta, och förvaltningen har varken denna kunskap eller möjligheten att stämna av det. De har inget som helst mandat att uttala sig om det över huvud taget. Det är inte rimligt, och det blir begränsad säkerhet. Det funkar inte, och det är där problemet ligger. Vi vet inte om det förvaltningen får in faktiskt stämmer.

Jag vill påminna om att vi har en motion lite senare under dagen som vi förhoppningsvis kommer att debattera som berör detta ämne. Jag kommer att gå lite djupare in på de mer fördjupande analyser som du har nämnt och som förvaltningen genomför, tyvärr inte årligen men lite då och då. Jag ser fram emot denna debatt lite senare i kväll.

*Fråga nr 1. Slussen och fördyringen av gång- och cykelbron*

Anförande nr 29

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande och kära ledamöter! Bråket mellan er socialdemokrater här i huset, Karin, och era kollegor i Region Stockholm längre upp på Hantverkargatan om den nya cykelbron vid Slussen har varit en ganska plågsam följetång.

I förra veckan kunde vi läsa i tidningen att det dessutom har varit en kostsam följetong, att bron kommer att kosta stockholmarna minst 100 miljoner kronor mer på grund av konflikten och att det inte bara blir en lite sämre lösning utan också en försening på ett och ett halvt år.

Därför skulle jag vilja fråga dig: Vem ska ta notan för detta, och varifrån ska pengarna tas? Vilka andra investeringar är det som får stå tillbaka? Är det skolor, idrottshallar eller något annat som får ta smällen?

Jag utgår ifrån att ni skickar delar av notan till Region Stockholm och det socialdemokratiska styret där, eftersom de trots allt tillsammans med er delar ansvaret för haveriet.

Anförande nr 30

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, borgarrådet Fjellner, för frågan som gör att vi får möjlighet att diskutera gång- och cykelbron vid Slussen.

Cykelbron kommer att vara en viktig infrastruktursatsning för Stockholm, stockholmarna och hela Stockholms län. Om bron inte hade byggts skulle det ha skapat enorma trafikproblem, för det är just i skärningspunkterna, alltså mellan gång och cykel men också biltrafik, som det blir problem. Där ska bron underlätta.

Tyvärr ärvde vi en fråga som inte var löst till fullo, och det var olyckligt. Jag är faktiskt ganska tacksam eller glad över att vi nu har löst frågan och att vi får en gång- och cykelbro, för det initiala var att den inte skulle byggas över huvud taget, vilket hade varit väldigt oroväckande.

Hela Slussenprojektet är en oerhört komplex fråga. Det är alltså 20 miljarder vi pratar om i hela projektet, som i grund och botten handlar om slussen mellan Mälaren och Saltsjön och om att Mälaren, som är vår absolut viktigaste dricksvattentäkt, inte ska svämma över.

Det är inte unikt att det blir förseningar och förändringar och att man hittar saker i byggprocessen. Det har ni varit med om när ni har styrt Stockholm, Christofer, och det är vi med om nu när vi styr Stockholm. Men det som jag faktiskt är väldigt nöjd med är att jag tog tag i problemet och att vi kommer ha en gång- och cykelbro vid Slussen.

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Slussen är ett sorgebarn, men nu är det ert sorgebarn, Karin. Det är ni och ingen annan som har ansvar för att budgeten och tidplanen hålls. Om ni inte gör det blir det dyrt för stockholmarna, och de konflikter som funnits mellan det socialdemokratiska styret i detta hus och styret i Region Stockholm har redan blivit dyra för stockholmarna.

Kan ni åtminstone lova dem att det inte kommer att bli några ytterligare fördyringar? I medieuppgifter görs nu gällande att det hela riskerar att kosta flera hundra miljoner till på grund av konflikterna. Det är orimligt om stockholmarna tvingas betala ännu mer för de bråk som har pågått sedan ni tog över här och de andra tog över i regionen. Kan du lova att det inte blir ännu dyrare för stockholmarna på grund av bråken mellan regionen och Stadshuset?

## Anförande nr 32

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag förstår att du vill att jag ska lova saker och ting som är svåra att hålla, Christofer. Det handlar om ett oerhört komplext arbete. Det är 20 miljarder vi pratar om i hela kostnadsbilden för Slussen, och om det är något jag kan garantera är det att det inte kommer att sluta på 20 miljarder på öret. Jag kan lova dig, Christofer Fjellner, att det inte kommer att göra det.

Det är ett oerhört komplext projekt som handlar om slussen mellan Mälaren och Saltsjön, där vi också ska ha nyttig infrastruktur på plats. Där har gång- och cykelbron varit väldigt viktigt och är det fortsatt. Vi kommer att få den på plats, och det är glädjande. Detta är en fråga som jag har varit med och löst.

## Anförande nr 33

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! Jag kan ha ett visst mått av förståelse för att du inte kan lova att det inte blir ännu dyrare, med tanke på hur det har sett ut bakåt i historien. En sak som jag ändå tycker att du borde kunna svara på och lova, Karin, är att Stockholms stads skattebetalare inte ska tvingas bära en del av kostnaden för bråket och konflikterna kring gång- och cykelbron.

Jag undrar hur stor andel av fördyringarna – de 100 miljoner vi har nu och de många 100 miljoner vi kanske har snart – som kommer att behöva bäras av Stockholms stads skattebetalare. Jag utgår ifrån att den i grunden ganska dyra och dåliga kompromiss som ni till slut, efter medling, lyckades landa i även ger svar på vem som tar kostnaden för kalaset.

Det vore synd om det blir en ytterligare en följetång eller ett avsnitt i dessa konflikter mellan Socialdemokraterna i stadshuset och Socialdemokraterna i regionen och om det handlar om vem som ska notan. Så, Karin, vem tar notan?

## Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! När det gäller fördelningen av kostnaderna har vi avtal i botten som vi stöder oss på. Gång- och cykelbron är Stockholms kommuns ansvar. Det är vi som bygger den, och det är vi som kommer att drifva den.

När det handlar om helheten är projektet oerhört komplicerat. Även gång- och cykelbron är komplicerad. Så mycket som jag kan om ishavspålning är inte värt att veta. Sida 60 (118)

Stockholm driver hela tiden stora infrastruktursatsningar. Gång och cykel måste komma fram i vår stad. Det är klart att det är mer intressant för dem som har nära mellan jobb och bostad än för dem som bor längre ifrån och som är mer beroende av kollektiva lösningar. Jag är väldigt glad över att gång- och cykelbron kommer att byggas. Det är ett komplext projekt, och vi kommer tillbaka till frågan.

*Fråga nr 2. Kommer borgarrådet att lyssna på grannarnas kritik och backa från bostäder ovanpå P-hus i Skarpnäck?*

Anförande nr 35

G a b r i e l K r o o n (SD): I går besökte jag ett par lokalbor i Skarpnäck som representerar missnöjda närboende som kommer att drabbas av påbyggnader på flera parkeringshus i Skarpnäck. Det handlar alltså om två- till fyra våningspåbyggnader på befintliga parkeringshus som redan i dag är upp till två våningar höga. Effekten kommer att bli skuggade innergårdar, skugga över flera förskolor, fler boende, färre parkeringsplatser och en ogenomtänkt stadsmiljö. Detta vill de få ändring på.

Min fråga till dig, Jan Valeskog, som stadsbyggnadsborgarråd och högsta ansvarig för denna fråga, är: Kommer du att lyssna på grannarnas kritik och backa från förslaget om bostäder ovanpå parkeringshusen i Skarpnäck?

Anförande nr 36

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det korta svaret, Gabriel, är att vi för en gångs skull har samma uppfattning som Sverigedemokraterna, nämligen att vi tillstyrker projektet, vilket ni också gjorde under den förra mandatperioden. Det gjorde alla partier. Det längre svaret är att det skickades i väg för granskning och att det kommer upp för beslut i stadsbyggnadsnämnden. Jag antar att antagandet av planen kommer att ske i december eller januari.

När det begav sig och Sverigedemokraterna hyllade förslaget gjordes en del förändringar. Man tog bort en våning, och man gjorde en indragning på översta våningen för att minska skuggningen. Det var ett antal frågor där uppdrag gavs när det gäller både gestaltning, kulturmiljö och skuggverkan på den befintliga byggnaden, samtidigt som parkeringsplatser som inte används fortsätter att omvandlas till bostäder.

Som sagt var hela nämnden, inklusive Sverigedemokraterna, enig. Jag vet inte riktigt – ni byter ofta uppfattning. Det kan tydligen ske åt alla håll, ganska ofta.

Anförande nr 37

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag noterar att jag inte har fått ett svar av dig över huvud taget, Jan.

När det sista beslutet togs hade vi ingen representation i stadsbyggnadsnämnden. Om vi hade haft det hade vi sagt nej. Vi kommer att säga nej när detta kommer på tal. Min

första fråga är: Vad kommer du att säga? Det hoppas jag kunna få en indikation på i alla fall. Sida 61 (118)

Min andra fråga är: Varför har du som högsta ansvarig för dessa frågor inte tagit dig ut till Skarpnäck, träffat medborgarna och lyssnat på vad de har att säga? De har försökt kontakta dig, och de har sökt kontakt med er i majoriteten. Men du har inte kommit ut. Tycker du att det är så man ska bemöta väljare? Är det ett demokratiskt tillvägagångssätt i dessa stora och viktiga processer som påverkar människors liv? De har berättat för mig att människor redan har flyttat från området på grund av planerna. De är rädda för att otryggheten ökar i ett utsatt område i Stockholm.

Du vill inte ens ta dig ut dit för att träffa dem. Vad har du att säga om det?

Anförande nr 38

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För det första ska jag säga att jag har ett protokoll, Gabriel, som du kan få efteråt. Det är från 2019 när ni godkände detta. Ni har alltså varit med på det, och ni tyckte dessutom att förändringarna var bra.

För det andra har jag självfallet varit ute på plats, och dessutom har vi ganska sent haft medarbetare på roteln som har träffat boende och berörda. Vi har absolut varit där i flera vändor och känner till platsen väl. Det är viktigt att vara ute på plats när det är komplicerade projekt och det finns åsikter. En viktig del när vi har våra samrådsprocesser är också att få in synpunkter, och det sker ofta förändringar i förslagen. Ett sådant exempel i det här fallet är att man har dragit ned höjden på grund av skuggproblematiken. Det är viktigt.

Det är också viktigt rent generellt att vi fullföljer projekt. Vi har fortfarande inte fattat slutgiltigt beslut.

Anförande nr 39

G a b r i e l K r o o n (SD): När det kommer till att träffa kritiska lokalbor är nog du, Jan Valeskog, Stockholms mest osynlige man. Flera intressegrupper som jag har träffat har aldrig träffat dig eller ens hört ifrån dig när de har lyft upp sin kritik. Det tycker jag är beklagligt.

Sedan vill jag lyfta fram att granskningsbeslutet faktiskt togs 2022, då vi inte hade någon representation. Men det är inte det viktiga. Det viktiga är hur rör vi oss framåt och framför allt hur vi bemöter lokalborna, som har varit väldigt tydliga med att detta kommer att förstöra deras område.

Är du beredd att få till en förändring och arbeta för att Skarpnäck inte ska bli otryggare, eller kommer du att fortsätta i det hjulspår som du verkar vara inne på, nämligen att tuffa förbi och bygga så mycket det bara går, oavsett vilken kritik som kommer och oavsett vilket motstånd du har?

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För protokollets skull: Det viktiga beslutet togs 2019, Gabriel, och då stödde ni det. Ni var inte med 2022, men det säger ingenting om vad ni tyckte. Det var samma person som satt där. Ni har alltså stött förslaget till 100 procent.

Vi är självfallet ute på alla viktiga projekt och träffar folk på plats, men ofta träffar jag folk i stadshuset. Det kan vara lite olika. Jag har också medarbetare som träffar folk om det finns önskemål. Vi fördelar våra krafter, då det är ganska många projekt som rullar runt.

När det gäller SD är det inte sant; det är bara att titta i protokollen. Ni säger nej till 60–70 procent av alla ärenden. Ni är verkligen, som jag har sagt förut, Stockholms dödgrävare när det gäller byggandet. Vi skulle inte ha några bostäder till våra unga och uppsägningarna och varslen skulle bli väldigt omfattande inom byggsektorn om ni skulle få er vilja igenom, så det är verkligen tur att Sverigedemokraterna inte är med och styr denna stad.

*Fråga nr 3. Vad hände med vikten av samhandling?*

Anförande nr 41

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! I den föregående majoriteten gjorde vi en ny liten uppfinning när det gäller hur budgetuppgiften lades för bättre samhandling mellan skola, socialtjänst och ibland även en del andra nämnder. Det innebar att i en hel räckvidd uppgiften var både utbildningsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnden involverade.

I det nu liggande budgetförslaget har mycket av detta tagits bort. Det är faktiskt bara en enda aktivitet där man har med utbildningsnämnden tillsammans med socialnämnden, och det handlar om tidiga insatser för skolavbrott. Men när det gäller övriga uppgifter som handlar om förebyggande insatser, barn- och ungdomsvård, stödmaterial för samverkan och sådant finns inte utbildningsnämnden längre med. Varför är det så?

Anförande nr 42

Borgarrådet Wångård (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, borgarrådet Jönsson, för frågan! Jag önskar verkligen att allt bra arbete som staden gör skulle kunna definieras på 500 sidor och att allt bra arbete som staden ska fortsätta att göra ska betonas ytterligare en gång.

Vi har valt att bra arbete ska fortsätta att göras, och vi kan liksom tidigare majoriteter i vår uppfinningsrikedom ibland faktiskt hitta på bra arbete. Det är inte något vi ska sluta att göra, utan vi har i högre utsträckning fokuserat på de tillägg eller det som vi ser kanske inte har fungerat fullt ut. Det är inte samma sak som att man ska sluta att göra ett bra arbete.

Vi är tydliga med att man ska börja ännu tidigare med samverkan med socialtjänsten, redan i förskolan. Något som vi har sett de senaste åren är att vi tyvärr måste börja mycket lägre ned i åldrarna. Det har också framkommit att vi måste stärka finansieringen. Ni hade många uppgifter, men när finansieringen tryter är det svårt att ta alla uppgifter i mål. Vi har fokuserat mer på att lägga ut mer medel och finansiering så att våra förvaltningar kan ta det ansvar som de dagligen driver för att fånga upp.

Samhandling är viktigt och ska fortsätta. Jag hoppas att vi inte har några större meningsskiljaktigheter i själva sakfrågan.

## Anförande nr 43

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tror att vi till exempel är helt överens om att skolan är den viktigaste skyddsfaktorn och om vikten av samhandling, men jag vill beskriva vad problemet blir när uppdragen läggs på det vis som de gör.

Väldigt ofta läggs socialnämnden och stadsdelsnämnderna ihop men inte utbildningsnämnden, vilket leder till att utbildningsnämnden aldrig får några redovisningar av uppdragen därför att de bara redovisas i stadsdelsnämnderna och socialnämnden.

Detta innebär också att utbildningsförvaltningen inte jobbar med uppdragen, vilket vi upptäckte efter vårt första år. Vi hade därför hoppats att den i mångt och mycket skulle finnas kvar. Den finns nämligen i större utsträckning i den nuvarande gällande budgeten, men i det nya förslaget ligger bara ett enda uppdrag med utbildningsnämnden.

## Anförande nr 44

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Låt mig vara tydlig: Vi ska inte sluta att göra bra saker i denna stad, utan vi ska hela tiden utveckla vårt arbete. Vi måste också hela tiden vara beredda att betala för det arbete som görs. Det är därför vi lägger en förstärkning i budgeten på att just samverkan ska fungera, men vi lägger också mer resurser för att det ska gå bra för fler barn i vår stad.

Utbildningsnämnden ska naturligtvis vara med i arbetet, liksom andra nämnder. Arbetsmarknadsnämnden är också jätteviktig i detta arbete. Arbetet tillsammans med de fristående skolorna är också oerhört viktigt. Det behövs många och fler som arbetar med detta på bred basis, inte bara några enstaka förvaltningar.

## Anförande nr 45

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Nej precis, och det är bra att vi är överens om det. Därför hade det varit väldigt bra om utbildningsnämnden hade varit uttryckligen utskrivna i budgetuppdragen, som i hög grad berör just utbildningsnämnden, för att få med skolperspektivet.

Finansborgarrådet vet att jag tidigare har tagit upp min oro för samhandling i Skärholmen. Där handlar det just om att skola, socialtjänst och delvis också polis inte samverkar på ett bra sätt. Jag undrar om finansborgarrådet kan säga nu vilka åtgärder som har vidtagits för att samhandlingen ska stärkas där, eftersom vi tyvärr har sett att den har brustit på många olika sätt, dessutom på ett väldigt oroande vis när det gäller ganska allvarliga ärenden med ungdomar som är på väg rätt in i den grova våldsbrottslighet som staden är drabbad av.

## Anförande nr 46

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det som du pekar på, Jan, är helt korrekt. Även om vi sätter upp tydliga och klara mål är det inte alltid vi lever upp till dem på alla sätt och vis. När det gäller Skärholmen, som du nämnde, kan vi göra ytterligare insatser, som vi har ett stort behov av.

Det görs justeringar i nuvarande organisation. Vi kommer snart att ha en ny förvaltningschef på plats som i bagaget har ett lyckosamt arbete från tidigare jobb i

Bromma. Vi vet att samverkan med polisen behöver utvecklas även lokalt i Skärholmen, och vi har goda exempel från andra delar av staden. Sida 64 (118)

Du har ju lämnat in en interpellation om denna fråga, så du kommer att få ytterligare svar på en större detaljnivå än vad jag kanske behärskar just i dag.

#### *Fråga nr 4. Sättra ishall*

##### Anförande nr 47

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande! Den 2 november fick Sättra ishall stängas akut eftersom säkerhetsrisken när det gäller att vistas i hallen var alltför stor. Detta kommer inte som någon chock för oss som vet vilket dåligt skick hallen var i.

För att gå över till själva frågan står nu alltså 300 ungdomar utan ishall och möjlighet till träning. Matcher har fått ställas in. En träningskamp har ställts in, och de pengar som föreningen har lagt ned på bland annat extra tränare kommer att försvinna ut i tomma intet.

Det jag undrar, Jan Valeskog, är: Varför har vi inte hört något om lösningen för dessa 300 barn och ungdomar? Det är faktiskt en hall som länge, även under vår tid, har varit känd för att vara i ett väldigt dåligt skick. Vart ska alla de barn och unga som idrottar ta vägen nu när hallen stängs akut?

##### Anförande nr 48

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Precis som Jonas Naddebo just sa hände det hela i torsdags, så det har gått kort tid. Från början skulle hallen, som vi hade planerat gemensamt i idrottsnämnden, ha ersatts till nästa säsong med Mälarhöjdens ishall, när den blir klar nästa sommar. Den kanske till och med blir klar i mars eller april – vi får se – men i alla fall till nästa säsong. Det var tanken.

Det som hänt beror delvis på markrörelser, enligt WSP, vars text jag nu har framför mig. Då det finns risk för stora deformationer i ramkonstruktionen och i värsta fall en kollaps görs bedömningen att stommens bärförmåga och stabilitet ej kan garanteras och att ishallen bör stängas omgående för all verksamhet. Det här kom i förra veckan, och det är naturligtvis otroligt olyckligt.

Några av oss här i salen kommer säkert ihåg Zinkensdamm 2018–2019. Tyvärr är det inte första gången sådant händer. Fördelen i det här fallet är att vi har en hall som är under byggnation och som kommer att kunna hantera detta nästa år.

Vad som händer fram till dess diskuteras just nu, mig veterligen. Dels var det möten och telefonsammanträden i förra veckan, dels kommer det att vara möten i morgon med berörda föreningar. Det handlar både om de föreningar som drabbas på grund av ishallen och om föreningar som har tider som de inte utnyttjar på andra platser. Som jag uppfattar det kommer man att få lägga pussel för att lösa problemet med både träningar och matcher. Vi får nog vänta på svaret från de möten som förvaltningen ska ha innan vi kan ge något besked här i salen.



Borgarrådet N a d d e b o (C): Jan! Du hänvisar till ishallen i Mälarhöjden, som också är försenad och som skulle vara klar i januari 2024. Nu är den framskjuten, och jag hör nästan på dig att den är ytterligare försenad, mer än vad vi har fått information om tidigare. Det är en klen tröst för de 300 ungdomar som står utan idrottshall nu.

Det är en väldig tur att Sätra ishall kommer att byggas av externa aktörer, för annars hade den kanske haft samma problem som andra anläggningar som ni har dragit tillbaka. Ni har dragit tillbaka andra externa aktörer när det gäller Gubbängshallen, Västertorps sim- och idrottsanläggning och Brännkyrkahallen. Där står man också med förseningar, eller så hör man inte något alls om projekten. Men nu kan vi i alla fall vara säkra på att det kommer att byggas två nya ishallar i Sätra, och det får vi vara glada för.

Jag tror dock fortfarande att staden har ett ansvar för att kommunicera bättre till föreningarna, som du säger ska vara med.

## Anförande nr 50

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det har naturligtvis högsta prioritet att lösa det här för de föreningar som har hyrt in sig i hallen. Det var därför jag sa det jag sa, nämligen att det finns andra föreningar som har tider över och som är med på mötena, dels i förra veckan, dels i morgon, då det vad jag förstår blir ett fysiskt möte.

Det är omöjligt att säga hur detta pussel kommer att läggas, och det är heller inte en politisk fråga. Det är naturligtvis en jätteviktig och prioriterad uppgift för förvaltningen att se till att man kan lösa det med träningstiderna och att de matcher som är planerade kan genomföras. Jag inser också att detta kommer att bli tufft, men det kan aldrig vara ett alternativ att chansa och fortsätta i hallen, som kanske är på väg att falla ihop. Det tror jag inte att det är för Jonas Naddebo heller, även om det 90 procents chans att hallen klarar sig.

## Anförande nr 51

Borgarrådet N a d d e b o (C): Det är härligt att höra att det här har högsta prioritet, men vi är i kontakt med föreningarna säger de att informationen från staden är obefintlig. Det finns ingen kommunikation med föreningarna. Men det är jättebra att detta har högsta prioritet.

Det blir en politisk fråga när förvaltningen inte sköter sitt arbete, och det är vad vi ser i det här fallet. Vi har alltså föreningar som nu har hyrt in sig i andra kommuner för att försöka lösa den akuta situationen. Men det är ingen kommunikation med föreningarna, och då blir det ett politiskt ansvarsutkrävande, tycker jag.

Vi ser detta på många håll. Det är inte bara det här fallet som gör att vi är oroliga. Kommunikationen med stadens idrott- och föreningsliv är under all kritik, och även på den punkten tror jag att vi från politikens sida måste säga att det har högsta prioritet, precis som du säger, Jan. Vi måste se till att vi får en lösning för barnen och ungdomarna.

Man hade kunnat förutse det här. Hallen är i så dåligt skick att man måste vara beredd på det och hitta en lösning. Jag hoppas att man kommer fram till det i morgon.

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som sagt har det gått fyra dagar sedan hallen stängdes i torsdags. Det är verkligen inte många dagar, och det kom akut. Det var verkligen inte någon planerad stängning, men som jag sa måste säkerheten vara nummer ett. Det tror jag att vi är överens om.

Nu gäller det att se till att andra klubbar och föreningar, som vi vet har lediga tider och som inte använder sina bokade tider, ställer upp för att försöka lösa det pussel som det handlar om. Att vi nästa år får en ny hall i Mälarhöjden kommer att innebära en jättestor skillnad, och det är glädjande att den blir klar i närtid, oavsett vilken vecka det handlar om nästa år.

#### *Fråga nr 5. Beslut kring kameror på Aspuddens skola*

#### Anförande nr 53

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Nyligen stod det klart att staden ska få betala 800 000 kronor till följd av ett beslut från Integritetsskyddsmyndigheten, som underkänner den kamerabevakning som fanns på Aspuddens skola. Detta sker trots fem försök till anlagda bränder och problem med obehöriga i lokalerna, samtidigt som vi har en allvarlig våldsvåg bland stadens unga.

Detta beslut kommer att leda till en ny praxis i hela landet. Bara i Stockholm finns det ungefär 2 200 kameror som bidrar till en tryggare skolmiljö för våra elever, och det hade enligt min mening varit en solidarisk handling med alla andra skolor i landet om man hade drivit denna fråga vidare och överklagat. Min fråga till skolborgarrådet är därför: Varför överklagar vi inte?

#### Anförande nr 54

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack så mycket, Andréa Hedin, för frågan! Detta är en viktig fråga, och det är många rektorer i Stockholm och ute i landet som har undrat över vad domen innebär. Jag vill vara väldigt tydlig och säga att detta är en dom om de kameror som sattes upp på Aspuddens skola för ungefär tio år sedan, då man inte hade de rutiner för att sätta upp kameror som finns på plats i dag i förhållande till hur lagstiftningen ser ut när det gäller GDPR. Det betyder att på de flesta av våra skolor är kamerorna uppsatta enligt de nya rutinerna, som förtydligades för ett år sedan och där man väldigt tydligt motiverar kamera för kamera varför de sitter uppe.

Utbildningsförvaltningens bedömning är väldigt tydlig: Detta blir inte en praxis för övriga skolor, utan det här gäller hur man hanterade kameror i Stockholm och säkert på många andra håll för ett decennium sedan.

Med detta sagt tycker jag mig höra att vi är överens om att lagstiftningen, så som den trots allt ser ut, är för stelbent. Det är jätteviktigt att rektorer, såklart i dialog med vårdnadshavare och elever, kan sätta upp kameror i förebyggande syfte och att man kan använda dem för att öka tryggheten innan en incident har skett.

Myndigheten tolkar ibland, eller i det här fallet, lagstiftningen enligt den gamla rutinen, där det krävs att en incident har inträffat först. Det är verkligen problematiskt om vi får en tolkning som innebär att allvarliga incidenter ska ha skett innan man sätter upp kameror. Av den anledningen har jag uppvakttat justitieminister Gunnar Strömmer

om att lagen behöver förändras för att ligga i tiden. Jag är jätteglad om vi kan kroka arm i arbetet för att få en bättre lagstiftning på plats. Sida 67 (118)

#### Anförande nr 55

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Nu sa skolborgarrådet en massa intressanta saker på en gång, så jag hakar på några av dem.

När jag läste intervjun med Integritetsskyddsmyndigheten uppfattade jag att de särskilt trycker på att det ska bli en ny praxis runt om i landet och att de verkligen uppmuntrar fler vårdnadshavare på olika skolor att överklaga. Men du kanske kan stilla min oro kring att det inte blir en ny praxis, Emilia. Uppfattar jag dig rätt – det har alltså varit så stora brister i rutinerna eller fel i just Aspuddens hantering att det därför inte går att överklaga?

Jag noterade det du sa i medierna om att lagen bör ändras och om kontakter med regeringen i detta hänseende och blev väldigt glad. Det är precis som du säger – jag tror att vi har en samsyn i denna fråga. Som jag ser det blir det dock väldigt svårt för regeringen att gå vidare med frågan om vi inte överklagar och driver den hela vägen. Hur ser du på det?

#### Anförande nr 56

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Som sagt har det tagit lång tid att få domen. Den är gjord enligt gammal rutin där man inte på samma tydliga sätt motiverar kamera för kamera varför de sitter uppe. Utbildningsförvaltningens och dess juristers bestämda uppfattning är att detta inte kan översättas till de kameror som är uppsatta enligt den nya rutinen.

Med detta sagt är det inte självklart att lagen så att säga tillåter den nya rutinen heller, utan för att vara smidig behöver lagen förtydligas när det gäller att man ska kunna använda trygghetskameror i förebyggande syfte. Men praxis är inte prövad för kameror i stadens övriga skolor. Om det ska göras kommer vi att överklaga, för de är uppsatta på ett nytt sätt och med nya rutiner.

Med detta sagt: Hur tänker Andréa Hedin hjälpa mig att få en bättre lagstiftning på plats?

#### Anförande nr 57

Borgarrådet H e d i n (M): Jag tycker verkligen att utvecklingen är oroande i dessa tider, med den trygghetskris vi ser, och jag är orolig för att rektorer ska ta till andra medel så att vi i stället får se metallbågar, ordningsvakter och andra lösningar som flyttar in i skolan och som jag tror vore mindre uppskattade.

Jag kommer att ha en dialog med mina partikollegor i riksdag och regering om denna fråga. Det jag får till svar är att det hade underlättat om staden hade drivit processen hela vägen, och jag tycker fortfarande att det är otydligt och olyckligt att man inte gör detta.

Jag funderar på om skolborgarrådet har kännedom om huruvida det finns några anmälningar från våra andra skolor som gör att det kommer att komma fler beslut från Integritetsskyddsmyndigheten, för då finns det nya möjligheter att överklaga. Jag ser

framför mig att den nya lagstiftningen innebär väldigt mycket mer administration för våra skolledningar. Hur ser du på detta, Emilia? Sida 68 (118)

#### Anförande nr 58

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det faktum att de nya rutinerna kräver väldigt mycket mer administration, då man ska motivera kamera för kamera på den specifika platsen i den specifika skolan, är en av anledningarna till att vi vill att regeringen tar ansvar för att se över lagstiftningen. Även om det så att säga skulle vara rätt innebär det mycket mer arbete och gör redan det i dag.

Precis på samma sätt bedömde juristerna att det bara innebär en kostnad och merarbete att överklaga en dom när alla är överens om hur tolkningen av lagen ser ut. Om regeringen hänvisar tillbaka till att vi borde ha låtit processen fortgå i stället för att göra något tycker jag att detta visar på en senfärdighet hos regeringen.

Jag upprepar det som jag har sagt: Vi behöver, när rektorer och elever bedömer att det behövs, kunna sätta upp trygghetskameror i förebyggande syfte. Detta ska inte leda till en tung administration, utan det ska vara ett enkelt sätt att skapa tryggare miljöer. Här behöver regeringen hjälpa till, och man kan tycka att det är det minsta en moderatledd regering kan göra för att öka tryggheten i våra skolor.

*Fråga nr 6. Anser borgarrådet att de skärpta kraven, som bland annat miljö- och hälsoskyddsnämnden fattat beslut om, kommer att försvåra bygget av bostäder?*

#### Anförande nr 59

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Tack, Åsa, för att du kunde ta min fråga också!

Den 22 september publicerade tidningen Mitt i Stockholm en artikel där det framgick att Stockholms stad missar byggmålet med minst 7 000 lägenheter. Låg efterfrågan på nyproducerade bostadsrätter och villor till följd av den stigande räntan är en anledning till den låga byggtakten, men även ökande produktions- och finansieringskostnader för hyresrättsbyggandet är en anledning till den lågt ställda prognosen eftersom det ”driver upp den hyresnivå som krävs för att ett projekt ska vara lönsamt”.

Vi hade det tufft med energifrågorna redan före kriget i Ukraina. Bränsle- och elpriserna var relativt höga redan då. Min fråga lyder därför som följer: Anser miljöborgarrådet att de skärpta energikrav som bland annat miljö- och hälsoskyddsnämnden har fattat beslut om kommer att försvåra bygget av bostäder?

#### Anförande nr 60

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Svaret är nej, tvärtom faktiskt. Nu förändrar vi kraven så att de i stället ligger i linje med Boverkets byggregler. Vi ska då ha maximalt energibehov i våra nya bostäder i enlighet med energiklass B, vilket innebär att det är ungefär 25–50 procent lägre energianvändning än vad som anges i de krav som Boverket sätter upp.

Dels gör vi något som är viktigt för klimat och miljö, då vi fortsätter att pressa ned energianvändningen, eftersom vi delvis också har en liten del fossilt i vår

uppvärmning, dels gör vi det bättre för byggaktörerna, som i dag behöver redovisa på två sätt. Sida 69 (118)

De behöver redovisa i enlighet med Boverkets krav, som har förändrats vid flera tillfällen sedan 2012 då staden satte upp sina energikrav, som var tuffare än Boverkets. Det betyder att metodiken för att redovisa hur man gör enligt stadens krav och hur man gör enligt Boverkets krav skiljer sig ganska mycket åt, och det går åt en hel del tid för byggaktörerna att göra denna redovisning.

När vi nu i stället gör om så att vi lägger våra energikrav som en procentsats av Boverkets nybyggnadskrav gör vi också redovisningen lättare för byggaktörerna. Då kan de lägga mindre tid på att hålla på och jobba med redovisning och byråkrati och mer tid på att få fram bra bostäder till de människor som bor i denna stad.

Anförande nr 61

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Den 26 september fattade miljö- och hälsoskyddsnämnden beslut om att harmonisera byggreglerna efter Boverkets byggregler. Generellt sett ser vi positivt på denna harmonisering, vilket vi har framfört både i exploateringsnämnden och i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Men även om vi stödjer en modell som bygger på Boverkets metodik anser vi att en ökning med 25 procent över BBR-kravet kan leda till betydande utmaningar för byggbranschen, särskilt med hänsyn till problemen med värmepumpar och höga årsvärmefaktorer i Stockholm. Dessutom måste staden mer adekvat ta hänsyn till klimatpåverkan i hela livscykeln för byggnadsmaterial och installationer.

Kan ni säkerställa att staden får en balans mellan miljöambitioner och rimliga byggkostnader, Åsa?

Anförande nr 62

B o r g a r r å d e t L i n d h a g e n (MP): Vi har ställt tuffare energikrav från Stockholms sida, även 2012 då vi införde våra senaste förändringar av reglerna. Det är klart att vi ska fortsätta att ställa tuffa energikrav. Jag tycker att det här är ett bra exempel på när politiken ska underlätta för inte minst näringslivet att ställa om men också vara tydlig och säga vilka krav vi ställer.

Det är min absoluta övertygelse att vi när vi använder kravställning mot näringslivet, talar om vilka spelregler som gäller långsiktigt och vad de behöver göra kan skapa konkurrensfördelar för våra företag, inte minst relativt andra företag ute i Europa, exempelvis.

Kraven kommer att fortsätta att skärpas, och det kommer också att ske förändringar på EU-nivå. Företagen kommer att se att vi får allt tuffare krav när det gäller energianvändning, och jag är övertygad om att näringslivet kommer att lösa detta därför att många företag vill vara en del av omställningen. De vill också vara med och göra sitt jobb för att ställa om till ett hållbart samhälle.

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Vi ser fortsatt bostadsbrist i Stockholm trots den höga efterfrågan, och vi anser att staden behöver förenkla sina byggregler för att underlätta byggprocessen ännu mer.

Vi ser som sagt positivt på den harmonisering som det har fattats beslut om. Det är bra, men det är oroväckande att man inte harmoniserar reglerna fullständigt. Det är ett problem som behöver åtgärdas, med tanke på de utmaningar som dagens särregleringar skapar.

Kommer staden även i framtiden att sträva mot ett mer harmoniserat regelverk vad gäller statliga regler, framför allt Boverkets regler?

Anförande nr 64

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jag tror på harmonisering generellt. Jag tror också att det blir en större kraft när vi ställer krav som är likartade.

Det som dock är viktigt är att vi i Stockholm har ett stort ansvar för att ligga i framkant när det gäller omställningen, för vi ser nu bland annat att det finns krafter som vill backa den utveckling vi har jobbat för tidigare och som driver en politik som ökar utsläppen i stället för att minska dem. Då har vi ett ännu större ansvar för att tydligt visa att Sveriges huvudstad kommer att ligga i framkant och att vi kommer att göra det när det gäller att ställa om samhället.

Då behöver vi ställa tuffa krav, inte krav som inte går att uppfylla, visa på långsiktiga spelregler för näringslivet och ta vårt ansvar i den akuta klimatkris som vi befinner oss i. Jag tror att näringslivet vill vara med på denna resa. Det finns många företag som vill vara med och bidra till omställningen, och vi ska kroka arm med dem och ta vårt ansvar i Stockholm.

*Fråga nr 7. Vad är idrottsföreningarnas uppdrag enligt majoriteten?*

Anförande nr 65

H a n n a W i s t r a n d (L): Hej! Jag tror att vi är överens om mycket inom idrottspolitiken utöver om hur vi ska få fram tillräckligt många idrottsanläggningar, men det är en annan fråga.

Min fråga grundar sig i att man i skrivningar både i årets budget och i det idrottsprogram som just nu är bordlagt ger idrotten ett annat uppdrag än att vara idrottsföreningar.

Det är lätt att bli kortsiktig i en orolig tid. Här behöver man titta på begrepp som mervärde och egenvärde, som används inom idrottsforskningen. Mervärdet är det som idrotten i sig kan ge – att man blir tryggare och friskare. Egenvärdet betyder varför man idrottar, alltså det egenvärde som de allra flesta människor anger som den huvudsakliga drivkraften till att de idrottar.

I det här fallet satsas det på mervärdet, och då blir det kortsiktiga projekt som inte håller över tid.

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag är inte helt säker på frågan, om jag ska vara ärlig. När det gäller att satsa på idrotten satsar vi 1 miljard extra, och det är outstanding i sig.

Vi kanske får återkomma till det, men som jag tolkar det är frågan: Vad är uppdraget? Jag tänker att det måste vara något missförstånd, för staden ger inga uppdrag till ett fritt föreningsliv. Det är ju själva definitionen av civilsamhället att föreningslivet beslutar själva. Jag tror inte att många vill ha ett samhälle där man ger order till föreningarna om vad de ska göra och tycka eller vad det nu kan vara.

Rent allmänt tycker jag att idrottsföreningarna självfallet spelar en oerhört viktig roll för till exempel integrationen. Alla sociala initiativ som tas ska staden, i det här fallet, naturligtvis underlätta. Det är något väldigt positivt. Vi vet att det finns föreningar där både barn och unga och kanske föräldrar är aktiva lokalt, vilket är otroligt positivt ur integrationssynpunkt.

Det är klart att vi vill se mer av detta över hela staden. Det är lite ojämnt fördelat naturligtvis. En förutsättning för att underlätta för fler föreningar att fungera och bli stora är att vi har fler anläggningar, därav det jag sa om att satsa 1 miljard extra på anläggningar så som vi gör. Sedan behövs mycket mer än så under åren framöver vad gäller anläggningar.

Om jag får frågan preciserad lite grann kanske vi kan ta det i den andra vändan.

#### Anförande nr 67

H a n n a W i s t r a n d (L): Absolut! Det jag menar är att när man uppdrar åt idrottsföreningar, som oftast är ideellt drivna och inte har några tjänstepersoner, att söka särskilda bidrag för sin verksamhet, som ska vara brottsförebyggande eller integrationsfrämjande, lägger man ett uppdrag på dessa idrottsföreningar som de inte har kompetens för. Det är saker som de inte håller på med till vardags. Det är inte deras kärnverksamhet.

Deras kärnverksamhet är idrotten, och det är idrotten som gör att barn och unga och familjer blir engagerade och fortsätter att röra på sig. Det här är ett sätt att lägga krokben för själva tanken om vad en idrottsförening ska göra och hur den ska verka. För det är genom sin goda verksamhet som den engagerar barn och unga och föräldrar, och det är då vi får ut de fina effekterna. Detta gör att stora föreningar och organisationer som är specialiserade på sådana här projekt klarar av det, men det gör inte de små föreningarna, som blir utestängda och får svårt att etablera sig.

#### Anförande nr 68

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag uppfattar att frågan handlar om de riktade bidrag som finns, att det kan vara ett problem om de är för smala och att alla föreningar kanske inte kan söka dem.

I grunden tycker jag att man ska begränsa antalet bidrag så att de helst är så få som möjligt, att man ska ha aktivitetsstöd som grund och att det är verksamheter och aktiviteter som ska gälla. Sedan kan man naturligtvis tillfälligt ha speciella bidrag för att underlätta och kanske få igång föreningar.

Återigen: Jag tror inte att det finns någon som tror eller tänker att till exempel Stockholm kan ge uppdrag till föreningslivet, utan föreningarna gör precis som de vill. Sedan kan man, som jag sa, stötta sociala initiativ på olika sätt, om det finns speciella omständigheter på vissa områden. Det kan man absolut, men vi ger inga uppdrag. Sida 72 (118)

#### Anförande nr 69

Hanna Wistrand (L): Tyvärr finns det uttryckliga formuleringar om detta både i budgeten och i idrottsprogrammet. Men det är bra att vi egentligen har samma åsikt om vad idrotten ska stå för och att den ska hålla på med sin goda verksamhet som kan engagera barn och unga och även familjer.

Det här är jätte viktigt. Nu ser man verkligen inom idrottsrörelsen att det kommer väldigt mycket olika bidrag som är riktade mot saker som inte är deras kärnverksamhet. Om idrotten ska kunna bidra till samhället på det sätt som vi i politiken önskar måste vi se till att vi riktar bidragen till deras kärnverksamhet så att de kan utveckla sitt föreningsliv och sin idrott.

Vi behöver tänka långsiktigt och stötta etablering av lokala föreningar i våra vita områden, alltså där vi inte har något föreningsliv, men det handlar också om att stötta etablering av lokala skol-IF så att skolorna kan bli självförsörjande inom det här och utbilda elever i föreningskunskap och ledarskap.

#### Anförande nr 70

Borgarrådet Valerius (S): Jag tror inte att kortsiktiga bidrag som projektbidrag eller vad det nu kan vara är modellen, även om undantag kan finnas. Principen ska vara att ge en bra grund för att bedriva omfattande verksamhet och få så många som möjligt att bli aktiva. Även hela frågan om anläggningssidan är viktig.

Jag ser inte riktigt problemet i dag, även om jag förstår att det kan finnas en diskussion. Om man tycker att det är för mycket riktade bidrag får man ta den diskussionen när frågorna kommer upp. Att vi skulle ha någon policy eller några formuleringar i budgeten eller någon annanstans som innebär att vi ger uppdrag till föreningarna att göra det ena eller det andra känner jag absolut inte igen. Jag tror inte att det finns, eller jag vet att det inte finns.

Jag tror att vi i grunden är överens om vikten av att satsa på våra föreningar, och det gör vi också.



Anförande nr 71

O r d f ö r a n d e n : Jag förklarar sammanträdet öppnat. Tidigare i dag hade vi fint besök här. Då kom Zaida Cataláns mor Maria hit för att tillsammans med det presidium som tjänstgjorde under den period då Zaida Catalán var ledamot här i kommunfullmäktige, det nuvarande presidiet och miljö- och klimatborgarrådet inviga det fotografi som ni kanske redan har hunnit se – annars ska ni se det – som är placerat i biblioteket, precis utanför rådssalen. Där tände vi ett ljus, vilket är väldigt naturligt så här i allhelgonatid. Ljuset kommer att brinna under hela den här kvällen när vi har vårt sammanträde; det vet också Zaidas mamma.

För er som inte kände Zaida Catalán eller inte har informerat er kan jag berätta att hon var född 1980. Hon tjänstgjorde här i Stockholms kommunfullmäktige 2006–2010. För sex och ett halvt år sedan mördades hon i Kongo Kinshasa när hon var på ett FN-uppdrag för att undersöka och dokumentera brott mot de mänskliga rättigheterna. Hon hade då redan en imponerande politisk bana bakom sig. Detta var också något som hennes mamma kunde berätta om – hur hon alltid varit engagerad.

Det finns flera priser och stipendier som har inrättats till hennes minne. Det handlar om Zaida Cataláns pris, som Kalmars gymnasieförbund delar ut varje år till en ung person hemmahörande i Kalmar län, 1325-stipendiet, som Folke Bernadotteakademin delar ut, och Grön Ungdoms Zaida Catalán-pris.

Nu har hon fått en minnesplats här i Stadshuset. Det var på initiativ av hennes presidium, kan man säga. Det förra presidiet bejakade detta, och det nuvarande presidiet har tillsammans med våra kära medarbetare fått minnesplatsen installerad och invigd.

Detta blir alltså inledningen på denna kväll: en påminnelse om vad politiskt engagemang, oavsett färg, betyder för att förändra samhället, det mod som krävs för att våga göra också det svåraste och det pris som vissa får betala. Vi tänker på Zaida med tacksamhet.

Anförande nr 72

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! För 621 dagar sedan startade Putins Ryssland sitt provocerade invasionskrig i Ukraina – 621 dagar av krig, terror och mord. Jag tror att det är viktigt att räkna varje dag. För varje dag längre som kriget pågår är det nämligen fler som dör. Det är mer terror, mer otrygghet och fler splittrade familjer.

Jag kan inte tänka mig hur traumatiskt det är att behöva fly för sitt liv, lämna allt bakom sig och börja om med ett nytt liv i ett nytt land. Men för mig är det helt centralt att vi som samhälle ska vara handlingskraftiga i vårt stöd till dem som har tvingats göra precis det. Det var därför så viktigt att vi i maj i år, när regeringen äntligen fattade beslut om att ge kommunerna möjlighet att erbjuda de ukrainska flyktingarna sfi, också snabbt beslutade att göra precis det.

Men sfi räcker tyvärr inte. Har man med sig en utbildning från ett universitet i Ukraina måste man läsa svenska som andraspråk för att få jobba som till exempel läkare eller sjuksköterska i Sverige. Men detta ingick inte i regeringens beslut. I stället kompletterade regeringen mitt i sommaren – jag tror att det var den 27 juli – sitt beslut genom att också ge kommunerna möjlighet att erbjuda svenska som andraspråk, dock helt utan finansiering.

Alla som har dessa utbildningar i dag har hittills fått arbeta med andra uppgifter. Det är ett sådant slöseri. Därför är det så viktigt att vi i dag fattar det här beslutet – att utöver sfi öppna för mer avancerade svenskstudier på komvux, som gör att fler får en bättre väg in i det svenska samhället.

Samtidigt som detta är ett positivt ärende måste jag nämna utmaningarna. Tyvärr ser vi hur regeringen backar från sin del av ansvaret. Mitt i en välfärdskris där regeringen lämnat välfärdens finansiering vind för våg dumpar man nu också över kostnaden för svenskundervisningen för ukrainarna på landets kommuner. Man gör den dessutom valfri. Detta riskerar att leda till stor ojämlikhet över landet. Ukrainska flyktingars möjligheter att etablera sig i samhället blir beroende av vilken kommun de bor i.

Vidare har regeringen inte ändrat de regler som gör att ukrainska flyktingar helt stängs ute från övriga studier inom vuxenutbildningen – detta i ett läge när Stockholm saknar tusentals undersköterskor, bussförare, kockar och annan yrkesutbildad personal.

Mitt Stockholm är ett öppet Stockholm för alla, där alla ges rätt förutsättningar och möjligheter att förverkliga sina drömmar. Därför är jag glad att vi i dag fattar detta viktiga beslut.

Anförande nr 73

M a g n u s R u n s t e n (MP): Jag vill bara stämna in och hålla med. Det känns väldigt bra att vi kan gå vidare med det här beslutet. Det är helt avgörande för de ukrainska flyktingarnas etablering. De som fortfarande har en föreställning om att det här kriget är på väg att ta slut inom kort måste kanske släppa den och vara beredda på att detta är en situation som kan pågå i väldigt många år till. Då måste hela det svenska

samhället och inte minst regeringen ”shejpa upp”. Vi har nu förutsättningar att göra Sida 75 (118)  
detta så att man kan komma in på arbetsmarknaden på ett bättre sätt; det är otroligt viktigt.

Vad som däremot är väldigt sorgligt är den övriga regeringspolitiken just nu, med Tidöavtalet och ambitionen att begränsa flyktingars rättigheter så långt det är rättsligt möjligt. Detta och den extremt låga dagersättningen, 71 kronor, slår förstås undan benen för folk och gör att de inte kan försörja sig på ett anständigt sätt. Där har regeringen lite mer hemläxa att göra.

Jag tycker att det här känns väldigt bra. Tack, Arvid, för ditt anförande och för att vi kan gå vidare med detta! Därmed vill jag yrka bifall till majoritetens förslag.

Anförande nr 74

Borgarrådet Mattsson (V): Ordförande och fullmäktige! I dag är det första gången fullmäktige beslutar om förskolerapporten som ett eget ärende. Bakgrunden till detta är att förskolan under lång tid kanske varit lite styvmoderligt behandlad av politikerna i Stadshuset och något som många av oss tar för givet. Vi i den rödgröna majoriteten menar att det är dags att förskolan får ett större fokus och att de åtgärder som enligt rapporten behöver genomföras också genomförs för att alla barn i hela Stockholm ska kunna erbjudas en förskola av god kvalitet.

Att delta i förskoleverksamhet av hög kvalitet är en skyddsfaktor för resten av livet. Därför fortsätter vi att arbeta för att få fler barn att delta i förskolans verksamhet genom insatser för ökad inskrivningsgrad. Vi söker upp föräldrar i hemmet. Vi informerar om förskolans fördelar inför fortsatt skolgång, och vi ser till att alla treåringar har en plats i förskolan i linje med den nya lagstiftningen. Detta arbete behöver fortsätta.

Ett stort fokusområde för oss framåt är att höja kvaliteten i förskolan. Vi ska inte glömma att det inte är deltagande i vilken verksamhet som helst som är viktigt utan just i förskoleverksamhet av hög kvalitet. Det är alla barn i Stockholm värda.

Den nya förvaltningen spelar här en viktig roll när det gäller att sprida goda arbetsätt, arbeta för en högre utbildningsnivå hos personalen och inte minst förbättra arbetsituationen i stadens förskolor. Har inte medarbetarna bra förutsättningar för sitt uppdrag och rätt utbildning är det nämligen svårt att leverera en förskola av hög kvalitet.

Jag vill också lyfta ett annat utvecklingsområde där vi i den rödgröna majoriteten nu tagit flera steg framåt – det gäller tillsynen av de privata aktörerna inom förskolan. Precis som rapporten påvisar finns det problem i staden med vissa privata förskolor som låter vinstintresset gå före barnens bästa. Det kan till exempel handla om att man har personal utan utbildning, som ju är billigare, och det finns därför brister i barnsäkerhetsarbetet på var femte förskola som tillsynen besöker. Här gör vi satsningar på ökad tillsyn i nästa års budget. Vi måste också vässa våra metoder i väntan på ny lagstiftning som vi hoppas kommer från regeringen, där barnens bästa sätts före vinstintresset.

Ordförande! Förskolerapporten ger oss en bred bild av vad som behöver fortsätta prioriteras, och den ligger till grund för våra politiska prioriteringar. Jag vill understryka att vi nu genom den nya nämnden och tillhörande förvaltning på ett helt annat sätt också har förutsättningar att ta tag i de utmaningar vi ser och de problem som behöver åtgärdas i förskolan. Stadsdelsnämndernas behov och utmaningar, kopplade till bland annat läroplansuppdraget och det kompensatoriska arbetet, som man kan läsa om i detta ärende, behöver vara centrala. Därför ska deras synpunkter också beaktas i det fortsatta arbetet.

Ordförande! Jag ser fram emot att leda utvecklingen av stadens förskolor framåt och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Vi liberaler är väldigt glada över att förskolerapporten debatteras här i fullmäktige. Vi är också glada över att den nya förskolenämnden på det här sättet stärker forsknings- och utvecklingsarbetet för förskolan.

Vi ser flera väldigt positiva saker som nämns i rapporten och som har utvecklats under Liberalernas tid på skolroteln. Vi ser många insatser för att öka inskrivningsgraden. Vi ser hur man på olika sätt har jobbat för att stärka kompetensen, och där kan man också se att en positiv utveckling har skett inom uppföljnings-, utvecklings- och analysarbetet. Sist men inte minst visar den här rapporten också på ökad samverkan på olika sätt.

Vi har dock från Liberalernas sida en gemensam reservation tillsammans med Centerpartiet. Den handlar om att vi anser att rapporten föranleder en fördjupad analys när det gäller orosanmälningar från förskolor och tidiga insatser från socialtjänsten avseende förskolebarn. Det är därför lite synd att rapporten inte har remitterats till socialnämnden. Tidigare under frågestunden nämnde jag att det är ett problem att utbildningsnämnden inte nämns i många samverkansuppdrag i den rödgröna budgeten, och inte heller förskolenämnden.

Vi vet sedan tidigare att förskolan står för en ganska låg andel av orosanmälningarna, och det finns olika skäl till detta. Bland annat vet man att förskolepersonal kan uppleva att det är obehagligt med orosanmälningar därför att man har en så nära kontakt med föräldrarna.

Samtidigt vet vi också att det är de tidiga insatserna som har störst effekt. När staden gjorde kartläggningen Rätt stöd i rätt tid såg vi att just barn i åldern noll till fem år beviljas färre insatser än andra grupper. Insatser för små barn handlar ofta om att arbeta med föräldrarnas omsorgsförmåga, och vi kan även där se att föräldrarna inte får eller tar emot det stöd de skulle behöva.

Mot bakgrund av den utveckling vi ser i samhället vad gäller våld och annat menar vi att det vore väldigt angeläget att få till tidigare orosanmälningar, redan i förskolan, och vi tycker därför att det vore värdefullt med en sådan kartläggning och att också ta fram insatser för att förskolorna ska anmäla i större utsträckning. Därför yrkar jag bifall till vår reservation.

#### Anförande nr 76

Linnéa Vinge (SD): Ordförande! Det måste göras mer för att höja svenskkunskaperna bland personal på våra förskolor. Det är ingen nyhet – jag tror till och med att detta är den fråga jag har debatterat allra flest gånger hittills under den här mandatperioden. Men det är väldigt oroväckande att utvecklingen inte tycks vända.

Vi vet att en stor del av det förebyggande arbetet mot både kriminalitet och utanförskap måste starta redan i förskolan. Språket är den kanske allra viktigaste faktorn när det handlar om att kunna ta del av samhället, hänga med i skolan och i slutändan komma ut i arbete. Att förskolan arbetar medvetet med språkutveckling i svenska är alltså en avgörande faktor för att förhindra att barn ärver sina föräldrars utanförskap.

För många barn innebär förskolan också den första kontakten med både det svenska språket och det svenska samhället. Därför är det inte minst oroande att svenskknäskaperna tycks vara som allra sämst på förskolor i de stadsdelar där en majoritet av barnen har ett annat modersmål än svenska. Sida 78 (118)

Vi pratar väldigt mycket om behoven i grundskolan och om hur vi ska kunna förbättra resultaten i utanförskapsområdena. Men vi pratar alldeles för lite om att vi måste börja mycket tidigare än så. Vi menar att skilda förutsättningar för språkutveckling är ett av de största hindren för en mer jämlik utbildning. Här misslyckas staden varje dag med att skapa förutsättningar för en bra start i livet för dessa barn. För att förhindra detta har vi sverigedemokrater bland annat föreslagit att vi ska införa ett språktest vid rekrytering till förskolan.

Men för att kunna ta itu med de redan befintliga problemen måste vi börja med att ta reda på var någonstans problematiken är som störst. Mot vilka förskolor ska vi rikta dessa insatser? I slutändan måste resultatet vara tillgång till språkutveckling i hela Stockholm och en mer likvärdig utbildning för alla barn. Därför vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

#### Anförande nr 77

I s m a i l A l i (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stockholm är en stad full av möjligheter. För att utjämna livschanser och ge fler barn en bra start i livet behöver vi likvärdiga och väl utrustade förskolor av hög kvalitet. Arbetet med att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn att klara grundskolan börjar redan i förskolan. Därför vill vi att varje barn ska ha rätt till en bra förskola, oavsett var i staden man bor, livssituation och tidpunkt i livet.

Många av barns kompetenser grundläggs under de första fem åren av deras liv. För att kunna erbjuda den bästa möjliga miljön för barnen är det avgörande att personalen också trivs och är engagerad. Förskolepersonal som får tillgång till utbildningssatsningar och ledarutveckling kan främja den pedagogiska kvaliteten och spela en nyckelroll i barnets utveckling och lärande.

Den pedagogiska kvaliteten är samtidigt också beroende av barngruppernas storlek. De barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling eller riskerar att hamna efter i sitt lärande och fara illa socialt ska vi uppmärksamma och ge det stöd som krävs. Vi måste fortsätta arbetet med att se till att varje barngrupp och avdelning i de fristående och de kommunala förskolorna har åtminstone en behörig förskollärare.

Att förbättra och stärka det språkutvecklande arbetet för barn och öka andelen inskrivna barn i stadsdelarna med lägst inskrivningsgrad ska fortsätta vara ett prioriterat arbete inom förvaltningen.

Jag tycker att förskolerapporten 2022 är ett utmärkt verktyg för att kunna följa upp utvecklingen i stadens förskola och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. Vi tycker att detta är ett viktigt underlag som visar en positiv utveckling inför det fortsatta arbete som måste göras för förskolan.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till den gemensamma reservationen från Liberalerna och Centerpartiet i kommunstyrelsen.

Cecilia Herrström (V): Ordförande och fullmäktige! Förskolerapporten tar upp viktiga delar som vi har arbetat med inom staden och som vi ska fortsätta att arbeta lika idogt med. Det handlar om barnens tillgång till förskola och strävan att höja inskrivningsgraden. Det handlar om det språkutvecklande arbetet samt om personalens utbildningsnivå och förutsättningar att göra ett bra jobb med barnen – stadens framtid. Lika viktigt är arbetet för en verksamhet med likvärdig kvalitet på förskolorna i hela staden, oavsett förskolans huvudman.

Ett barns språkliga utveckling via förskolan beror på flera delar. Steg ett är naturligtvis att barnet, speciellt om det pratas ett annat modersmål än svenska i hemmet, är inskrivet på en förskola och deltar i dess verksamhet. För att få till en ökning här behöver det arbetas med flera metoder.

En viktig framgångsmetod är en personlig kontakt, något som öppna förskolan och en stadsdelsmamma beskrev för mig på ett samrådsmöte i Rågsved tidigare under hösten. Det handlar om en person som kan hjälpa till med det praktiska i samband med ansökan om förskoleplats men även finnas som bollplank för vårdnadshavarens funderingar.

Vi måste också ta med oss vilka orsaker som finns till att inskrivningsgraden skiftar så mellan olika stadsdelar. Bostadsfrågan är en. Osäkerhet om var man ska bo nästa månad och bostadssegregation gynnar inte arbetet med att fler barn ska ha en plats i förskolan som en fast punkt i början av sin utveckling.

När barnet så har en förskoleplats och deltar i verksamheten finns det fler saker som påverkar barnets utveckling: andelen förskollärare och utbildade barnskötare, personaltätheten samt stöd från personer med specialkompetens såsom logoped, speciallärare och psykologer. Detta gäller oavsett huvudman, men vi ser att de privata förskolorna till exempel har färre förskollärare. Så många som en tredjedel har ingen pedagogisk utbildning alls. Vi ser också en lägre personaltäthet.

För att förbättra och utveckla vår verksamhet behövs det en satsning på personalens pedagogiska utbildning. Därför ska det tas fram en strategi för kompetensförsörjning och för att öka andelen förskollärare och utbildade barnskötare.

Varje barn har rätt att få en bra utveckling i första steget av sin utbildning i livet. Därför behöver vi också koppla ihop förskola och skola mer och se till att vi får en bra övergång till förskoleklass, men också att de olika verksamheterna knyter an till varandra och att vi som arbetar med barnen, eleverna, vet vad de tidigare och kommande åren har och bör ha för innehåll.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Sophia Granswed Baat (M): Herr ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Vi från Moderaterna har ett särskilt uttalande, så jag tänkte säga några väl valda ord bland annat utifrån detta.

Förskolans roll är att vara första steget i utbildningskedjan, och den syftar till att förbereda barnen inför förskoleklass och grundskola. Därför är det jätteviktigt att övergången mellan förskola, förskoleklass, grundskola och även fritidshem fungerar.

Detta är något vi måste ha extra mycket koll på nu när förskolenämnden är för sig och utbildningsnämnden för sig. Vi behöver också sträva efter att inkludera alla privata aktörer inom förskolevärlden i denna övergång. Sida 80 (118)

För barn som inte har svenska som modersmål blir det extra viktigt att förskolepersonalen kan lära ut svenska på ett bra sätt. Men jag vill också säga att det inte alltid handlar bara om förskolepersonalens förmåga att lära ut svenska. Jag bor själv i Skärholmen och har barn i förskolan där. Många gånger handlar det faktiskt om att barn inte lär sig språket av andra orsaker, exempelvis diagnoser av olika slag. Detta är något vi verkligen måste fånga upp tidigt.

Jag tycker att det Jan sa om bland annat orosanmälningar i förskolan var bra. Vi lade senast en lapp i Skärholmens stadsdelsnämnd om att vi vill se över skolfrånvaron i förskolan. Vi vet att det finns vårdnadshavare som håller sina barn hemma från förskolan. Vi har också ställt frågor om hur många orosanmälningar vi har i Skärholmen som kommer in från just förskolan.

Under förra mandatperioden tog vi i den grönbå majoriteten ett samlat grepp kring att utbilda personalen i svenska. Rektorer som vi har pratat med säger att detta har fungerat bra i vissa fall, men inte i alla fall. Vi behöver nog alltså stärka språkkompetensen vid nyrekrytering. Här önskar vi att man gör en uppföljning av hur den här språkutbildningen har fallit ut.

Förskolan ska vara en trygg plats för både barn och medarbetare. Vi är väldigt stolta över vår personal. Vi vet att de gör sitt yttersta för att ge våra barn en så bra utbildning som möjligt. Men vi ser också med oro på sjukfrånvaron som ökar nu; det måste vi också ha koll på.

#### Anförande nr 80

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande, ledamöter och medborgare! Den nya förskolenämnden i Stockholm har ett övergripande ansvar och har bland annat i uppdrag att ta fram en årlig rapport. Årets rapport innehåller statistik om och analyser av verksamheten och drar slutsatser inom främst tre områden. Det handlar om tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning, om personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget samt om att bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder och bättre tillsyn.

Jag kan inte annat än haka upp mig på en fråga som vi socialdemokrater återkommande ställer oss och har ställt oss länge: Hur skulle verksamheten se ut om alla skattekronor för förskolans barn verkligen gick till barnen, personalen och kvaliteten i verksamheten? Jag syftar nu på bolag som plockar ut vinster ur verksamheten. Egentligen är det självklart att våra skattepengar till förskola ska gå till just förskoleverksamhet och inget annat. Det är ju på barnens, personalens och verksamhetens bekostnad som väldigt mycket skattepengar läcker ut till sådant som vi inte har kontroll över.

När förskoleförvaltningen nu får i uppdrag att även göra oannonserad tillsyn, som förhoppningsvis ska förbättra kvaliteten för barnen, personalen och verksamheten, finns det fortfarande ingen som helst möjlighet att se vart stålarna, våra gemensamma skattepengar, tar vägen och vad vinsterna går till. Jag skulle önska att det inte var till



privata fickor eller till andra verksamheter. Vi medborgare ska kunna vara trygga med att våra skattemedel används till det de är ämnade för. Sida 81 (118)

Jag välkomnar att staden nu tar ett större ansvar för barnens förskolegång genom att öka tillsynen och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande och fullmäktige! Jag har begärt att få ordet senare, men jag kunde inte låta bli att begära ordet när du raljerar så kring våra fristående förskolor. I Stockholm har vi ungefär 930 förskolor, varav ungefär hälften, eller närmare bestämt 500, är kommunala och typ 400 är fristående. Det som är utmärkande för både de kommunala och de fristående förskolorna i Stockholm är att nöjdheten hos våra brukare, alltså föräldrarna, är väldigt hög oavsett driftsform.

Sedan finns det naturligtvis problem, men vi ska komma ihåg en sak. När jag var skolborgarråd hade jag en mycket tydlig bild av att det fanns svårigheter i både de kommunala och de fristående förskolorna. Detta ska man komma ihåg när man är ansvarig politiker. Oavsett förskolans driftsform är du som ansvarig politiker ansvarig för alla barn i Stockholm.

Anförande nr 82

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Vad gäller friskolor säger statistiken att de kommunala förskolorna har högre utbildad personal, och forskningen säger att utbildad personal är en förutsättning för högre kvalitet i verksamheten.

Anförande nr 83

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande och fullmäktige! Jag skulle egentligen inleda mitt eget anförande med att förskolerapporten är oerhört viktig, och jag är väldigt glad för att du, Alexandra, tar den vidare på det seriösa sätt som du gör. Jag tycker också att förskolenämnden, som vi tillsammans har tagit beslut om här, är ett utmärkt sätt att lyfta den viktigaste verksamhet vi har, nämligen förskolan. Det är jättebra, och jag stöttar dig till hundra procent i den processen.

Jag är väldigt glad att ni tar vidare de frågor som vi och ni innan dess har varit med och drivit på i, inte minst frågan om språkutveckling, som Sverigedemokraterna lyfte nyss i, tycker jag, ett utmärkt anförande. Detta är på många sätt lätt att säga men svårt att göra.

Det jag känner är en stor utmaning, som jag hoppas att ni lägger stort fokus på, är att fler barn ska gå i förskola. Jag tror ändå att det är i förskolan vi kan hjälpa och skydda och driva på utvecklingen för barn som har stora utmaningar hemma. Det gäller att vara nytänkande, och det är väl det jag hoppas att ni vågar vara. Det krävs nämligen ganska mycket mod för att våga sig på de här utmaningarna – att få dessa barn att gå till förskolan och att få föräldrarna att tycka att detta är viktigt.

Hur gör man då det? Jag började med viktiga informationskampanjer; det arbetet måste vi driva på ännu mer. Öppna förskolan är ett utmärkt ställe för att få barn intresserade och få föräldrar att våga gå över den där otäcka tröskeln till förskolan, som många

föräldrar är lite oroliga och rädda för. Introduktionsförskolan är ännu mer utmärkt, Sida 82 (118) men väldigt riktad.

Jag tycker också att vi borde fundera på detta med hemarbete – många jobbar ju hemma i dag. Hur kan vi nå ut till dem? Jag har en känsla av att barn, kanske inte alltid de utsatta barnen, riskerar att vara hemma ännu mer bara för att föräldrarna jobbar hemma. Då får vi inte barnen till förskolan av det skälet. Hur får vi tillbaka dem till förskolan? Hur säkerställer vi närvaron? En annan mycket stor utmaning är att vi inte har riktig koll på hur länge barnen är i förskolan och hur vi kan se till att de som behöver vara där lång tid är där längre.

Det finns många viktiga utmaningar, Alexandra, och jag kommer att följa dig väldigt noggrant. Men jag ser att du har tagit stafettpippen, och det är jag väldigt glad för. Lycka till!

Anförande nr 84

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för en bra rapport! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i talarstolen, men i och med att språkutvecklingen har nämnts så mycket och är en så central del, skulle jag säga, av den här rapporten ville jag ändå göra det.

Det är sannerligen viktigt med ökad språkutveckling i svenska språket. Jag ska lyfta något som vi har diskuterat tidigare. Att vi i detta läge lägger så mycket tid och resurser på att gå längre än lagkravet och erbjuda modersmålsundervisning i förskolan tycker jag är märkligt, dels för att jag tycker att det stora problemet i dag inte är avståndet till modersmålet utan kanske i många fall avståndet till det svenska språket, dels för att jag tycker att fokus borde vara på att öka personalens kunskap i svenska språket så att alla barn får goda och jämlika förutsättningar att utvecklas i svenska språket.

När jag ändå står här i talarstolen ska jag också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och i övrigt hänvisa till den gemensamma lappen från Moderaterna med stöd av Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Vi kommer säkert att återkomma till frågan om modersmål i förskolan och sådant sedan i samband med budgetdebatten. Men jag skulle ändå vilja lyfta att modersmålsundervisning inte riktigt ser ut så att några små barn i förskolan går in i ett rum, sitter med en lärare och lär sig sitt modersmål. Jag skulle vilja nyansera bilden. Det handlar om att förskolan får extra resurser för att kunna jobba med språkutvecklande arbete, det vill säga att få barnet att utvecklas i sitt modersmål och därmed också i svenska. Det handlar till exempel om digitala verktyg och om att låna böcker på olika språk i biblioteket.

Jag vill verkligen nyansera detta och framhålla hur viktigt det är för att också ge barnen möjlighet att lära sig svenska som en del i det språkutvecklande arbetssätt som stadens kommunala förskolor tillämpar. Tycker inte du att detta är viktigt?

Anförande nr 86

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag tycker att det är jätteviktigt. Jag uppfattar att målbilden är att de ska lära sig svenska språket. Man menar att studier i ens modersmål ökar förutsättningarna för detta och hänvisar till att forskningen säger det. Vi kommer

att återkomma till detta, men jag ska ändå säga det en gång för alla: De studier som finns visar att det krävs fyra timmar i veckan för att det resultatet ska uppnås. I Sverige erbjuds i genomsnitt 40 minuter i veckan. Sida 83 (118)

Då kan man tycka att okej, vi ska utveckla det här. Vi borde köra fyra timmar i veckan. Då får man finansiera detta, och man får visa vilken tid som ska tas från annan undervisning och hur man ska hitta kompetent personal. Då får man den effekten. Men den begränsade undervisning som erbjuds i dag, för dessa pengar och med dessa svårigheter, ger helt enkelt inte de önskade effekterna.

Anförande nr 87

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande och fullmäktige! Jag försökte jaga upp dig i talarstolen, Alexandra Mattsson, men det var svårt. Så nu namnger jag dig personligen och säger att jag tycker att den inställning ni har till fristående förskolor är jättebekymmersam. Jag vill gärna att du ska utveckla detta. Kan du komma upp och göra det?

Anförande nr 88

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack, Isabel, även för ditt andra anförande! När det gäller förskolan är min huvudvision och syftet med det vi ska göra de kommande åren att alla barn ska erbjudas en förskola av hög kvalitet var de än bor i staden. En del av det arbetet är att öka tillsynen av privata aktörer. Vi ser att inte alla men vissa av dem har utbildad personal och brister i barnsäkerhetsarbetet. Det finns jättemycket vi kan nämna här, och vi behöver ha en mer vässad tillsyn.

Sedan har vi också andra fristående aktörer som sköter sin verksamhet, och där behöver vi inte ha samma typ av tillsyn som jag dock tror att vi behöver ha när det gäller de här skandalförskolorna som vi har sett. Var det svar på din fråga?

Anförande nr 89

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande! Det var det väl delvis. Jag är väldigt angelägen om att man när man är ansvarig för förskolan – och det är ju du – är ansvarig också för de fristående förskolorna och att man talar gott om dem. De sköter en jättestor del av vår barnomsorg i Stockholm, och det finns en otroligt fin verksamhet vid majoriteten av de fristående förskolorna. Detta tycker jag är viktigt att säga. Vi skulle inte klara att ha förskola bara i kommunal regi, och jag tror inte att någon vill ha det så heller. Skulle du fråga stockholmarna skulle de säga absolut inte – vi vill ha en balans i det här.

Sedan kan man diskutera vad det ska vara för nivå. Jag är absolut en vän av kommunala förskolor och tycker att de är jätteviktiga. Men jag tycker att det är viktigt att du talar gott om de fristående förskolorna och att vi gör det i den här salen. Det är faktiskt en jättefin verksamhet. Sedan finns det de som har jättestora utmaningar, och de ska bort. Men det finns utmaningar också i våra egna kommunala förskolor. De har tillsyn av Skolinspektionen, så vi har ju två inspektioner. Det är jättebra att ni lägger mer pengar på detta, tycker jag.

Anförande nr 90

Borgarrådet Lindblom (V): Det här är ett både roligt och väldigt viktigt och angeläget ärende. Det handlar alltså om en totalupprustning av Skogskrematoriet och dess tre kapell. Som en bakgrund kan man nämna att Skogskyrkogården som många vet hamnade på Unescos världsarvslista 1994. Den utnämningen var en ganska ovanlig sådan eftersom den här platsen och byggnaderna som står på den är tämligen unga jämfört med övriga objekt som finns på världsarvslistan.

Skogskyrkogården invigdes 1920. Skogskrematoriet är en riktig arkitektonisk pärla ritad av Gunnar Asplund, som jag verkligen uppmanar er alla att titta på. Många av oss har sett byggnaden i lite tråkigare och sorgligare sammanhang, men passa på någon gång att gå förbi och titta på den med rent arkitektonisk blick. Den är verkligen en pärla, och det är alltså ovanligt att så pass unga platser hamnar på Unescos världsarvslista.

Det Unesco tryckte på i sin motivering var just Gunnar Asplunds arkitektur men också det formgivna kulturlandskapet och hur dessa två verkligen förenas i en väldigt vacker och genomtänkt helhet. Detta gör att det vilar ett väldigt tungt ansvar på oss i Stockholms stad att förvalta och ta hand om den här platsen och inte minst bevara den för framtida generationer.

Det här är alltså ett väldigt viktigt och bra beslut. Det handlar om en totalupprustning som är väldigt behövlig. De flesta tekniska installationer är uttjänta. Vi behöver säkerställa tillgängligheten. Vi behöver se till att förbättra energieffektiviseringen. Och när vi gör detta måste vi ta oerhört stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

Givetvis måste detta också ske med väldigt noggrann kostnadskontroll, men jag vill understryka att med en sådan här pärla och ett så här unikt objekt är det inte läge att vara dumsnål. Det har tidigare sagts att man ska kapa vissa kostnader och välja relining i stället för att byta stammar och så vidare. Det är inte riktigt läge att göra det, men givetvis ska vi värna skattebetalarnas pengar, krona för krona, och se till att vi har bra projektstyrning.

Men det här är som sagt ett världsarv. Det är en unik plats, en arkitektonisk pärla, och jag är väldigt glad att vi fattar det här beslutet i dag. Med de orden – bifall till kommunstyrelsen förslag!

Anförande nr 91

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande och fullmäktige! Hastighetsplaner ska vi prata om nu. Riksdagen fattade 1997 beslut om nollvisionens införande. Efter att det nu har gått några år har detta blivit en exportprodukt runt om i världen. Vision zero har man infört inte minst i New York och i många andra städer.

Men man kanske glömmer bort hur revolutionerande detta var när det kom. Det var Claes Tingvall, som då var ansvarig för trafiksäkerhet på dåvarande Vägverket, som ville införa ett nytt sätt att se på trafiksystemet och ansvarsfördelningen i trafiksystemet. Det var ett nytt sätt att se på ansvar och på säkerhetsfilosofi. Man skulle som trafikant kunna begå misstag och ändå inte orsaka att någon skadas eller dör i trafiken.

En viktig del av de saker som gjordes för att åstadkomma detta positiva arbete – antalet har mer än halverats på det nationella vägnätet – var detta med två-plus-ett-vägar, det vill säga vajervägar. Det har gjort att färre trafikolyckor leder till allvarliga skador.

I stadsmiljö ser trafiksituationen något annorlunda ut, och det beror på att det hela tiden sker interaktion mellan fordon och fotgängare och cyklister. Det är ett mycket mer finmaskigt nät och en interaktion som gör att man behöver tänka lite annorlunda. År 2008 infördes därför ett nytt sätt att ange hastigheter i trafiksystemet. Det blev steg på 10, från 30 upp till 120. Poängen var att alla kommuner i Sverige skulle göra hastighetsöversyner. Man skulle kolla om hastigheterna var rätt satta, och när man eventuellt höjde eller sänkte skulle man bygga om den fysiska miljön för att det skulle vara enkelt för den som kör bil att förstå vilken hastighet som gäller, både utifrån skylten och utifrån den fysiska utformningen.

Om man kör bil i 30 och behöver stanna för en fotgängare lyckas man göra det på 17 meter. Kör man i 40 innebär det en kollision i 9 kilometer i timmen. Kör man i 50 innebär det en kollision i 42 kilometer i timmen och i 60 en kollision i 60 kilometer i timmen. Överhastigheter i Sverige kostar cirka 50 liv per år, och om medelhastigheten i vårt trafiksystem skulle sänkas med 1 kilometer i timmen skulle det spara 15 liv per år. Själva grundidén med nollvisionen är ju att ingen ska behöva skadas eller dö i trafiken.

Därför är det med stolthet och glädje vi nu presenterar dessa åtgärder. I den åtgärdsplan som togs fram 2012 har vi tittat på hastighetsgränserna. På vissa ställen sänks de, och på andra ställen höjs de. Vi har även tittat på ett antal trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Det handlar inte minst om punkter där gång- och cykelpassager korsar bilvägar.

Man har särskilt valt ut platser där många barn rör sig. Barn är inte lika observanta och tänker kanske inte på att bilen kommer körande. Man har även tittat på platser där det har varit mycket trafikolyckor tidigare och på platser där hastighetsefterlevnaden är låg. Vidare har man identifierat fysiska åtgärder på de platser där man har valt att höja hastigheten i samband med hastighetsöversynen. Utöver detta har man också vinnlagt sig om att busstrafiken ska komma fram.

Jag skulle vilja yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om dessa åtgärder på Sida 86 (118) Östermalm och i Bromma, Vantör och Älvsjö.

Anförande nr 92

A n d e r s L i n d m a n (SD): Vi sverigedemokrater står fullt ut bakom trafiksäkerhetsarbetet och trafiksäkerhetsåtgärderna i detta ärende. Men vi har lagt fram ett särskilt uttalande där vi vill påtala att dessa åtgärder innebär att det försvinner väldigt många parkeringsplatser i de här områdena. Vi anser att man måste kompensera fullt ut för de förlorade parkeringsplatserna. Så det är detta vi lägger fram i vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 93

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande och kommunfullmäktige! I dag firar vi Gustav Adolfsdagen. Då kanske en del av er funderar på vad det här beslutet har med Gustav Adolfsdagen att göra. Egentligen ingenting, men också allting. Den här platsen har varit en central del i Sveriges och Stockholms historia genom århundradena.

På 1500-talet fungerade Södermalmstorg, eller Malmtorget som det då hette, som en avrättningsplats. Där slutade definitivt västgötaherrarnas uppror med avrättningen av Måns Bryntesson. Om hans uppror hade lyckats hade vi antagligen inte firat Gustav Vasas barnbarn, utan i stället hade vi firat Lilliehööksdagen. Nu gör vi inte det. Och det är lite tjänstefel av alla Sverigevänner att inte ha nämnt Gustav Adolfsdagen tidigare.

Under cirka 200 år var Södermalmstorg också en del av centrumet för Sveriges järnhandel, för att sedan under 1900-talet bli en trafikplats. Men nu, under det andra decenniet på det nya årtusendet, blir det återigen en mötesplats.

Vad är då tanken att vårt beslut här i dag ska leda till? När vi har tagit dagens beslut bygger vi om Mälarterrassen till att återigen bli en mötesplats. Målet är att skapa en trygg och tillgänglig miljö som är öppen för alla. Mälarterrassen kommer att bestå av två huskroppar. I anslutning till Södermalmstorg blir det också lokaler som löper ned mot kajen. Mellan de två huskropparna kommer en trappa att löpa ned till vattentorget, som knyter ihop Södermalm och Gamla stan med varandra.

Människors möjlighet att röra sig på denna plats har varit i centrum. Det innebär även att tryggheten kommer att öka på platsen. För att Mälarterrassen ska bli en mötesplats är detta beslut absolut nödvändigt; det är helt enkelt centralt att vi fattar det. Därigenom kan vi även följa tidsplanen för projekt Slussen.

Men det finns lite orosmoln i världen, både för kommersiella fastighetsbolag och när det gäller förutsättningar i omvärlden. Detta gör att det har blivit svårare, och därför har avtalet behövt omförhandlas. De fördelar vi får ut av detta är att vi kommer att aktivera Mälarterrassen redan under 2025 genom att erbjuda attraktiva vistelseytor och servering. Vi kommer också att vårda och skydda stenfasaden och anlägga klättrväxter på fasaden. Detta är också det briljanta med tomträttsupplåtelsen: Vi kan vara med och styra över innehållet på platsen.

Detta är en sammanfattning av otroligt mycket arbete som ligger bakom, så jag vill rikta ett stort tack till Slussenprojektet och exploateringskontoret.

Avslutningsvis vill jag säga vad detta beslut egentligen är. Plötsligt blev slagordet ”människan i centrum” en praktisk handling i Stockholm. Det är det vackra med kommunpolitik. Glad Gustav Adolfsdag! Bifall till förslaget!

Anförande nr 94

A n d e r s E d i n (SD): Herr ordförande! Sverigedemokraterna är det enda parti som motsätter sig nya Slussen. Projektet präglades från början av dålig insyn,

tvivelaktiga kostnads kalkyler och bristfälliga modellskisser. Tyvärr har det genom åren fortsatt på samma bana. Sverigedemokraterna drev en annan linje: att bevara, rusta upp och modernisera gamla Slussen, med en tydligt lägre nota än den vi ser i dag. Kostnadsbilden för Slussen är i dag skyhögt. Sida 88 (118)

Förslaget till överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse innebär att en detaljerad gränsdragning för byggande och ägande har tagits fram i staden. Byggnaden överläts till Atrium Ljungberg, som färdigställer den för uthyrning för cirka 200 miljoner kronor. Samtidigt tillförs bolaget en engångsersättning på 90 miljoner kronor från staden då man anser att bolaget behöver kompenseras för det negativa markvärdet. Tomträttsavgälden uppgår för närvarande till 4 688 000 per år, och de första fem åren ska vara avgäldsfria. Villkoren är alltså väldigt förmånliga.

Detta ärende är en konsekvens av den bristande planeringen och den naiva bild som rått i fråga om kostnadsläget. I och med att Sverigedemokraterna drivit en fundamentalt annorlunda riktning för projektet från början anser vi att ärendet bör avslås.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.



Anförande nr 95

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Miljöpartiet tycker att detta är bra. Det var fem år sedan planen vann laga kraft. Det är skönt att det här projektet, som är en del av Primusprojektet, äntligen kan komma igång och få lite styrfart. Det är bra att det blir lite action. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 96

Cecilia Obermüller (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Det här inriktningsbeslutet för Bällsta hamn är intressant. Planen har pågått länge. Väldigt mycket av planeringen är beroende av Bromma flygplats utveckling och snara nedläggning, som vi hoppas på. Det är ett komplext projekt.

Jag och Miljöpartiet vill peka på det viktiga i att vi verkligen bevarar utrymme för skolan. När det gäller Valsverket 10 finns det planer på en skola. Den kanske inte blir nödvändig om vi kan bygga vid Betongblandaren i stället, men det hela är osäkert. Vi har befunnit oss i en besvärlig situation över huvud taget i Annedal och Mariehäll beträffande skolplaneringen. Jag vill bara lyfta fram vikten av att vara försiktig med marken och se till att vi värnar markområden för att kunna bygga skola i framtiden.

I övrigt tror jag att det här kommer att bli väldigt attraktivt boende med 1 300 bostäder, strandpromenader, parker etcetera. Det kan bli riktigt bra. Det är dock besvärligt med markföreningar och dåliga grundförhållanden. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag. Men glöm inte plats för skola!

## Anförande nr 97

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Kulturborgarrådet är inte här än, men jag kan köra på, så får hon kanske lyssna i högtalare till att börja med.

Stockholms stad är Sveriges största kommun och har landets största kommunbudget. Utifrån budgeten finansieras många viktiga områden inom kommunens verksamhet. Ett av de viktiga områdena är de olika bidragsstöden. Kulturförvaltningen i Stockholms stad tilldelar årligen civilsamhällets kulturaktörer hundratals miljoner kronor i stöd till kulturella evenemang och verksamheter. Eftersom dessa stöd finansieras av skattemedel är det av yttersta vikt att stödmottagarna följer god redovisningssed, har väl organiserad verksamhet och administration samt genomför kvalitativ uppföljning av siffrorna. Det är också viktigt att stödmottagarna arbetar utifrån beviljade ansökningar för att säkerställa att medlen används på ett ändamålsenligt sätt. Genom att följa dessa principer kan kulturförvaltningen säkerställa att skattemedlen används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt för att stödja kulturella aktiviteter och evenemang.

Stockholms stad har tillsammans med en extern revisionsbyrå årligen genomfört en fördjupad analys av kulturstödmottagare. Den senaste analys som upprättats är en fördjupad analys som genomfördes av konsultföretaget Ernst & Young och avser kulturstödmottagare under 2019. Under och efter pandemin har inga fler analyser av liknande typ genomförts. Stockholms stad bör genomföra en uppföljning av hur pengarna användes under covidåren 2020, 2021 och 2022.

I svaret från kulturborgarrådet har vi fått reda på att kulturförvaltningen kommer att genomföra en fördjupad analys avseende verksamhetsåret 2022 liknande den från 2019. Det är glädjande att denna typ av uppföljning kommer att äga rum. Det är dock fortfarande otillräckligt, med tanke på att många bidrag som beviljades under covidåren 2020 och 2021 inte har kunnat nyttjas ändamålsenligt på grund av pandemin. Nämnden har till och med fattat beslut om att dessa bidragstagare inte skulle bli återbetalningsskyldiga. Men det är just under pandemiåren som man vill veta var pengarna har använts. Under dessa svåra tider kunde pengarna användas på ett felaktigt sätt, eftersom staden inte genomförde några kontroller där och då.

Om nu kulturborgarrådet tycker att det är bra att en fördjupad analys avseende år 2022 kommer att genomföras under 2023, varför kan vi då inte göra uppföljningar avseende 2020 och 2021? Det förstår jag inte. Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

## Anförande nr 98

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det var väldigt vad ni var effektiva och snabba i de föregående debatterna! Jag hann med nöd och näppe avsluta middagen. Ursäkta – jag hörde inte inledningen från Sergej Salnikov. Jag var inte alls beredd på att det skulle gå så fort innan vi redan var framme vid motionerna.

Jag hinner kanske inte säga allting just nu, men jag kan komma tillbaka till talarstolen en vända till sedan. Det står ganska mycket i ärendet. Jag kan börja med att säga att det inte är så att vi aldrig sedan 2019 har haft någon mer fördjupad uppföljning. De

fördjupade uppföljningarna är ju igång. Jag ville bara inleda med att säga det. De pågår hela tiden. Vi har ett upphandlat företag som gör fördjupade uppföljningar. Sida 92 (118)

Pandemiåren var väldigt speciella. Det är möjligt att Jonas Naddebo har mer på fötterna i den här frågan än jag, eftersom det var han som var kulturborgarråd under de här åren. Men jag delar verkligen kulturförvaltningens åsikt och har ingen annan åsikt. Jag var ju också med – jag var vice ordförande under den här perioden. Jag kommer ihåg när vi beslutade hur de här uppföljningarna skulle ske under pandemin och vilka typer av regler vi skulle ha. Jag tycker att detta är väldigt viktigt, och jag är väldigt glad över att vi gjorde på det sätt som vi då gjorde.

Nästan alla verksamheter som kulturstödet gick till var nedstängda under pandemin. De behövde fortfarande redovisa, och vi hade dialog med dem. De förlorade otroligt mycket inkomster. Vi sa att vi inte krävde av dem att de skulle ha genomfört de evenemang som de hade sökt bidrag för att genomföra, eftersom det skulle ha inneburit enorma ekonomiska förluster för dem. Det var otroligt viktigt att hålla kultursektorn vid liv. När pandemin slagit till var de ju faktiskt förbjudna att genomföra de evenemang som de hade fått bidrag från oss för att göra, men de måste ändå få en rimlig chans att överleva. Det skulle inte gå att göra den typ av uppföljningar som vi normalt sett gör med verksamheter som rullar enligt ett normalt schema. Det var ett väldigt speciellt tillfälle.

Jag var redan i interpellationsdebatten tidigare i dag mycket tydlig med att vi har ett väldigt bra uppföljningssystem. Det handlar om att gå igenom ansökningarna grundligt. Det handlar också om att följa verksamheterna under tiden. Det handlar slutligen om att titta på deras redovisningar. Med all ära till vars och ens egna erfarenheter – mina egna erfarenheter som tidigare kulturarbetare är faktiskt just dessa.

Anförande nr 99

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Jag tackar Clara Lindblom som ringde Torun Boucher, så att hon kunde komma och hålla ett anförande.

Jag lovade under interpellationsdebatten tidigare i dag att jag skulle prata lite om dessa fördjupade analyser. Förvaltningen menar som sagt att det görs systematiska kontroller av de sökande och deras ansökningar och att man följer upp redovisningar och beställer fördjupade analyser, som utförs av en extern revisionsbyrå. En sådan analys kommer att genomföras nu under året avseende räkenskapsåret 2022. Jag har tidigare sagt att det är glädjande att något slags analys kommer att genomföras, men just dessa fördjupade analyser är inte helt optimala.

Jag har tagit del av den senaste analys som har gjorts. Den omfattar räkenskapsåret 2019. Analysen omfattar tio företag som har valts av förvaltningen, vilket i sig väcker lite funderingar; det blir inte statistiskt säkert och lever inte heller upp till någon objektivitetsprincip när förvaltningens tjänstemän själva sitter och plockar ut vem som ska granskas och vem som inte ska granskas.

Av de tio företag man valde ut är två stiftelser och åtta stora ideella föreningar. Som ni säkert vet måste stiftelser redan ha en auktoriserad revisor enligt stiftelselagen. De åtta föreningarna är stora och ganska gamla och har redan auktoriserad revisor i de flesta fall. Vissa föreningar som ingår i analysen äger dessutom dotterbolag i form av revisionspliktiga aktiebolag som dessutom bedriver skattepliktig näringsverksamhet. I

min värld blir det någon form av cherry-picking – man väljer redan i förväg aktörer som har revisor, som bedriver ganska omfattande verksamhet, som har någorlunda välfungerande intern kontroll och vars räkenskaper redan har granskats av en auktoriserad eller godkänd revisor. Enligt det som vi har kunnat ta del av har samtliga fått en omodifierad revisionsberättelse vid bokslutsrevisionen. Analysen som förvaltningen hänvisar till är alltså lite missledande och kanske fyller en begränsad funktion.

Men missuppfatta mig inte! Konsulterna som har gjort rapporterna har gjort ett bra jobb – det är inget snack om det. De har gjort det som man har kommit överens med staden om, varken mer eller mindre. Det som blir fel här är dels att förvaltningen själv gör ett urval av bidragstagarna, dels att det är allmänt få granskningsobjekt, bara tio företag i respektive analys. Vi behöver både bättre verktyg för att analysera bidragstagarna och generellt fler analyser och uppföljningar. Men det är ändå glädjande att vi får en till analys, som avser räkenskapsåret 2022. Med de orden yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

#### Anförande nr 100

**J o n a s N a d d e b o (C):** Ordförande! Jag tror att Torun Boucher egentligen har sagt det mesta som gäller detta. Men Sergej Salnikov tar också upp åren 2020 och 2021, som jag känner mig ansvarig för. Vi var ju i en situation med ett kulturliv som var helt nedstängt. Det vi gjorde då i bred enighet – ni i Sverigedemokraterna satt inte i kulturnämnden då – var att göra de här förändringarna kring verksamheterna för att säkerställa att vi inte skulle förlora en massa kulturverksamheter som skulle ha väldigt svårt att kunna återstarta. Därför finns det ingen ordinarie verksamhet att undersöka.

Men det jag blir mest frustrerad över är att Sverigedemokraterna hela tiden försöker insinuera att det finns en verksamhet som inte genomlyses. Jag skulle vilja hävda att kulturförvaltningen, som i den här staden väldigt tidigt har stoppat utbetalningar till föreningar som inte haft koll på demokrativillkoren, är en av de förvaltningar som har koll på regler och uppföljning.

#### Anförande nr 101

**S e r g e j S a l n i k o v (SD):** Det som jag funderar mest på är följande: Om man nu vill göra en liknande analys i efterhand för räkenskapsåret 2022 och tycker att det är ett bra verktyg, varför kan vi då inte göra samma analyser retroaktivt för 2020 och 2021? Jag tror inte att det skulle vara jättekostsamt, och det är en enorm verksamhet som har genomförts under dessa år. Varför inte ta och följa upp även dessa föreningar och bidragstagare generellt sett?

#### Anförande nr 102

**A l m a C a r l s s o n (S):** Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tycker att det är viktigt att vi står upp för det arbete som förvaltningen gör med den ekonomiska granskningen. Som Torun Boucher och Jonas Naddebo har redogjort för är den väldigt god och heltäckande.

Om vi har ett övergripande system som funkar och även stickprovskontroller behöver vi fundera på vad vi egentligen letar efter utöver det. Vi behöver också vara ekonomiskt ansvarstagande när det kommer till vad våra skattemedel faktiskt går till.

Jag tycker att det är lite otydligt vad det är för förslag som man vill lägga till och vilka förslag det är som hade behövts ytterligare men som i dagsläget inte finns. Att lägga ännu mer resurser på just det tror jag inte hade varit det bästa sättet att stötta Stockholms föreningsliv, när man inte ens vet vad det är man letar efter. Sida 94 (118)

#### Anförande nr 103

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Jag står också bakom förvaltningen. Jag tror att de gör ett bra jobb och har verktyg som de behöver. Det som måste finnas är en politisk vilja att upptäcka dessa saker. Du pratade om stickprovsgranskning och lite annat, Alma Carlsson. En motion om detta pratade vi om i juni. Jag får nästan ställa en motfråga. Vi får en massa stickprov och granskar dessa, men det är ingen som kan tala om huruvida de verifikationer som vi får in stämmer. Ingen på förvaltningen kan uttala sig med någon som helst säkerhet för att bestyrka att de faktiskt stämmer. Det var det som vi pratade om i samband med den tidigare motionen. Vi skulle komma med riktade insatser. Det finns olika standarder i vår vision, exempelvis ISRS 4400 och ISA 805. Det är så alla myndigheter i Sverige arbetar. Så fort de ger bidrag kräver de tillbaka en granskning som ska vara signerad av en auktoriserad eller godkänd revisor. Om alla kör på det sättet, varför ska Stockholms stad inte göra detsamma och fånga upp dessa oegentligheter?

#### Anförande nr 104

A l m a C a r l s s o n (S): Jag tror att vi har pratat om detta ett antal gånger här nu. Det handlar om granskning av ideella föreningar. När föreningar ska ha auktoriserade revisorer regleras det i lag, och det följs. Det blir en annan sak om vi ska ställa det kravet på ideella föreningar som absolut inte kommer upp till de gränser som behöver uppnås för att föreningar ska ha krav på auktoriserade revisorer. Om vi ska ställa det kravet på dem behöver vi helt plötsligt öka det stöd som vi ger till föreningarna väldigt markant – antagligen mer än fördubbla det. Ni kanske är beredda att lägga de pengarna, men det hade jag gärna velat se i er budget i så fall.

#### Anförande nr 105

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag vill inleda med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Det glömde jag bort i hastigheten förra gången.

Därefter vill jag säga att alla organisationer som får stöd från kulturförvaltningen också får fördjupade analyser, oavsett vilka typer av organisationer det är. Det är inte så att förvaltningen hittar lämpliga organisationer, utan det gäller alla. Det sker enligt ett löpande schema, men det tar tid att göra en riktigt fördjupad analys. Man har ett system där man tar ungefär tio organisationer per år. Men alla organisationer manglas igenom systemet – rubbet! Det finns en sådan ordning. Dessutom har kulturförvaltningen egna kontrollrar. Uppstår det oegentligheter eller tveksamheter någonstans låter man de egna kontrollrarna titta på det. När det gäller revisorer instämmer jag i det som Alma Carlsson säger.

Jag tänker nu citera mig själv. Jag förstår att ni inte tycker att det här är världens bästa synpunkt, men jag skriver själv under rubriken "Föredragande borgarrådets synpunkter" i ärendet: "Krav på ökad kontroll och därmed ökad administration, både för de sökande och för staden, behöver ses i förhållande till förekomsten av brister. Det är viktigt att det arbetet fortsätter, att kontrollen är strikt och att det samtidigt är

lätt för seriösa aktörer att samarbeta med staden.” Vi kan inte ha ett infernaliskt kontrollsystem av den typ som man hade i öststaterna förr i världen, till exempel i Östtyskland – Stasi eller någonting åt det hållet. Det skulle underminera alla våra kulturaktörer. Något sådant vill vi inte ha, utan vi vill ha någonting som fungerar även för ideella mindre organisationer av olika slag.

Dessutom vill jag gärna kommentera någonting som dök upp apropå Sverigedemokraternas budget och så vidare i den debatt vi hade inledningsvis. Ni i Sverigedemokraterna vill inte ge bidrag till ABF. Jag tycker att ni i så fall kanske bör se över systemen för de andra bildningsförbunden också. Det är ju inte bara ABF som har rötter i en politisk organisation, utan det gäller även till exempel Medborgarskolan och Studieförbundet. Allihop är grundade i olika politiska rörelser. Det är ju konstigt att Sverigedemokraterna vill ha någon sorts genomskinligt system men sedan själva med hela handen pekar ut vilka av dessa bildningsförbund som inte ska få stöd. Det är väldigt märkligt.

#### Anförande nr 106

S e r g e j S a l n i k o v (SD): För att kontra dig med dina egna ord får vi ta budgetdebatten under budgetdebatten, Torun Boucher. Det är ingenting som vi ska komma in på nu.

Apropå de seriösa aktörerna är det här någonting som jag har fått höra tidigare. Jag vet inte hur det fungerar i din värld, men i min värld är det så här: Om en aktör ansöker om bidrag och får ut låt oss säga 300 000 kronor från Stockholms stad men fortfarande inte kan hitta en auktoriserad eller godkänd revisor för att utföra granskningar enligt överenskommelse, så att man kan lämna in en signerad redovisning till Stockholms stad – då är det kanske inte en så seriös aktör. Vi ska kanske inte hålla på med sådana pseudoseriösa aktörer.

#### Anförande nr 107

Borgarrådet B o u c h e r (V): Vi kan röra oss lite grann på den anekdotiska nivån. Mitt första bidrag från kulturförvaltningen fick jag för jättemånga år sedan, innan jag blev politiker. Det var en ideell förening som skulle sätta upp sin första teaterpjäs. Vi hade funnits i ett år och hade alla stadgar och allting på plats, och så fick vi 20 000 kronor av kulturförvaltningen. Med vår icke-existerande ekonomi hade vi absolut inte råd med en auktoriserad revisor. Vi gjorde en föreställning som gick runt, fick jättebra recensioner och så vidare. Av någon anledning hade vi 20 000 kronor kvar när vi hade gjort den, men det beror ju på publikintäkterna. Redan då var det väldigt seriösa kontroller, och sedan dess har kontrollerna, ansökningsförfarandena och så vidare ökat i nivå hela tiden. Det här var i början av 90-talet, alltså under förra seklet. Det var inte alls lika noga på den tiden som det är i dag. Men redan på den tiden var man tvungen att redovisa, ha stadgar, vara inskriven på Skatteverket och så vidare.

#### Anförande nr 108

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Jag tycker att vi borde skifta fokus. Någonting som jag belyste redan i interpellationsdebatten lite tidigare i dag är att vi aldrig i någon som helst debatt har sagt att varje förening som kommer till Stockholms stad ska ha en auktoriserad eller godkänd revisor. Det har vi aldrig någonsin sagt. Det som vi har sagt är att man när man får bidrag från Stockholms stad ska ha redovisning och granskning

enligt särskild överenskommelse. Det är alltså inte samma sak som själva bokslutsrevisionen, som genomförs av en auktoriserad revisor. Sida 96 (118)

Alma Carlsson har pratat om stora föreningar och lagkravet. Jag tror att du framför allt syftar på årsredovisningslagen och definitionen av större företag, som måste redovisa i enlighet med K3, Alma. Ja, de blir revisionspliktiga per automatik. Men det är nästan aldrig vi får in sådana bidragstagare. Det har ingenting att göra med vare sig den här motionen eller de tidigare motioner som vi väckt.

När det kommer till själva finansieringen av denna granskning: Låt oss säga att man får bidrag på 300 000 kronor. Bidragstagaren hittar en revisor och revision genomförs, vilket kommer att kosta cirka 5 000–10 000. Den kostnaden ingår i det beviljade bidrag som aktören redan har fått från staden. Jag förstår inte riktigt hur det skulle medföra extra administration för vare sig staden eller de bidragstagare som vi har.

Anförande nr 109

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag vill avslutningsvis säga att vi även har väldigt små föreningar. Vi har ganska mycket stöd för delegation. De får ganska små bidrag. Jag har mitt hjärta i föreningslivet. Det har inte Sverigedemokraterna. Jag är hemskt ledsen. Vad ni ägnar er åt är att försöka misskreditera föreningslivet, små kulturella organisationer och andra typer av verksamheter.



## Anförande nr 110

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! Kära ledamöter! Jag hade ärligt talat hoppats att vi skulle slippa behandla den här motionen, men inte av det uppenbara skälet att regeringen har gett oss ett riktat statsbidrag just för att erbjuda sfi till ukrainska kvinnor och barn som flytt kriget och att vi här i Stockholm faktiskt också gör detta, det vill säga erbjuder sfi till ukrainska flyktingar. Jag hoppades att det skulle vara överspelat för att kriget tagit slut och hela Ukraina befriats. Men så är det ju inte. Därför tycker jag att det är bra att regeringen har tillskjutit pengar och att vi i Stockholm – sent omsider, men ändå – erbjuder sfi för de ukrainska flyktingarna. Jag menar dock fortsatt att vi skulle ha kunnat gå före och borde ha gått före, vilket var intentionen med motionen. Vi borde inte ha väntat in regeringen utan borde ha tagit vårt eget ansvar, som ett trettiotal andra kommuner gjorde.

Jag tycker att det är bra att vi här inne alldeles nyss dessutom öppnade upp för komvux för ukrainare på flykt. Här i Stockholms stad har vi inga bomber och granater att bidra med i kampen mot Ryssland, vilket kanske är det som Ukraina behöver allra mest just nu. Men någonting kan vi göra, och det är att ta väl hand om de ukrainare som är här nu. Det spelar roll att de som ligger vid fronten och försvarar inte bara Ukrainas frihet utan även vår frihet kan vara tryggt förvissade om att deras nära och kära som flytt till Sverige har det bra. Det är nog så viktigt, inte minst för moralen. Här kan dock vi i Sverige göra mer. Alltför många ukrainska kvinnor och barn far illa i Sverige och i Stockholm. Ett exempel på det är den dagersättning som ukrainare får på 71 kronor, vilket är helt orimligt och oanständigt lågt. Det *kanske* hade varit rimligt om det varit fråga om att vara här i några månader, men det är inte rimligt när man är fast här i flera år.

Jag hade inte tänkt säga detta i det här inlägget, men efter dagens tidigare debatt måste jag tyvärr ändå säga att jag tycker att Socialdemokraternas retorik kring Stockholms stöd till ukrainare på flykt är lite trist. För nästan ett år sedan lyfte jag den här frågan allra första gången här inne och argumenterade för att Stockholm likt ett trettiotal andra kommuner skulle erbjuda sfi till ukrainare. Då sa finansborgarrådet Karin Wanngård att jag gick regeringens ärenden och att jag ville vältra över kostnader på kommunen. I dag hör vi samma sak från andra socialdemokrater. När vi möjliggör sfi eller komvux för ukrainare ägnar man halva sitt inlägg till att klaga på kostnaderna och framhålla att man måste få mer pengar från regeringen. Solidariteten med Ukraina är på något sätt villkorad av att någon annan betalar. Tänk om alla resonerade så! Men det är väl på något sätt själva socialismens natur: Gärna solidaritet, men bara med andras pengar!

## Anförande nr 111

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att säga ett stort tack för det delade engagemang som Moderaterna uttrycker för att göra det vi kan som stad för dem som har flytt kriget i Ukraina. Jag tror att det är bra och viktigt att vi har en samsyn och att detta är vår ambition.

Sedan får vi konstatera att den här motionen, när vi debatterar den i dag, är något gammal. När den skrevs var det, som Christofer Fjellner var inne på, ett oklart läge, i alla fall som han framställer det, om huruvida kommunerna hade möjlighet att erbjuda

sfi eller inte. Där har regeringen nu gett facit. När man ändrade lagen gjorde man detta tydligt. Man sa: Vi måste göra det för att kommunerna ska kunna erbjuda sfi. Sida 98 (118)

Låt oss titta på de att-satser som motionen innehåller! Den första handlar om att vi ska erbjuda sfi till dem som flytt kriget i Ukraina. Det gjorde vi från den första möjliga dagen. Så fort lagen var förändrad var vi redo. Den 1 juni tog vi emot dem som ville läsa. I dag är det närmare 900 ukrainska flyktingar som läser sfi i Stockholm. Ett annat förslag gäller barnpassning och förskola. Detta ingick på samma sätt på en gång för dem som började läsa sfi. Det här är ett framåtlutat styre för Stockholms stad. Vi gör ”check” på alla de områden som lyfts fram i den här motionen för att göra det bättre för den här gruppen.

Men de att-satser som Moderaterna i Stadshuset riktar mot regeringen – aj aj aj aj, där är inte facit lika bra. Den första handlar om att Moderaterna säger till sin egen regering att den behöver ersätta hela kostnaderna. När man beslutade om sfi lovade man också detta från regeringens sida. Det motsvarade ett löfte om 80 miljoner kronor för det första halvåret 2023, vilket skulle täcka hela kostnaderna. Samtidigt lade man 0 kronor till svenska som andraspråk. När budgeten sedan kom för nästa år hade man sänkt det här till mindre än hälften. Det blir 80 miljoner kronor för hela nästa år. I stället säger man att kommunerna själva måste ta ansvar.

Hade vi inte haft en sådan ordning på ekonomin i Stockholm hade vi inte haft möjlighet att säga att vi trots att vi har det här tuffa ekonomiska läget ändå ska ta det här ansvaret. Om Moderaterna hade styrt i Stockholm hade facit liknat regeringens, vill jag påstå. Bara i den budget som ni presenterade för i år föreslog ni 67 miljoner kronors neddragning på arbetsmarknadsområdet. När regeringen svek och inte lade pengar till det som det faktiskt kostar att ge sfi hade ni inte haft några resurser, eftersom ni redan lagt fram en neddragningsbudget.

Nej, det är tomma löften från Moderaterna. De som flytt förtjänar bättre än det. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 112

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Olof Palme påstås ha sagt att politik är att vilja. Jag tror att politik garanterat i vissa lägen är att våga. 30 kommuner vågade erbjuda sfi till invandrare. Det kallar jag framåtlutat. Det kan jag inte säga om agerandet av er här i Stadshuset.

Sedan är du tillbaka i att du klagat på pengarna, Arvid Vikman Rindevall. Du säger: Jag får för lite pengar av någon annan för att visa riktig solidaritet. Är inte det socialismens själva natur? Är inte detta själva problemet? Samhället fungerar inte om alla resonerar som du gör och som ni gör i styret. Tänk om alla de stockholmare som öppnat sitt hem för ukrainare sagt: Nej nej nej, inte med mina pengar, inte med min tid, inte med mitt engagemang – någon annan måste betala! Jag hade själv vid den här tiden för ett år sedan en ukrainsk familj som bodde hemma hos mig. Jag bad aldrig om någon annans pengar för det engagemanget, och jag tycker att även Stockholms stad bör visa engagemang för Ukraina.

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag tror att vi är inne på en farlig väg om vi tror att det hade varit framåtutlutat att som Sveriges huvudstad bryta mot lagen. Om vi ska kunna bygga ett välfungerande välfärdssamhälle behöver vi också se till att följa de lagar och regler som finns. Det är helt uppenbart.

Det jag har sagt här i dag är att vi måste vara kritiska mot regeringen, som inte gjorde precis det som ni har skrivit i er motion, Christofer Fjellner. Även du borde vara kritisk till att de inte gör det som ni säger att de hade behövt göra. Jag säger också att vi har lagt fram en budget där vi klarar av att ta det ansvaret trots att regeringen sviker sin del. Jag tror att det är viktigt att vi ser bägge de delarna. Det man bygger här är ett system som blir ojämlikt i landet, där vi som en rikare kommun har möjlighet att göra det men andra inte. Det tror jag är ett viktigt besked. Jag lyfter fram det för att jag tror att även stockholmarna behöver se Moderaternas bägge delar i det här. Ni skriver en motion där ni uttrycker en vilja som sedan inte blir verklighet. Då förmår ni inte kritisera det, eftersom det är er egen regering.

## Anförande nr 114

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag har inte för avsikt att lägga mig i diskussionen om vems fel det är och vad olika parter borde göra. Det jag kan säga är att jag välkomnar engagemanget för en dagersättning som går att leva på. Precis som Fjellner säger i sitt anförande är 71 kronor per dag en nivå som helt enkelt inte är hanterbar för någon.

Dagersättningen har inte höjts sedan 1994. Det som gäller är 71 kronor per dag för en ensamstående vuxen. Delar man hushåll med någon annan är det 61 kronor per dag. För barn och unga är det mellan 37 och 50 kronor per dag. Det är en lägre nivå än i Tyskland, Österrike, Spanien och Danmark. Det har kommit ett flertal rapporter och larm om att det här påverkar hälsotillståndet negativt, ökar risken för social utsatthet och ökar risken för att hamna i exempelvis sexuell exploatering.

Att Fjellner visar engagemang för ukrainska flyktingar applåderar jag verkligen. Men jag hade önskat att samma engagemang visats mot andra människor som flyr från krig. Förhållandena är lika. Dagersättningen är lika låg för alla. Man klarar sig inte på de här nivåerna. Med tanke på vilket engagemang som visas för de ukrainare som flyr från Rysslands vedervärdiga invasion och krig i Ukraina skulle jag verkligen råda dig, Fjellner, att ta en liten funderare. Det finns nämligen fler familjer och fler barn som är på flykt, och de skulle också må väldigt bra av ditt engagemang.

## Anförande nr 115

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det finns dock en skillnad som är viktig i det här sammanhanget, Clara Lindblom. Just de som kommer med massflyktsdirektivet ska inte få någonting annat. De kommer inte sedan att få stöd på något annat sätt eller få avslag på sin asylansökan och lämna landet. Problemet är att den här gruppen, just de ukrainska flyktingarna, drabbas särskilt hårt. De sitter i ett limbo och vet inte hur länge de ska vara här. De vet att de inte kommer in i någonting annat om de blir beviljade uppehållstillstånd, vilket är fallet med andra.

Ja, det är regeringens ansvar att höja dagersättningen, och jag har riktat det kravet till regeringen. Jag har stått och sagt det på ett måndagsmöte på Norrmalmstorg till stöd

för Ukraina. Jag har skrivit om det i Svenska Dagbladet. Jag har tagit upp det personligen i samtal med ministern. Men jag har faktiskt inte någon enda gång hört styret lyfta just kravet på högre dagersättning för ukrainare annat än nu när det passar. Det här poserandet i frågan tycker jag är det största problemet. Frågan är för viktig för det.

Sida 100 (118)

Anförande nr 116

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu lyfter du återigen fram ukrainarna specifikt, Christofer Fjellner. Ja, de sitter i en speciell situation. Men när det gäller dagersättningen är den låga nivån någonting som påverkar många fler. Vi behöver agera för Ukraina. För mig som halvpolack är ukrainarna ett broderfolk, så den här frågan ligger mig väldigt varmt om hjärtat. Men jag ser också de umbäranden och de fruktansvärda förhållanden som många andra barnfamiljer lever i.

Det är jättebra att du lyfter frågan om dagersättningen för ukrainare. Men precis som mina partikamrater driver frågan i riksdagen gentemot din regering om att höja dagersättningen för samtliga skulle jag vilja se ditt engagemang för Ukraina utsträckas till fler flyktingar – barn, kvinnor och män på flykt som förtjänar en betydligt drägligare tillvaro i Sverige än vad de får i dag.

Anförande nr 117

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Första raden på ett cv är mer än bara bokstäver. Bakom den där första raden finns de första kollegorna, de första arbetsuppgifterna och den första lunchlåda som förbereds kvällen innan. Bakom den där första raden finns det första steget till egenmakt, självständighet och ansvarskänsla. Därför finns det en bred enighet om att möjligheten till feriejobb är positiv för unga.

Men det finns en sak som är viktigare för de flesta unga, och det är att klara skolan. Motionens syfte är att förstärka drivkraften för att få godkända betyg och klara sig vidare in på arbetsmarknaden. Det föreslås därför ett krav på godkänt i matematik, svenska och engelska innan man kan erhålla ett kommunalt feriejobb. Har eleven inte fått godkänt får hen först gå i lovskola och därefter jobba. De som feriejobbar är mellan 16 och 19 år gamla och närmar sig vuxenlivet. Att klara gymnasieskolan är ett viktigt vaccin mot utanförskap.

Av samtliga elever som påbörjade ett yrkes- eller högskoleförberedande program i våra gymnasieskolor 2019 var det 73 ½ procent som erhöll gymnasieexamen efter tre år. Det tycker vi är för lite. Oavsett om våra ungdomar väljer att börja jobba direkt efter gymnasiet eller plugga vidare behöver de godkänt i svenska, engelska och matematik.

Moderaterna anser att kommunala feriejobb ska riktas till de ungdomar som behöver insatsen som allra bäst. När feriejobb ska fördelas är det därför rimligt att prioritera unga som har funktionsvariationer eller kommer från svagare socioekonomiska förhållanden. Det har varit en grundläggande princip när vi har styrt, och så ska det förbli. Det är också viktigt att komma ihåg att det finns många unga med fysiska eller neuropsykiatriska funktionshinder som behöver individuella anpassningar och som ska undantas från det generella regelverket.

Ett feriejobb får inte vara en parallell verklighet till den som råder på arbetsmarknaden, utan varje ungdom förtjänar att få öva på de moment man sedan möter, det vill säga att skriva cv och gå på intervju. Det är också därför vi vill att de momenten finns med när man söker sitt första feriejobb. Detta föreslås i motionen.

Mot bakgrund av vad jag har anfört yrkar jag bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 118

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! För det rödgröna styret i Stockholm är det en central linje att fler av Stockholms unga ska få möjlighet till ett kommunalt sommarjobb. Att få in en första fot på arbetsmarknaden och få arbetslivserfarenhet och möjlighet att tjäna sina egna pengar är viktigt för de unga, både nu och senare i livet. Det är också därför vi har prioriterat att öka antalet sommarjobb eller feriejobb med 2 000 under den här mandatperioden till totalt 11 000. Det här har gett goda resultat i vår stad. Vi har sett att man i både stadsdelen Järva och stadsdelen Södermalm i år lyckades ge sommarjobb till alla unga som sökte.

Jag är tacksam för den här motionen, för jag tycker att den tydliggör en del av skillnaderna som vi har i arbetsmarknadspolitiken i Stockholm. Moderaterna, som har skrivit motionen, har föreslagit en neddragning på 67 miljoner kronor på arbetsmarknadsområdet i årets budget och en motsvarande stor neddragning för nästa år. Det innebär att man slopar de här 2 000 sommarjobben och långt fler. Sida 102 (118)

Det är dessutom så att den grupp som enligt mig kanske behöver sommarjobb mest riskerar att stängas ute med den här motionen. Motionens förslag att ställa krav på godkända betyg i ett antal ämnen innan man får ett sommarjobb saknar stöd i forskning, saknar stöd hos remissinstanserna och saknar också stöd för att ha någon framgång i de två kommuner i landet där det har testats.

Utöver det är det därtill nästan orealistiska förslag som presenteras i motionen. Det föreslås bland annat att alla dessa 11 000 jobb – nu är det ju ett par tusen till som söker – ska föregås av provning med cv, personligt brev och anställningsintervju. Samtidigt drar man ned på arbetsmarknadsområdet och har inte resurser. Om vi räknar på 11 000 feriejobb skulle det krävas fem och en halv heltidstjänst med personer som dygnet runt bara satt i anställningsintervjuer för att kunna hantera den mängden.

Missförstå mig inte! Det är viktigt att de unga får möjlighet att träna på att skriva cv och personligt brev och vara på anställningsintervju, men det är också det arbetet som våra jobbtorg för unga jobbar med i staden. Skulle de här pengarna finnas skulle jag inte prioritera att sätta högre trösklar för fler att få sommarjobb eller för den delen dra ned på antalet sommarjobb. Det vill jag vara tydlig med. Skulle de pengarna finnas skulle jag i stället lägga dem på att skapa ännu fler sommarjobb i den här staden och göra dem ännu bättre, för det tror jag är en politik som Stockholms unga förtjänar.

#### Anförande nr 119

Borgarrådet H e d i n (M): Det är spännande att höra dig beskriva att det här vore så omöjligt, Arvid. Jag vet inte om du har feriejobbat i staden. Jag gjorde det. Jag växte upp med en ensamstående mamma och tillhörde de prioriterade grupperna. På min tid, när jag feriejobbade, skickade man in sitt cv och kom på intervju. Det var supernervöst, men det var otroligt nyttigt.

För att komma tillbaka till den tidigare diskussionen: Politik är att vilja. Det är klart att vi kan förbereda våra unga för detta. Det är fler än två kommuner som har testat det här, så det finns mer evidens. Men det som det framför allt finns evidens för är att godkända betyg i skolan gör skillnad för Stockholms unga på riktigt. Att majoriteten inte jobbar högre för det tycker jag är otroligt olyckligt. I stället hänvisas det till att man kan öva på jobbtorg. Där borde de unga inte hamna. Ja, det finns tydliga skillnader, och de handlar om hur vi förbereder unga tidigt.

#### Anförande nr 120

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ett annat känt citat är att politik är att prioritera, och det är det jag är ute efter när det gäller er motion. Det är det ni *inte* gör. Samtidigt som ni drar ned på resurserna och drar ned på antalet sommarjobb, så att det är färre som ska få dem, vill ni lägga en större administrativ börda i den här delen. Det tror jag är helt fel väg att gå. Jag försöker säga att det finns en bra poäng och att det är viktigt att de unga får möjlighet att träna sig på anställningsintervjuer, skriva cv och så vidare. Men de möjligheterna finns i andra delar av staden. Får jag prioritera mellan

att ha fler feriejobb och att dra ned feriejobben så kraftigt som ni föreslår, så att många tusen färre unga får sommarjobb, vet jag vad jag väljer. Sida 103 (118)

#### Anförande nr 121

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Från Liberalernas sida tycker vi att dagens system och prioriteringar fungerar bra. Vi menar att det kanske framför allt är de barn eller ungdomar som har svårt att komma i fråga för sommarjobb som det här riktar sig till. Vi ser det som en viktig förebyggande insats, särskilt för ungdomar som kanske inte har klarat grundskolan eller gymnasiet med fullgoda betyg.

Jag har själv personlig erfarenhet av att ett sådant här sommarjobb på några veckor kan göra att man plötsligt hittar en mening med sina studier då man ser att man faktiskt är duktig på någonting. Jag har också otaliga sådana elevexempel. Det gäller för övrigt även prao, som vi kommer till senare i kväll, där ungdomar som haft det ganska knackigt i skolan upptäcker hur duktiga de är när de är ute i det riktiga arbetslivet.

Därför har vi gjort ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen som jag vill hänvisa till. Det handlar just om att vi från Liberalernas sida inte vill se någon förändring i den här riktningen.

#### Anförande nr 122

Tina Kratz (V): Fru ordförande! Jag vill instämma i kören – både Arvid Vikman Rindevall och Jan Jönsson har uttryckt detta väldigt väl. Jag kommer också från skolans värld till viss del, och jag vet hur viktigt det är att ha med sig motivation in i sina studier och även förståelse för varför man ska studera. Det är viktigt att få fler i jobb och att det är låga trösklar och enkelt att få dem, så att alla får en möjlighet att se vad arbetsmarknaden har att erbjuda och vad arbetsmarknaden innebär. Detta är också en möjlighet att ge en kickstart till att försöka höja sina egna ambitioner och få en högre studiemotivation. Jag tycker att det är jättebra att avslå den här motionen, för den saknar enligt mig anknytning till verkligheten.

Anförande nr 123

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 124

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det var ett tag sedan jag deltog i en interpellationsdebatt i opposition, så jag funderade på om det var jag som skulle tacka för svaret. Jag blev väldigt förvirrad själv. Tack så mycket för svaret från borgarrådet i ett viktigt ämne!

Det var den 5 november som Medeltidsmuseet på Helgeandsholmen öppnade dörrarna för sista gången. Det är egentligen ett misslyckande för oss alla i den här salen att vi står vid den punkten. Efter nästan 40 år som ett av Stockholms mest uppskattade museer måste det stänga igen i sina befintliga lokaler, lokaler som är anpassade efter att det här är en unik plats för just Stockholms historia. Detta händer för att riksdagen vill ha tillbaka lokalerna de hyrde ut till oss och Medeltidsmuseet. Precis som vi skriver i vår interpellation finns det mycket att säga om att den här flytten behöver ske. Men låt oss inte prata om *att* det ska ske utan snarare om *hur* det ska ske och vad som ska hända framöver kring detta.

Medeltidsmuseet måste så småningom flytta in i Börshuset vid Stortorget. Det är planer som vi uppfattar att personalen och andra människor som är involverade i detta ändå ser positivt på. Det är glädjande att vi står vid den punkten. Men det är så att det här verkar ta lång tid. Det kan handla om minst fem år innan Medeltidsmuseet får nya permanenta lokaler. Det är orimligt.

För att förstå sin samtid och framtid behöver man kunna sin historia. Det är inte minst därför som Medeltidsmuseet har varit så viktigt som besöksmål för skolklasser. Jag tror att många av oss som växt upp i Stockholm har hamnat där med sin skolklass. Det är av stor vikt att museets tillfälliga verksamhet kan öppna upp. Givet den här frågans vikt och att museet nu är stängt för besökare utgår jag från att man från politiskt håll skyndsamt arbetar med frågan. Men jag tycker nog att svaren är för få när vi ställer frågor, med tanke på att ni har kunnat jobba med detta under ett års tid. Jag kan å stockholmarnas vägnar säga att det är beklagligt och oroväckande att det inte händer så mycket. Trots att museet redan stängt sin verksamhet för besökare har exempelvis inget genomförandebeslut tagits av kulturnämnden.

Frågor från mig och oss är: När räknar majoriteten med att museet kommer att vara igång i de tillfälliga lokalerna i Gamla stan? Hur planerar staden för flytten till Börshuset? Vilka tidsintervall tror ni att det kan handla om? Vad kommer det att kosta? När kan vi få se ett genomförandebeslut?

Anförande nr 125

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack för jättebra frågor, Dennis Wedin! Jag kommer att kunna prata hur länge som helst om det här. Det kommer inte att räcka med tre minuter. Jag får gå upp i talarstolen två gånger om jag ska hinna med allt.



Först och främst vill jag gratulera Dennis Wedin till faderskapet. Det är ett väldigt stort steg som jag tycker att det finns all anledning att uppmärksamma. Jätteroligt! Sida 105 (118)

Därefter vill jag naturligtvis yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Sedan har jag en rad olika saker att säga i övrigt. Vi får se hur det här går. Medeltidsmuseet är inte det första museum i historien som är hemlöst under en period. Senast var det kanske Nationalmuseum, som var hemlöst under renoveringen. Både när Moderna museet var hemlöst och när Nationalmuseum var det kunde man sprida museernas innehåll till andra ställen genom care of-aktiviteter och så vidare, så att det kunde bli mer känt.

Inte minst Jonas Naddebo brukar ofta klaga över att det bara är en massa utländska turister som kommer till Medeltidsmuseet. En väldigt stor andel av turisterna som besöker Medeltidsmuseet är utländska. ”Klagar” ska jag kanske inte säga – vi är helt överens om att det är jätteroligt. Men ibland kan man känna lite frustration – museet borde vara mer känt för stockholmare i allmänhet, och här har vi en chans att sprida verksamheten.

Tidsplanen för Nobelcentret står fast. Den har inte förändrats. Det är möjligen undantaget som bekräftar regeln vad gäller Slussen, men just Nobelcentrets tidsplan är fortfarande densamma och har inte förändrats.

Man kan gå in på medeltidsmuseet.stockholm och läsa om allting som de redan nu gör och som de kommer att fortsätta att göra. Guidade turer är redan i dag en stor del av Medeltidsmuseets verksamhet. Det är också den del som de får in intäkter från. På deras egen hemsida berättas om flera gratis guidningar som kommer att ske under den närmaste tiden runt utgrävningarna vid Slussen. Slussen är i sig en väldigt intressant del av det här. Mycket har hänt sedan museet kom till på 80-talet, inte minst tack vare utgrävningarna vid Slussen. Det här ger också museet en ny chans att utveckla både sin utställningsverksamhet och sin forskningsverksamhet. Alla våra museer har i uppdrag att även ha forskningsverksamhet.

Det här var bara några saker. Jag får definitivt återkomma med det roligaste, så jag kommer att vara tvungen att göra ett inlägg till.

Anförande nr 126

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill understryka det som Torun Boucher skriver i interpellationssvaret och som hon har framfört vid flera tillfällen: Det är ingen av oss som tycker att det här är en rolig fråga. Det är oerhört beklagligt att vi blir uppsagda från de här lokalerna. Man måste understryka att det inte är Stockholms stad som drivit på för att Medeltidsmuseet ska flytta; det är vi som har varit hyresgäster och nu har blivit uppsagda. Det är klart att den här lokalen inte går att ersätta hur som helst. Den mur som finns på platsen finns ju inte någon annanstans. Det är jättetråkigt att detta sker, och vi beklagar verkligen Riksdagsförvaltningens beslut. Vi tycker att det är fel och tråkigt, och det är inte någonting som vi stöttar från stadens sida.

Absolut, Dennis Wedin – vi har haft ett år på oss att ta i den här frågan. Innan dess hade du fyra år på dig att ta i frågan. Jag vet att det här är någonting som även den förra majoriteten jobbade mycket hårt med. Jag vet att kulturborgarrådet var väldigt engagerad i frågan. När man kommer i opposition tycker jag att man ska vara lite

försiktig med att låtsas som att de gångna åren aldrig har varit och anta en tonalitet trots att man kanske vet bättre om historiken och så vidare. Det gäller inte bara den här frågan utan i största allmänhet. Det finns en risk att man blir anklagad för att vara populist om man låtsas som att man inte precis suttit med och styrt som just fastighetsborgarråd, som jag är nu och som du faktiskt var för ett år sedan.

Jag håller helt med om att det här är en beklaglig fråga. Vi jobbar givetvis på att hitta ersättningslokaler. Hade jag, Jonas Naddebo eller Torun Boucher fått bestämma är jag övertygad om att Medeltidsmuseet hade fått vara kvar. Nu måste vi hantera den uppkomna situationen. Men att försöka få igång något slags pajkastning eller plocka poänger på detta, när vi har blivit försatta i den här situationen och måste reda ut den tillsammans, tycker jag inte att debatten tjänar så mycket på.

Anförande nr 127

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag vet inte riktigt vad föregående talare pratade om, i och med att det inte pågår någon pajkastning. Det brukar vara hon som står för den.

Jag får verkligen tacka ansvarigt borgarråd så mycket för de varma gratulationerna. Det känns väldigt stort. Förhoppningsvis kommer ett medeltidsmuseum att stå klart när det är dags för Henry Wedin att upptäcka Stockholms historia.

Det har nu gått ett år, men vi har inte något genomförandebeslut från majoriteten. Det är helt korrekt att den tidigare grönblå majoriteten fattade ett inriktningsbeslut om detta. Det var därför jag inledde med att säga att det här inte är någon nyhet för någon i salen. Det är snarare ett gemensamt misslyckande. Jag har själv stått utanför lokalen och hoppats att vi ska ropa så högt att talmannen hör; det här är någonting som stockholmarna inte vill utan som riksdagen forcerar fram. Det är väldigt beklagligt att vi står i den här situationen. Ett genomförandebeslut måste fram. Ett sådant har inte kommit, och därför ställer vi nu de här frågorna från oppositionen.

När det gäller riksdagen: Vad ställer ni för krav på riksdagen utifrån att man har sagt upp ett hyresavtal, dessutom vad jag vet tidigare än vad som egentligen står i kontraktet? Det finns en del frågor som är befogade för oss att ställa men som vi inte får svar på. Stå upp mot riksdagen när de forcerar fram detta! Jag vet också att man pratar om detta i riksdagsstyrelsen och diskuterar hur man på olika sätt ska tillgängliggöra de fornminnen som finns i den här unika lokalen. Det tycker jag är ett viktigt arbete som Stockholm ska ligga på i, vilket vi också ska göra när det gäller andra exempel. När det kommer till riksdagen som en stor aktör i Gamla stan är det viktigt att vi står på stockholmarnas sida och är lösningsorienterade.

Detta är en unik plats för stockholmarna. Men det jag efterfrågar är att vi inte ska prata om *att* det här ska ske utan snarare om *hur*. Det behövs tillfälliga lokaler, och de behövs skyndsamt. Då behövs det rimligen ett genomförandebeslut i kulturnämnden. Det behövs också lösningsorienterade svar från den här majoriteten på hur man jobbar för att få fram tillfälliga lokaler. Nu står vi i ett läge där museet precis har stängt dörrarna. Då måste man kunna ge mer svar än man gjort hittills. Jag fortsätter att insistera på att det är befogat att fråga: När räknar man med att tillfälliga lokaler finns på plats? Hur planerar man för inflyttningen? Vilka tidsintervall pratar vi om? När kommer genomförandebeslutet?

Borgarrádet B o u c h e r (V): Det var tur att jag tänkte att jag behövde ett till inlägg. Jag pratade med kulturförvaltningen i dag, och de gav mig grönt kort att berätta lite grann om de ärenden som kommer upp vid nästa möte i kulturnämnden. Där står nämligen svaret på flera av dina frågor, Dennis Wedin, dock inte om genomförandebeslutet. Jag är ledsn; jag har inget konkret beslut om det. Det ligger kanske inte heller riktigt på kulturförvaltningens bord att ta fram det. Det beror på så många olika saker.

Nu ska jag berätta om något som är jättespännande. Möjligen måste jag gå upp i talarstolen en tredje gång sedan. Tänk er Börshuset vid Stortorget och Storkyrkan bakom. Mellan Storkyrkan och Börshuset finns det en liten gård. Ni får gå dit och se. Ni vet att det står en telefonkiosk där också. Bakom väggen på Börshuset finns det en paviljong. På andra sidan Börshuset, på baksidan, på den gata som går mot slottet, finns det en likadan paviljong. De två paviljongerna tillhör Storkyrkan. Vi har en överenskommelse med Storkyrkan om att vi får ta över paviljongerna. Det är det första som kommer att hända. Vi kommer att kunna ta över paviljongerna och använda dem som utgångspunkt för de jättebra stadsvandringar som Medeltidsmuseet gör.

Det var tur att Clara Lindblom sa att jag också är ledsn, för jag vet att jag bara låter överentusiastisk. Det finns jättemycket bra saker som kommer att hända, och det kommer att vara mitt fokus – vad som kommer att hända framöver. Jag blev också chockad när vi blev utslängda från de lokaler där vi är nu, men jag ser också jättemycket potential i det som kommer.

Mellan de här två små husen under jorden går det en likkällare. Hur spännande är inte det! Det var lik som förvarades i den här källaren då, men det är det inte längre. Vi har nu ett utredningsbeslut på väg för att se hur vi skulle kunna använda likkällaren som en utställningslokal som kan öppna innan museet öppnar. Sedan får vi se. I höst kommer vi att ha en care of-verksamhet på Historiska museet. Vi planerar också att få kontakt med olika medeltida kyrkor runt omkring, där vi skulle kunna ha en turnerande utställning. Vi skulle kunna involvera skolbarn som bor i närheten av kyrkorna för olika utställningsprojekt också. Det är sådant som i närtid ligger som olika förslag.

Jag håller fullständigt med om att det är mitt och vårt ansvar att se till att det händer saker innan vi är på plats i Börshuset på riktigt. Men en dag kommer vi att vara det.

Eftersom jag har 14 sekunder kvar av min talartid kan jag säga: Min son upplyste mig häromdagen om att vi var där för två år sedan och tittade. Han är 32 år. Han var alltså hela 30 när vi var där. Det är aldrig för sent att gå dit, även om barnen blir stora!

#### Anförande nr 129

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Fullmäktige! Det här är ett ärende som har upptagit min tid som vice ordförande i kulturnämnden rätt mycket. Det finns några mejl som jag har fått i min mejlbox och som jag har försökt besvara.

Jag tycker att Torun Boucher beskriver läget väldigt bra. Det är naturligtvis jättetråkigt att vi inte ska kunna vara kvar i de lokaler som vi har varit i tidigare. Men det är ett faktum, och det är inte så mycket mer att diskutera om det. Vi får inte vara kvar där. Då måste vi hantera den situationen.

Vi har haft en väldigt bra dialog. De nya lokaler som Torun Boucher nämnde tycker jag är väldigt spännande. Vi från oppositionen har drivit på i de här frågorna och ställt många frågor under processen, och vi har också fått många svar. Vi ser att förvaltningen sliter på med det här ärendet. Som har sagts av flera kände vi inte till de här förutsättningarna. Vi har fått hitta lösningar. Sida 108 (118)

Jag tycker att de som arbetar på Medeltidsmuseet gör en fantastisk insats. Men de är otroligt uppvaktade på väldigt allvarliga sätt, utan att gå närmare in på det. Det är inte acceptabelt. De är bara våra tjänstemän. Ska det vara några man ska kritisera är det oss politiker.

I den här frågan är vi faktiskt överens om att vi inte kan agera på annat sätt än vad vi gör. De försöker hitta en massa lösningar på det här. Däremot kan man naturligtvis vara bekymrad över när Nobelmuseet ska flytta ut och när vi ska få det klart borta vid Slussen. Det blir stora utmaningar, och dem kommer vi att följa från oppositionen på väldigt nära håll. Det lovar jag.

Anförande nr 130

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag vill understryka att Miljöpartiet såklart beklagar att staden måste flytta ut från nuvarande lokaler på grund av att vi har blivit uppsagda av Riksdagsförvaltningen, som Clara Lindblom och Torun Boucher varit inne på.

Det var bra, Torun, att du kunde berätta om de nya lokaler som faktiskt är på gång inför kommande möten i kulturnämnden och fastighetsnämnden. Du nämnde likkällaren och även paviljongerna från 1700-talet. Det täcker inte upp för hela museets verksamhet, och vår bedömning är att Börshuset tyvärr kanske inte kommer att göra det sedan heller. Men det är ett första steg. Det är såklart en del av svaret på att det kan ta lite tid att få Nobelmuseum att flytta ut. Det kommer att kunna ske en viss verksamhet där, och det kommer ett mer konkret ärende om några veckor.

Anförande nr 131

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 132

Per Rosencrantz (M): Ordförande, fullmäktige, medborgare! Vuxenutbildningen är en väldigt viktig verksamhet, särskilt i en tid då vi förmodligen står inför lågkonjunktur och ökad arbetslöshet. Den här interpellationen, som alla säkert har läst, handlar om att vi har en väldigt bra vuxenutbildning i Stockholm som vi ska vara stolta över, och vi har en nämnd som gör ett väldigt bra jobb.

Det finns dock oroande tecken. Det ena oroande tecknet är att det är för få som går ut sfi med godkända betyg, det andra är att kunskapsresultaten i de teoretiska utbildningarna – matematik med mera – sjunker och det tredje som oroar är såklart att styret och Socialdemokraterna inte fokuserar på dessa kvalitetsproblem i verksamheten, utan de fokuserar i stället på driftsform. Har ni hört den förut, som det gamla tv-programmet hette.

Mot den bakgrunden ställer jag ett antal frågor i interpellationen:

Står Socialdemokraterna bakom arbetslinjen, det vill säga att vuxenutbildningen faktiskt också bygger på eget ansvar och att man har ett ansvar att försöka bli arbetsför?

Står S bakom att motivationen hos individen måste finnas där för att slutföra vuxenutbildningen? Hur ska man göra för att bidra till den motivationen?

Vad ska man göra för att vända de negativa trenderna i matematik?

Vad ska man göra för att fler ska slutföra sfi-utbildningen?

Vilka initiativ har man tagit för att höja genomströmningen i sfi?

Sist men inte minst: Är det möjligt att ha sammanhållna klasser i sfi i stället för att elever ska hoppa in och ut under terminen, något som gör det väldigt stökig?

Dessa frågor skulle jag vilja få svar på, även om jag är dock orolig för att svaret kommer att bli återkommunalisering och höjd skatt. Vuxenutbildningen i Stockholm förtjänar dock bättre än så.

Anförande nr 133

Arvid Vikman Rindvall (S): För mig som ordförande i arbetsmarknadsnämnden är det viktigt med en aktiv och engagerad opposition. Jag vill därför börja med att tacka för interpellationen och det arbete som oppositionen gör i arbetsmarknadsnämnden. Jag tycker att det är viktigt. Jag har också tidigare byggt och lärt mig mitt politiska arbete genom att bolla idéer och förslag på vad vi ska göra framåt, med vår opposition.

Jag vill ändå ge en liten känga, för det vi diskuterar nu är egentligen inte några förslag från oppositionen. Faktum är att jag saknar förslag. När jag tittar på det budgetförslag som Moderaterna har presenterat var det neddragningar på 67 miljoner och inga nya förslag eller ambitioner. Budgeten för 2024 har en lika stor neddragning men fortfarande inga nya förslag. Sida 110 (118)

Jag skulle vilja uppmana er att gå från någon typ av idé till faktisk handling och säga att det här är det som vi vill göra för vuxenutbildningen. Så länge ni saknar det vill jag svara på vad vi tror är vägen framåt och hur vi kan stärka vuxenutbildningen i Stockholm, särskilt när det gäller Pers ingång, alltså hur vi hjälper dem som har det allra tuffast att klara vuxenutbildningen.

Vi har tagit ett inriktningsärende i år för att titta på hur vuxenutbildningen ska se ut framåt. Där har vi tittat på vad egen regi ska ha för roll. Vi kan konstatera att i vår egen regi-verksamhet har vi tättare med studie- och yrkesvägledare, vi har fler kuratorer, det är tättare med specialpedagoger och vi har en högre andel behöriga lärare jämfört med privat regi. Därför säger vi att vuxenutbildningen i egen regi behöver bli bättre på att möta dem som behöver särskilt mycket stöd.

När vi inom kort kommer att presentera vår linje i upphandlingen av vuxenutbildningen i framtiden är det också en del av huvudlinjen. Vi har sagt tidigare att vi när vi nu gör upphandlingen också måste ställa högre kvalitetskrav på de privata aktörer som är med och driver vuxenutbildning i Stockholm. Mot det tänkte vi att de också ska få bättre förutsättningar att driva sina verksamheter, tillsammans med mer uppföljning. Jag tror att de två delarna tillsammans kommer att vara avgörande för att bygga en mer hållbar vuxenutbildning där fler kommer att klara sina studier.

Jag tror att det här kan bryta den mångåriga negativa trenden att färre klarar sina utbildningar. Det har också varit färre som söker. I år har vi hittills lyckats vända på några av trenderna; bland annat är det faktiskt fler som söker.

Med anledning av den här interpellationen står jag kvar vid frågan hur Moderaternas neddragningsbudget ska kunna lösa de här problemen. Vad är arbetslinjen? Vad är ert förslag?

Anförande nr 134

P e r R o s e n c r a n t z (M): Den värtalige Arvid Vikman Rindevall redogjorde nästan som jag trodde kring vuxenutbildningen, det vill säga det stora svaret på de problem som vi alla kan identifiera är att återkommunalisera delar av den.

Det kan finnas delar i den här upphandlingen – vi har ännu inte sett den – som kan vara bra. Det måste sägas. Men som har påpekats tidigare: Det är en stor reform som styret gör, och vi får väl helt enkelt se om det kommer att bli så bra som man nu tror när man samlar allting under det kommunala. Kommer man verkligen att lösa problemen? Vi får väl hoppas det, helt enkelt.

50 miljoner – javisst, men arbetsmarknadsnämnden har ungefär 1 miljard. Det står inte och faller med det. Det som det står och faller med är däremot att man ställer aktivitetskrav så att människor inte ska passiviseras i bidrag. Arbetsmarknadspolitiken hänger ihop med socialpolitiken, och den som har läst vår budget – nu blir det nästan budgetdebatt här, men vissa saker hänger ihop – vet att vi har tydliga skrivningar om

att den som får försörjningsstöd ska försöka att komma in på arbetsmarknaden. Ställa högre krav, helt enkelt, vilket är något som Socialdemokraterna inte gör. Sida 111 (118)

Visst, ni har mer pengar till arbetsmarknadspolitiken. Men ni höjer ju också skatten, och höjd skatt försämrar arbetslinjen. Höjd skatt leder till att färre personer kommer i sysselsättning. Nu minskar ju gapet mellan att gå på bidrag och att arbeta genom att man höjer den platta kommunalskatten som drabbar låginkomsttagare lika mycket som höginkomsttagare.

Sist men inte minst: Det viktigaste med arbetsmarknadsutbildningen är ju att den utformas efter arbetsgivarnas behov. Studier för högre vetande är jättebra, men komvux och det som vi lägger gemensamma resurser på ska gå till att man ska komma i arbete. Vi har tydliga skrivningar om och en tydlig politik för att samverka med näringslivet och såklart samverka även med offentlig sektor som vill anställa och utforma vuxenutbildningen därefter. Det hoppas jag också ska genomsyra den kommande upphandlingen.

Anförande nr 135

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag tänker att även vi har fått det svar från Moderaterna som vi kunde vänta oss, nämligen att den arbetslinje som man ser framför sig innebär en lägre skatt i Stockholm och lägre bidrag. Det finns en idé i Moderaternas politik som de bygger på att om förutsättningar är tuffare och det är större skillnad mellan att gå på bidrag och att ha ett jobb så är det fler som kommer att komma i arbete.

Många av dem som läser sfi i Stockholm i dag har en etableringsersättning på 7 000 kronor per månad. Med er logik borde det vara precis den här gruppen som har den högsta måluppfyllelsen i vuxenutbildningen. Men så ser det inte ut. Den typen av politik där vi inte tar ansvar för att finnas närvarande och ge stöd och rikta samhällets resurser till dem som behöver det mer kommer inte heller att resultera i att fler går ut med godkända betyg från vuxenutbildningen, och det är precis det som vi vill nå.

Per Rosencrantz säger också att vi måste ställa större krav på individen. Det tror jag är helt riktigt. Men vi måste samtidigt se till att individen får förutsättningar, och det skolsystem som vi har nationellt och även i vuxenutbildningen med betygsbonusar och rapporter om glädjebetyg är inte ett system som gynnar lärandet. Det är inte ett system som ger bättre förutsättningar för den som behöver stödet som mest, och det är det här jag vill ändra på.

Jag tror att man behöver ha kontrasten med sig när man lyssnar på orosbeskrivningar om en återkommunalisering och så vidare. Vi ha gjort en väldigt gedigen ansats och börjat med ett inriktningsärende där vi tittar på vad det är för utmaningar som egen regi ska lösa. Det kommer inte att vara en majoritet egen regi det kommande året. Vi kommer att ha skickliga och viktiga privata aktörer som står för en stor del av vår vuxenutbildning i Stockholm, och det tror jag är jättebra. Men även de har sagt att vi inte kan ha kvar det system som vi har haft tidigare, det vill säga ett system som för mycket har gynnat för många olika aktörer och liksom spätt på en betygshets och glädjebetyg. Vi försöker i stället rikta stödet till dem som behöver det bäst så att de får bättre måluppfyllelse.

Jag vill också lägga till att jag tror att det som Per Rosencrantz lyfter med att vi också måste samarbeta med näringslivet när vi gör detta är otroligt viktigt. Jag ser fram emot att prata mer om de här detaljerna när vi diskuterar vuxenutbildningsupphandling kommande kommunfullmäktige. Där vill jag redogöra för hur vi i det rödgröna styret i Stockholm lägger fokus på precis det. Sida 112 (118)

#### Anförande nr 136

P e r R o s e n c r a n t z (M): Det kan verkligen finnas skäl att se över delar av det nuvarande systemet – absolut. Det tillsattes ju en oberoende utredning, som jag tror att KPMG gjorde på uppdrag av arbetsmarknadsnämnden, där man satte en andel som skulle återkommunaliseras inom till exempel sfi men även inom andra verksamheter. Men när vi nu får höra hur upphandlingen ska se ut är ju andelen mycket högre. Det ser lite grann ut som om Socialdemokraterna har låtit det här gå förbi Vänsterpartiet, och så har man flyttat en nolla över decimaltecknet så att säga. Det tror jag inte har skett för att man har tänkt på sfi:ns bästa, utan det handlar om socialismen.

Arvid, vi är överens om näringslivet och samverkan. Men nationalekonomi är också viktigt. Det är inte hårt att säga att det finns sysselsättningseffekter på skatthöjningar. Vi befinner oss i stadshuset, där ekonomipriset firas en gång per år. Så fungerar det helt enkelt: Höjer man skatten på någonting och höjer bidragen, då kommer färre personer att komma i arbete. Det är de konkreta sysselsättningseffekter som Finansdepartementet räknar på, och det finns en negativ sådan med den budget som ni kommer att presentera. Och det måste man ta hänsyn till i arbetsmarknadsnämnden. Det är helt enkelt olyckligt, och det ger en mycket större effekt än att man justerar ned någon procent på förvaltningskostnaden när det finns saker att justera. Man måste ta hänsyn till det.

Summa summarum: Jag tycker att det här tydligt visar att oppositionen har ett alternativ, och jag vill tro och hoppas att Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna är med på mycket av denna mycket mer pragmatiska linje när det gäller vuxenutbildningen. Vi ska inte ideologiskt titta på driftsform, utan vi ska titta på det faktiska innehållet, samverka med näringslivet och ta hänsyn till det övriga. Man kan inte höja skatten och tro att människor ska komma i arbete.

#### Anförande nr 137

C h r i s t i n a T u f v e s s o n (L): I likhet med interpellanten tycker vi liberaler också att det är oroväckande att det verkar som om färre elever klarar godkänt betyg i kärnämnen som matematik och engelska. Sverige är ett litet och exportberoende land, och ska vi kunna hävda oss i den internationella konkurrensen krävs det att vi är en kunskapsnation. Dåliga betyg i så viktiga ämnen som engelska och matematik bidrar knappast till detta. Och det finns matchningsproblem på Stockholms arbetsmarknad.

Majoritetens inriktning är att mer vuxenutbildning ska drivas i egen regi, och i svaret på interpellationen nämns att Stockholm har ett av landets mest privatiserade vuxenutbildningssystem – som om det vore ett problem i sig. Det kan det knappast vara.

Vi liberaler tror inte att vad som i praktiken verkar vara en sorts återkommunalisering av vuxenutbildningen i sig löser dessa problem. Vi är pragmatiska i frågan om driftsform. Det viktiga är att vuxenutbildningen fungerar bra och ger bra resultat.



Arbetsmarknadsnämndens resurser ska användas effektivt med fokus på resultaten, och en förutsättning för detta är samverkan med både privata och offentliga aktörer. Sida 113 (118)  
Därför bör kommunal vuxenutbildning kunna drivas i såväl privat som egen regi. Det viktigaste är ju att den fungerar väl och ger bra resultat.

Men för oss liberaler handlar det också om individens frihet att få utöva valfrihet när det gäller val av vuxenutbildning, till exempel att utifrån egna preferenser välja mellan vuxenutbildningar med olika profil och geografiskt läge och att genom sina individuella val få sätta lite press på dem som driver vuxenutbildning så att dessa ständigt försöker att förbättra sig genom kreativa och innovativa lösningar.

När det gäller matchningsproblematiken som finns på Stockholms arbetsmarknad tror vi liberaler på att en regelbunden, nära och konstruktiv dialog med företag och näringsliv är en nyckelfaktor för att komma till rätta med den kompetensbrist som många företag upplever.

Anförande nr 138

Arvid Vikman Rindvall (S): Per pratade om nationalekonomi tidigare, och jag tror att det är bra och viktigt att ha med sig. Men jag kan också konstatera att man nog inte behöver läsa nationalekonomi för att se att neddragningar på 60 miljoner där man inte kompenserar verksamheterna för de faktiska kostnader som de har är en politik som leder till försämringar. Vi vill ha kvar de pengarna i systemet för att vi behöver få fler att klara vuxenutbildningen, vilket är vad interpellationen handlar om. Vi har haft en vikande trend med moderatstyret i Stockholm under den förra mandatperiod, och det fortsätter att vara färre som klarar utbildningen.

Det vill vi vända. Därför prövar vi idén att ha någonstans mellan 15 och 20 procent i egen regi och resten på en alldeles för konkurrensumsatt marknad, där de privata till och med själva under det här året kommer och lämnar tillbaka sina avtal och säger att det inte går att driva en bra utbildning med de förutsättningar som erbjuds i staden.

När vi pratar med våra lärare som jobbar på sfi säger de att de som läser sfi och kommer till oss vet att det är tuffare att få betyg i egen regi-utbildningen. Det är deras egna vittnesmål. Här ställer man högre krav, men de väljer det ändå. Vi backar upp det med att vi har fler studie- och yrkesvägledare, fler specialpedagoger och en högre andel utbildade lärare. Det är den typen av politik som ska få oss att vända den mångåriga nedåtgående trenden där färre klarar utbildningen.

Vi kommer alldeles snart att ha en debatt om skolan där vi kommer att prata om PKV, som handlar om vad som händer om vi inte ger full ersättning till skolan. Det kan man inte prata bort som Moderaterna försöker göra. Ett huvudfokus för den här majoriteten har varit att se till att kompensera för de kostnader som utbildningarna har. Att inte göra det utan i stället år efter år lägga nedskärningsbudget och dessutom göra generell effektivisering kommer inte att leda till ett bättre stöd till dem som behöver det.

I den här debatten kan det låta som om vi skulle återkommunalisera allting och att vi inte tror på de enskildas eller privatans möjlighet att driva en bra utbildning. Jag vill vara tydlig med att det är helt fel. Vi kommer även i framtiden att ha väldigt många skickliga privata aktörer som driver vuxenutbildning i Stockholm. Jag tror att vi behöver göra det med ett ännu närmare partnerskap, och vi kommer snart att kunna

presentera hur vi tror att vi kan göra det. Det vi vill peka ut från början är att det kommer att vara färre privata aktörer som utför utbildningen och att vi behöver jobba nära med de som gör det på ett annat sätt. Sida 114 (118)

Jag är övertygad om att de här delarna tillsammans kan bryta den mångåriga negativa utvecklingen gällande hur många elever som klarar utbildningen.

Anförande nr 139

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 140

G a b r i e l K r o o n (SD): Som så mycket annat som berör nya Slussen är det här återigen en riktig surdeg som vi arbetar med. Cykelbron har både fördyrats och inte minst kostat åtskilliga miljoner extra för att den har försenats. Nu fick vi även beskedet att bron kommer att förändras, och man kommer bland annat att ta bort den här rampen.

Den här interpellationen syftade till att förstå hur man har gjort sin samhällsekonomiska analys när man har planerat gång- och cykelbron. Finns det en framkomlighetseffekt som är värd pengarna? Jag har ställt en konkret fråga: Vilka samhällskostnadsanalyser har gjorts av gång- och cykelbron? Men det finns ingenting i svaret som jag har fått som pekar på en konkret analys. Jag har fått ett generellt svar att det finns framtagna analyser, men jag vet inte var de finns någonstans.

Det är uppenbart att framkomlighetseffekten inte är belagd, och det är väldigt oklart om vi får avkastning på våra 250 miljoner kronor plus förseningsavgifter på det hela, inte minst nu när rampen försvinner från den här bron. Vi ska också komma ihåg att trafikflödet från den här bron faktiskt går ut på Slussplan. Slussplan blir en publik yta där vi kommer att ha gångtrafikanter, och det blir såklart verklighen huller om buller och en kaosituation på Slussplan – om man inte helt enkelt avskärmar hela Slussplan och gör en cykelbana genom även den. Men då kanske hela grundtanken med ett levande Slussen försvinner. Det återstår att se.

När man planerade för den här gång- och cykelbron räknade man även på att cykeltrafiken skulle öka i Stockholms stad. Men av de data som jag har kunnat utläsa från Stockholms stads egen hemsida har vi inte haft någon så värst stor ökning av cykeltrafiken sedan 2010. Det har gått upp och ned, helt enkelt. Frågan är därför om inte den befintliga Slussenbron och den tillkommande bron bredvid Slussen skulle kunna ta upp kapaciteten tillräckligt bra. Är det så att vi har köbildning under vissa tider, ja, må så vara. Det behöver inte vara negativt, utan det kan vara kostnadseffektivt om det är väl uttänkt.

Anförande nr 141

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag är såklart inte beredd att hålla med. Först och främst vill jag från den här talarstolen vara väldigt, väldigt tydlig med att vi har ett fantastiskt gäng som jobbar med Slussen. Vi kallar det för Slussenprojektet. De är helt otroliga i sin kompetens, kunskap och engagemang för att varje dag gå till jobbet och faktiskt vara med i byggandet av nya Slussen. De är helt otroliga, och jag vill passa på att sända mitt varmaste tack till Slussenprojektet!

Det är nämligen så att detta är ett oerhört komplext projekt. Jag har varit uppe tidigare och pratat om det i talarstolen. Det omfattar 20 miljarder kronor. Det handlar om att vi ska värna vårt färskvatten i Mälaren, alltså vår vattenreserv. Det är därför vi bygger om Slussen.

När vi gör den här stora infrastrukturinvesteringen har vi också möjlighet att bygga om själva utformningen av Slussen. Det har debatterats, det har diskuterats och det har tagits beslut i den här salen vid ett flertal tillfällen. Och så grottar det ned i den här gång- och cykelbron som är en väldigt, väldigt liten del av helheten i Slussenprojektet. Jag är väldigt glad över att vi kommer att bygga gång- och cykelbron, för vi vet att fler stockholmare som har möjlighet vill röra på sig. Man tar en extra promenad, man tar cykeln om man kan och man vill kanske också röra sig på ett annat sätt i Stockholm när vi nu kan bygga en trygg och tillgänglig miljö för stockholmare och också för alla som besöker Stockholm.

Därför bygger vi gång- och cykelbron. Att inte alla vill ha den här gång- och cykelbron har jag förstått. Men jag står upp för denna gång- och cykelbro, och jag står upp för Slussenprojektet. Tack, alla fantastiska medarbetare som dagligen kämpar för vårt nya Slussen!

#### Anförande nr 142

G a b r i e l K r o o n (SD): Det var ju ett fint brandtal Karin Wanngård höll om Slussengänget och sina förhoppningar och drömmar om Slussen. Men syftet med min interpellation var inte att få ett ideologiskt brandtal, utan det var att få ut lite fakta kring projektet. Det har jag fortfarande inte fått, vare sig i svaret eller i borgarrådets anförande. Det talar kanske sitt tydliga språk att det inte finns några fakta kring varför man bygger den här gång- och cykelbron, förutom drömmar och förhoppningar och viljor och ambitioner. Må så vara, men det är ganska anmärkningsvärt, tycker jag. Om Region Stockholm hade byggt tunnelbana på det här sättet hade man inte kunnat driva sin verksamhet längre, och det gör man ju inte heller. Och om Trafikverket hade gjort sina investeringsplaner på det här sättet hade vi haft stora problem i vår nationella ekonomi.

Men i kommunen verkar man inte behöva ifrågasätta nyttan med projekt, utan det räcker med att hoppas på att någonting ska bli bra och positivt. Men man gör ingen tydlig samhällskostnadsanalys som man kan redovisa och utifrån den förklara att så här mycket vinner vi på framkomligheten och så här mycket bättre blir det för våra företagare som får smidigare transporter. Det framkommer inte över huvud taget.

Det tycker jag är beklagligt, och det är anledningen till att jag är emot projektet. Jag är inte emot cykling eller ambitionerna kring cykling, men vi har inte ett underlag som visar att det här projektet är bättre än något annat projekt som vi skulle kunna lägga våra pengar på.

Anförande nr 143

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 144

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Nu ska vi verkligen njuta av den sista interpellationen som vi har denna afton, och den handlar om någonting så viktigt som bättre möjligheter till prao för skolungdomar.

Det här har föranletts av att det är många skolor som beskriver att det är väldigt svårt att få fram praoplatser till sina elever. Detta gör dels att det kan vara svårt att uppfylla det krav som numera finns på att man ska ha prao i grundskolan, dels att många ungdomar som kanske verkligen skulle behöva komma ut på en arbetsplats som inte är den bransch som deras föräldrar finns inom, inte får den möjligheten. Man hamnar i stället i en ganska begränsad yrkeskategori när man ska göra sin prao.

Min fråga handlar om vad skolborgarrådet kan göra för att fler ska vilja ta emot praoelever. Jag är givetvis tacksam för det arbete som utbildningsförvaltningen gör med samordnaren. Det är också bra att SVT och Socialstyrelsen tydligt har anslutit sig. Det låter som spännande praoplatser. Själv vill jag skicka med någonting som SKR brukar påminna om: Glöm inte att det är väldigt stora rekryteringsbehov inom den kommunala sektorn och inom sjukvårdssektorn, äldreomsorgen och förskolan! Där är det också viktigt att vi har många praoelever.

Min fråga är egentligen lite mer specifik: Vad skulle skolborgarrådet själv kunna göra för att faktiskt få fler företag och organisationer att ta emot praoelever? Finns det något initiativ som skulle kunna tas för att uppmuntra fler att ta emot praoelever?

Anförande nr 145

Borgarrådet Bjuggren (S): Tack för frågan, Jan Jönsson! Vi är helt överens om hur viktigt det är med inslaget av praktik i skolgången, både som ett sätt för ungdomar att få pröva på arbetslivet under sin tid i skolan och som en inspiration inför gymnasievalet, inte minst för de ungdomar som kanske saknar en naturlig kontakt med arbetslivet hemifrån.

Precis som Jan Jönsson beskriver är det ett problem att fler och fler arbetsgivare antingen helt tackar nej till att ta emot praoelever eller vill ta emot färre, eftersom det upplevs som att det är ganska höga krav på handledning för att ta emot praoelever. Vi jobbar aktivt med att uppmuntra arbetsgivare att tvärtom verkligen ta emot, och det gör vi bland annat genom utbildningsförvaltningens samordnare för skola och arbetsliv som både informerar och hjälper till med praktiska frågor.

I budgeten för nästa år, som vi ska debattera vid kommande tillfällen, är det också tydligt utpekade att utveckla det arbete som studie- och yrkesvägledarna gör för att stötta elever att söka prao inte minst inom bristyrken där man också skulle kunna använda stadens egna yrkesgymnasier, detta i relation till precis det som Jan Jönsson lyfte med

den kompetensbrist som redan har smugit sig på men som vi också ser kommer att bli större i våra egna verksamheter. Sida 118 (118)

Här behöver staden på fler områden jobba närmare med näringslivet när det gäller just bristyrkesfrågan. Vi har tagit initiativ, jag tillsammans med ordföranden i arbetsmarknadsnämnden, Arvid Vikman Rindevall, att bjuda in till ett branschråd som just ska prata om hur vi gemensamt kan få fler ungdomar att faktiskt välja yrkesgymnasielinjerna och samma sak, fler vuxna att välja dem på komvux. Det kan vara ytterligare ett tillfälle att verkligen uppmuntra fler att ta emot fler praoelever, eftersom det kan vara det första lilla insteget till att så småningom landa i ett yrke där man har garanterat arbete och en garanterad inkomst.

Det är uppenbart så att vi måste fortsätta att jobba med den här frågan, både att informera om möjligheten och också uppmuntra fler att ta emot. Jag tar gärna sådana initiativ gemensamt, men som både Jan Jönsson och de flesta andra vet handlar det om extremt många praktikplatser för alla Stockholms stads elever. Därför är det betydligt fler än jag som kommer att behöva dra det lasset och göra det arbetet. Finns det fler goda idéer så lyssnar vi såklart alltid på dem.

Anförande nr 146

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag ska inte prata så länge. Men jag tycker att det här var ett väldigt bra initiativ som borgarrådet har gjort tillsammans med arbetsmarknadsnämndens ordförande. Jag tror att det kan vara värdefullt kanske till och med att ta ett sådant initiativ som är speciellt kring just prao och där man kanske också kan göra det, som sagt, med både kommunala och regionala verksamheter, eftersom det är där vi kommer att se väldigt stora rekryteringsbehov framöver.

I övrigt kan jag uppmana alla våra kanslier här i stadshuset att också ta emot praoelever. Vi på Liberalerna brukar försöka ha ett antal praoelever varje termin. Det är väldigt roligt, och de tycker att det är väldigt roligt att få ha stadshuset som sin praoplats. Är det så att man inte klarar av att ha en praoungdom en hel vecka – ibland är det också en tvåveckorsperiod – kan jag rekommendera att man delar upp tiden mellan olika kanslier. Vi brukar ha ett litet program där man först är i stadshuset, och sedan går man vidare till regionkansliet. Ibland kan man även gå vidare till riksdagen. Detta tycker jag att alla ska hjälpa till med!

Därmed tackar jag för detta utbyte.